
DUNAÚJVÁROSI PETŐFI SÁNDOR ÁLTALÁNOS ISKOLA

PEDAGÓGIAI PROGRAM

OM: 030032

10. számú módosítás
DUNAÚJVÁROS
2019. szeptember 1.

TARTALOMJEGYZÉK

	Oldal
BEVEZETÉS	6.
1. A PEDAGÓGIAI PROGRAM CÉLJA, JOGI ALAPJA	7.
1.1 A pedagógiai programunk célja	7.
1.2 A pedagógiai programunk a következő törvények, rendeletek alapján készült	7.
1.3 A pedagógiai programunk alaki-formai megfelelése	9.
1.4 A pedagógiai program eljárásjogi megfelelése	9.
1.5 A pedagógiai programunk hatálya	10.
1.6 A pedagógiai programunk közzététele	10.
2. INTÉZMÉNYÜNK SZAKMAI ALAPDOKUMENTUMA	11.
3. ISKOLÁNK BEMUTATÁSA	12.
3.1 Iskolánk rövid története	12.
3.2 Iskolánk kapcsolatai	12.
4. ISKOLÁNK NEVELÉSI PROGRAMJA ÉS NEVELÉSI CÉLJAI	13.
4.1 Küldetésnyilatkozat	13.
4.2 Iskolánk nevelési programja	14.
4.3 Intézményünk pedagógiai sajátosságai	14.
4.3.1 Emelt szintű angol nyelvi oktatás	15.
4.3.2 Különleges bánásmódot igénylő tanulók integrált oktatása	15.
4.4 A NAT értelmében megfogalmazott pedagógiai céljaink, feladataink	15.
4.5 Fejlesztési területeink, nevelési céljaink	16.
5. ISKOLÁNK OKTATÁSI PROGRAMJA	17.
5.1 Az éves tervezés elvei	17.
5.2 Képzési specialitások a sajátos nevelési igényű tanulók esetében	18.
5.3 Az alapfokú nevelés-oktatás kezdő szakasza (1-4. évfolyam)	18.
5.3.1 Célok és feladatok	18.
5.3.2 Kiemelt fejlesztési területek, nevelési célok az alsó tagozaton	19.
5.3.3 Kulcskompetenciák, kompetenciafejlesztés az alsó tagozaton	21.
5.3.4 Egységesség és differenciálás az alsó tagozaton	22.
5.3.5 Csoportbontás az alsó tagozaton	23.
5.3.6 A NAT műveltségterületeinek megjelenése a tantárgyak rendszerében (1-4. évfolyam)	23.
5.4 Az alapfokú nevelés-oktatás alapozó és a fejlesztő szakasza (5-8. évfolyam)	24.
5.4.1 Célok és feladatok	24.
5.4.2 Kiemelt fejlesztési területek, nevelési célok a felső tagozaton	25.
5.4.3 Kulcskompetenciák, kompetenciafejlesztés a felső tagozaton	27.
5.4.4 Egységesség és differenciálás a felső tagozaton	29.
5.4.6 Csoportbontás a felső tagozaton	30.
5.4.6 A NAT műveltségterületeinek megjelenése a tantárgyak rendszerében (5-8. évfolyam)	30.
5.5 Az integrált keretek között nevelt enyhén értelmi fogyatékos/tanulásban akadályozott tanulók fejlesztése	31.
5.6 Intézményünkben megvalósuló integrált nevelés, oktatás	31.
5.7.1 Iskolánk integrációra felkészített pedagógusai	31.
5.7.2 Gyógypedagógiai tanár/utazó pedagógus	32.

6.	AZ ÍRÁSBELI BESZÁMOLTATÁS RENDJE	32.
6.1	Az írásbeli számonkérés formái	32.
6.2	Az írásbeli számonkérés értékelése	33.
6.3	A tanuló írásbeli számonkérési kötelezettsége	33.
6.4	A sajátos nevelési igényű gyermekek beszámoltatása	33.
7.	AZ OTTHONI FELKÉSZÜLÉSHEZ ELŐÍRT ÍRÁSBELI ÉS SZÓBELI FELADATOK MEGHATÁROZÁSÁNAK RENDJE	33.
7.1	Az otthoni felkészülés szerepe	34.
7.2	Az otthoni felkészülés formái	34.
7.3	Az otthoni felkészülés iskolai előkészítése, eredményességének segítése	34.
7.4	Az otthoni felkészülés ellenőrzése	35.
7.5	Az otthoni felkészülés koordinációja	35.
8.	AZ ISKOLÁBAN FOLYÓ NEVELŐ-OKTATÓ MUNKA ELLENŐRZÉSI, MÉRÉSI, ÉRTÉKELÉSI RENDSZERE	35.
8.1	Ellenőrzés	35.
8.2	Mérési és értékelési rendszer a tanulási folyamatban	36.
8.3	Az 1-4. osztályos tanulók értékelése	38.
8.4.	Az 5-8. osztályos tanulók értékelése	39.
8.5	A sajátos nevelési igényű tanulók értékelése	42.
8.6	Értékelés a nevelés folyamatában	42.
8.7	Az értékelés funkciói 1-4. évfolyamban	43.
8.8	Magatartás értékelésének szempontjai	43.
8.9.	Szorgalom értékelésének szempontjai	44.
8.10	Az értékeléssel kapcsolatos jogorvoslati intézkedések	44.
9.	EGÉSZSÉGNEVELÉS	45.
9.1	Egészségnevelés meghatározása	45.
9.2	Egészségfejlesztő csoport létrehozása	45.
9.3	Az egészségnevelés iskolai területei	45.
9.4	Iskolai egészségnevelési programunk	46.
9.5	Pedagógiai módszereink	46.
9.6	Az SNI tanulók egészségnevelési területei	47.
9.7	Mindennapos iskolai testedzés programunk	47.
9.8	Az SNI tanulók testi nevelése	48.
9.9	Elsősegélynyújtási alapismeretek elsajátításával kapcsolatos iskolai terv	49.
9.10	Egyéb módszerek	49.
10.	KÖRNYEZETI NEVELÉS	49.
10.1	A környezeti nevelés céljai	49.
10.2	A környezeti nevelés alapelvei	49.
10.3	A környezeti nevelés jövőképe, célok	50.
10.4	Iskolánk környezeti nevelés szemlélete	51.
10.5	Az SNI tanulók környezeti nevelése	53.
11.	FOGYASZTÓVÉDELMI NEVELÉS	54.
11.1	A fogyasztóvédelmi oktatásunk célja	54.
11.2	A fogyasztóvédelmi oktatásunk tartalmi elemei	54.
11.3	A fogyasztóvédelmi oktatás színterei az oktatásban	55.
11.4	A fogyasztóvédelmi nevelés módszertani elemei	56.
11.5	Az SNI tanuló fogyasztóvédelmi nevelése	56.
12.	AZ ISKOLÁNKBAN FOLYÓ INTEGRÁLT OKTATÁS ALAPELVEI	56.
12.1	Sajátos nevelési igény meghatározása, fogalma	56.
12.2	A sajátos nevelési igényű tanulók oktatásának irányelvei	57.
	12.2.1 Általános irányelvek	57.

	12.2.2	A fogyatékoság típusát figyelembe vevő irányelvek	60.
	12.3	Az SNI tanuló oktatása, jogai	61.
13.		SZEMÉLYISÉGFEJLESZTÉS, KÖZÖSSÉGI NEVELÉS	62.
	13.1	Személyiségfejlesztés	62.
	13.1.1	A személyiség fejlesztésének feladata	62.
	13.1.2	A sajátos nevelési igényű tanuló személyiségfejlesztésével kapcsolatos pedagógiai feladatok	63.
	13.1.3	Személyiségfejlesztés célja	63.
	13.1.4	Az SNI tanulók személyiségfejlesztésének speciális céljai, feladatai	63.
	13.1.5	Iskolánk személyiségfejlesztésének lehetőségei és jellemzői	64.
	13.1.6	A személyiségfejlesztés területei	65.
	13.1.7	A személyiségfejlesztés szinterei az iskolában	66.
	13.1.8	A személyiség fejlődésének vizsgálati módszerei	66.
	13.2	Közösségi nevelés	66.
	13.2.1	A közösségi nevelés feladata	66.
	13.2.2	Tanulóink közösségi magatartását a következők jellemzik	67.
	13.2.3	A közösségi nevelés szinterei az iskolában	67.
	13.2.4	Az osztályközösségek meghatározó szerepe	68.
	13.2.5	Tevékenységi formák	68.
	13.3	Diákönkormányzatunk szerepe	68.
14.		A PEDAGÓGUSOK ÉS OSZTÁLYFŐNÖKÖK HELYI FELADATAI	69.
	14.1	A pedagógusok legfontosabb helyi feladatai	69.
	14.2	Az osztályfőnökök helyi feladatai és hatáskörei	70.
15.		HAGYOMÁNYOK	70.
	15.1	A hagyományok szerepe a közösségfejlesztésben	70.
	15.2	Kulturális és sport hagyományaink	71.
	15.3	Beiskolázási hagyományaink	72.
	15.4	A tanulói jogviszony létesítése	72.
16.		BEILLESZKEDÉSI, TANULÁSI, MAGATARTÁSI NEHÉZSÉGEKKEL ÖSSZEFÜGGŐ PEDAGÓGIAI TEVÉKENYSÉGEK	73.
	16.1	A beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézségekkel összefüggő pedagógiai tevékenység	73.
	16.2	Cél	73.
	16.3	Feladatok	73.
	16.4	Módszerek	73.
	16.5	A megvalósulás szinterei	74.
	16.6	A fejlesztés hatékonysága	74.
	16.7	Beilleszkedési, magatartási nehézségekkel összefüggő problémák megelőzése	75.
17.		A TEHETSÉGGONDOZÓ, KÉPESSÉGFEJLESZTŐ TEVÉKENYSÉGÜNK	75.
	17.1	A tehetséggondozás, képességfejlesztés célja	75.
	17.2	A tehetséggondozás feltételei	76.
	17.3	Tehetséggondozó, képességfejlesztő tevékenység területei	76.
	17.4	Tehetség, képesség kibontakoztatását segítő tevékenységek	77.
	17.5	Az SNI tanulók tehetséggondozása, felzárkóztatása	78.
18.		GYERMEK- ÉS IFJÚSÁGVÉDELEM	79.
	18.1	A gyermek- és ifjúságvédelemmel kapcsolatos feladatok	79.
	18.2	Hátrányos helyzet és veszélyeztetettség	79.
	18.3	Az iskolai ifjúságvédelmi tevékenység célja és folyamata	80.
	18.4	Az ifjúságvédelmi tevékenység feladatai	81.
	18.5	Kapcsolattartás, kapcsolatok kiépítése	82.

18.6	Az iskolavezetés tájékoztatási kötelessége	83.
18.7	A tanulókat segítő tevékenységeink	83.
19.	A TANULÁSI KUDARCNAK KITETT TANULÓK FELZÁRKÓZTATÁSÁT SEGÍTŐ PROGRAM	83.
19.1	Cél	84.
19.2	Feladatok	84.
19.3	Teljesítés kritériumai	84.
19.4	A felzárkóztatási program értékelése	84.
20.	SZOCIÁLIS HÁTRÁNYOK ENYHÍTÉSÉT SEGÍTŐ TEVÉKENYSÉG	85.
20.1	A szociális hátrányok enyhítését segítő tevékenység	85.
20.2	Helyzetfeltárás	85.
20.3	Hátránykompenzáció	85.
21.	HELYI ESÉLYEGYENLŐSÉGI PROGRAM	87.
21.1	Helyzetelemzés témakörei	87.
21.2	Intézkedési terv	88.
21.3	Akcióterv	88.
21.4	Megvalósítás	89.
21.5	Ellenőrzés és monitoring	89.
21.6	Konzultáció, visszacsatolás, disszemináció	90.
21.7	Szankcionálás	90.
22.	A SZÜLŐ, A TANULÓ ÉS A PEDAGÓGUS EGYÜTTMŰKÖDÉSÉNEK FORMÁI	90.
22.1	A szülők, pedagógusok együttműködése	90.
22.2	A tanulók, pedagógusok együttműködése	91.
22.3	Az együttműködésben résztvevő szervezetek formái	91.
22.4	Integráló pedagógusaink	92.
23.	A TANULÓK FIZIKAI ÁLLAPOTÁNAK MÉRÉSÉHEZ SZÜKSÉGES MÓDSZEREK	92.
23.1	A tanulók fizikai állapotfelmérésének célja	92.
23.2	A fizikai állapotfelmérés eszköze	93.
23.3	A fizikai állapot felmérésére szolgáló tesztek	93.
24.	TANKÖNYVEK, TANESZKÖZÖK KIVÁLASZTÁSÁNAK ELVEI	93.
24.1	A tankönyvek kiválasztásának elvei	93.
24.2	A taneszközök kiválasztásának elvei	94.
	ZÁRÓ RENDELKEZÉSEK	
	A pedagógiai program felülvizsgálata	
	A pedagógiai program véleményezése, elfogadása és jóváhagyása	
	MELLÉKLETEK	
1. számú melléklet	Egyéni pedagógiai fejlesztési terv (minta)	
2. számú melléklet	Kerettantervi hivatkozás és Helyi tanterv órakeret – Alsó tagozat	
3. számú melléklet	Kerettantervi hivatkozás és Helyi tanterv órakeret – Felső tagozat	
4. számú melléklet	Táblázatok az esélyegyenlőségi programhoz	
5. számú melléklet	Magántanulói szabályzat	
6. számú melléklet	Vizsgaszabályzat	

BEVEZETÉS

Iskolánk munkatársainak pedagógiai hitvallása, hogy tanítványaink sokoldalú, korszerű tudást nyújtó, gyermekközpontú nevelésben részesüljenek. Legyenek képesek a megújulásra, az önnevelésre, a pozitív jövőkép megfogalmazására.
Fontosnak tartjuk a komplex személyiségfejlesztést.

Oktató-nevelő munkánk alapelve, hogy tanulóink olyan képzést és nevelést kapjanak a nálunk töltött 8 év alatt, amely megfelel a kor és a környezet elvárásainak.

Szeretnénk, ha tanulóink személyiségfejlesztése teljessé válna, hogy minden életszakaszban képesek legyenek az önmegvalósításra.

Tanítványainkkal való közös munkánkban a következetesség, a kölcsönös bizalom és tisztelet érvényesítésére törekszünk. Reális követelményeket támasztunk velük szemben, amely figyelembe veszi az egyéni képességek különbözőségét, megadjuk és elvárjuk kapcsolatainkban a kölcsönös megértést, az odafigyelést és a tiszteletet.

Bízunk abban, hogy pedagógiai munkánkat a tanítványaink, a szülők és a fenntartónk elvárásainak megfelelően végezzük.

1. A PEDAGÓGIAI PROGRAM CÉLJA, JOGI ALAPJA

1.1 A pedagógiai programunk célja

Pedagógiai programunk célja, hogy a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC törvényben meghatározott feladatok módját, a helyi igényeket, a szülők, tanulók, a fennálló mikrokörnyezet elvárásait és az iskola lehetőségeit számba vegyük.

Az első elfogadott pedagógiai programot az 1998/99. tanévben az első és hetedik osztályokban, vezettük be. *Az 1999/2000-es tanévtől az Oktatási Minisztérium engedélye, valamint nevelőtestületünk döntése szerint felmenő rendszerben, a Nemzeti Alaptanterv szerint oktattunk.* A 2013/2014. tanévtől az 1. és 5. osztályokban, majd ezt követően felmenő rendszerben az új Nemzeti Alaptanterv követelménye és tartalma szerint oktattunk. Pedagógiai programunkban megfogalmazott feladataink végrehajtását folyamatosan ellenőrizzük, a testületi értekezleteken értékeljük, ha szükséges, felülvizsgáljuk, és szükség esetén módosítjuk.

1.2 A pedagógiai programunk a következő törvények és rendeletek alapján készült

2011. évi CXC. törvény a nemzeti köznevelésről - 7. §

(1) - Az iskola pedagógiai programja meghatározza

a) az iskola nevelési programját, ennek keretén belül

aa) az iskolában folyó nevelő-oktató munka pedagógiai alapelveit, értékeit, céljait, feladatait, eszközeit, eljárásait,

ab) a személyiségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatokat,

ac) az alapfokú művészeti iskola kivételével a teljeskörű egészségfejlesztéssel összefüggő feladatokat,

ad) a közösségfejlesztéssel, az iskola szereplőinek együttműködésével kapcsolatos feladatokat,

ae) a pedagógusok helyi intézményi feladatait, az osztályfőnöki munka tartalmát, az osztályfőnök feladatait,

af) a kiemelt figyelmet igénylő tanulókkal kapcsolatos pedagógiai tevékenység helyi rendjét,

ag) a tanulóknak az intézményi döntési folyamatban való részvételi jogai gyakorlásának rendjét,

ah) a szülő, a tanuló, a pedagógus és az intézmény partnerei kapcsolattartásának formái

ai) a tanulmányok alatti vizsgák és az alkalmassági vizsga szabályait, valamint középfokú iskola esetében a szóbeli felvételi vizsga követelményeit,

aj) a felvétel és az átvétel - Nkt. keretei közötti - helyi szabályait, valamint szakképző iskola tekintetében a szakképzésről szóló törvény felvételre, átvételre vonatkozó rendelkezéseit,

ak) az alapfokú művészeti iskola kivételével az elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátításával kapcsolatos iskolai tervet,

b) az iskola helyi tantervét, ennek keretén belül

ba) a választott kerettanterv megnevezését, ideértve bármely, az oktatásért felelős miniszter által kiadott vagy jóváhagyott kerettantervek közül választott kerettanterv megnevezését,

bb) a választott kerettanterv által meghatározott óraszám feletti kötelező tanórai foglalkozások, továbbá a kerettantervben meghatározottakon felül a nem kötelező tanórai foglalkozások megtanítandó és elsajátítandó tananyagát, az ehhez szükséges kötelező,

kötelezően választandó vagy szabadon választható tanórai foglalkozások megnevezését, óraszámát,

bc) az oktatásban alkalmazható tankönyvek, tanulmányi segédletek és taneszközök kiválasztásának elveit, figyelembe véve a tankönyv térítésmentes igénybevétele biztosításának kötelezettségét,

bd) a Nemzeti alaptantervben (a továbbiakban: Nat) meghatározott pedagógiai feladatok helyi megvalósításának részletes szabályait,

be) az alapfokú művészeti iskola és a kollégium kivételével a mindennapos testnevelés, testmozgás megvalósításának módját, ha azt nem az Nkt. 27. § (11) bekezdésében meghatározottak szerint szervezik meg,

bf) a választható tantárgyak, foglalkozások, továbbá ezek esetében a pedagógusválasztás szabályait,

bg) –, *bh*) –,

bi) a tanuló tanulmányi munkájának írásban, szóban vagy gyakorlatban történő ellenőrzési és értékelési módját, diagnosztikus, szummatív, fejlesztő formáit, valamint a magatartás és szorgalom minősítésének elveit,

bj) a csoportbontások és az egyéb foglalkozások szervezésének elveit,

bk) a nemzetiséghez nem tartozó tanulók részére a településen élő nemzetiség kultúrájának megismerését szolgáló tananyagot,

bl)^{*}

bm) az alapfokú művészeti iskola kivételével az egészségnevelési és környezeti nevelési elveket,

bn) a gyermekek, tanulók esélyegyenlőségét szolgáló intézkedéseket,

bo) a tanuló jutalmazásával összefüggő, a tanuló magatartásának, szorgalmának értékeléséhez, minősítéséhez kapcsolódó elveket,

bp) a nevelőtestület által szükségesnek tartott további elveket,

bq)^{*}

c) –,

d) amennyiben az általános iskola egész napos iskolaként működik, az oktatásért felelős miniszter által kiadott, vagy saját maga által kidolgozott és az Nkt.-ben meghatározottak szerint jóváhagyott nevelési-oktatási programot.

(2) Az iskola valamennyi évfolyamát átfogó helyi tantervet használ.

(3)^{*} Az iskola pedagógiai programja - a szakképzést folytató intézmények kivételével - meghatározza az iskolaváltás, valamint a tanuló átvételének szabályait, szükség esetén különbözeti vizsgával, egyéni segítségnyújtással, türelmi idő biztosításával vagy évfolyamisméltléssel.

(4) A nevelőtestület és az intézményvezető döntése alapján a pedagógiai program tartalmazza az iskolában alkalmazott sajátos pedagógiai módszereket, beleértve a projektoktatást is. A projektoktatás során a témaegységek feldolgozása, a feladat megoldása a tanulók érdeklődésére, a tanulók és a pedagógusok közös tevékenységére, együttműködésére épül a probléma megoldása és az összefüggések feltárása útján.

(5) Az iskola pedagógiai programjában meg kell határozni

a) az iskolai írásbeli, szóbeli, gyakorlati beszámoltatások, az ismeretek számonkérésének rendjét,

b) az otthoni, napközis, tanulószobai felkészüléshez előírt írásbeli és szóbeli feladatok meghatározásának elveit és korlátait,

c)^{*} a tanuló magasabb évfolyamra lépésének feltételeit.

(6)^{*} (7)^{*} (8)^{*} (9)^{*}”

20/2012. (VIII.31.) EMMI rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról

51/2012. (XII. 21.) EMMI rendelet a kerettantervek kiadásának és jóváhagyásának rendjéről

110/2012. (VI. 4.) Kormányrendelet a Nemzeti alaptanterv kiadásáról, bevezetéséről és alkalmazásáról

16/2013. (II.28.) EMMI rendelet a tankönyvvé nyilvánításról, tankönyvtámogatásról, valamint az iskolai tankönyvellátás rendjéről

32/2012. (X. 8.) EMMI rendelete a sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának irányelve kiadásáról

1.3. A pedagógiai programunk alaki-formai megfelelése

20/2012. (VIII). 31. EMMI rendelet 85. § (1)

A nevelési-oktatási intézmény által kiadományozott iratnak tartalmaznia kell a nevelési-oktatási intézmény:

nevét,	Dunaújvárosi Petőfi Sándor Általános Iskola
székhelyét,	Dunaújvárosi Petőfi Sándor Általános Iskola 2400 Dunaújváros, Római körút 2.
az iktatószámot,	205 / 2018.
az ügyintéző megnevezését,	Iskolatitkár
az ügyintézés helyét és idejét,	Székhely - 3. iroda Munkanapokon 07:30 – 15:30
az irat aláírójának nevét és beosztását,	Rideg István intézményvezető
a nevelési-oktatási intézmény körbélyegzőjének lenyomatát.	

1.4 A pedagógiai programunk eljárásjogi megfelelése

A nevelőtestület dönt a pedagógiai program elfogadásáról - nem átruházható jogkör	Nkt. 70. § (2d) 20/2012. (VIII). 31. EMMI rendelet 117. § (1)	Jegyzőkönyv, határozat
A pedagógiai programot az intézményvezető hagyja jóvá	Nkt. 26. § (1)	Intézményvezetői határozat
A pedagógiai program azon rendelkezéseinek érvénybelépéséhez, amelyekből a fenntartóra, működtetőre többletkötelezettség hárul, a fenntartó, működtető egyetértése	Nkt. 26. § (1)	Fenntartói határozat

szükséges		
Véleményezési eljárások	Nkt. 85. § (1)	
iskolaszék, diákönkormányzat, intézményi tanács	Nkt. 26. § (1); 48. § (4)	Írásos vélemény
	20/2012. (VIII.31.) EMMI r. 4. § (5) 117. § (1); 119. § (4); 121. § (7); 122. § (9); 179. § (6); Nkt. 85. § (3)	
	20/2012. (VIII.31.) EMMI r. 4. § (5) 117. § (1); 119. § (4); 121. § (7); 122. § (9); 179. § (6);	
a szakmai munkaközösség véleménye	20/2012. (VIII.31.) EMMI r. 118. § (3)	Munkaközösségi vélemények

1.5 A pedagógiai programunk hatálya

A pedagógiai program az intézmény minden közalkalmazottjára, valamint az intézménnyel szerződéses jogviszonyban állókra vonatkozik. A pedagógiai programot és/vagy annak felülvizsgálatát az intézményvezető kezdeményezi, a nevelőtestület fogadja el – a szülői szervezet, a diákönkormányzat és a szakmai munkaközösségek véleményezési jogának gyakorlása mellett. A pedagógiai program az intézményvezető jóváhagyásával és a fenntartó egyetértésével lép hatályba. Hatálya határozatlan időre, avagy a következő felülvizsgálatig szól. Ezzel egyidejűleg hatályon kívül kerül az előző pedagógiai program.

1.6 A pedagógiai programunk közzététele

a pedagógiai program nyilvánossági szabályai	20/2012. (VIII.31.) EMMI r. 82. § (3)	SZMSZ
--	---------------------------------------	-------

A Dunaújvárosi Petőfi Sándor Általános Iskola Pedagógiai Programja a következő helyeken kerül közzétételre:

- intézményvezetői iroda
- iskolatitkári iroda
- tanári szoba
- iskola hivatalos honlapja www.petofiiskola.hu
- KIR intézménytörzs

2. INTÉZMÉNYÜNK SZAKMAI ALAPDOKUMENTUMA

Az intézmény székhelye szerinti megyeszékhely: Fejér megye
Tankerület megnevezése: Dunaújvárosi Tankerületi Központ

A KÖZNEVELÉSI INTÉZMÉNY:

1. MEGNEVEZÉSEI

1.1 Hivatalos neve: Dunaújvárosi Petőfi Sándor Általános Iskola

2. FELADATELLÁTÁSI HELYEI

2.1 Székhelye: 2400 Dunaújváros, Római körút 2.

3. AZ ALAPÍTÓ ÉS A FENNTARTÓ NEVE ÉS SZÉKHELYE:

3.1 Alapító szerv neve: Emberi Erőforrások Minisztériuma
3.2 Alapítói jogkör gyakorlója: emberi erőforrások minisztere
3.3 Alapító székhelye: 1054 Budapest, Akadémia utca 3.
3.4 Fenntartó neve: Klebelsberg Intézményfenntartó Központ
3.5 Fenntartó székhelye: 1051 Budapest, Nádor u. 32.

4. TÍPUSA: általános iskola

5. OM azonosító: 030032

6. KÖZNEVELÉSI ÉS EGYÉB ALAPFELADATA:

6.1 2400 Dunaújváros, Római krt. 2.
6.1.1 általános iskolai nevelés-oktatás
6.1.1.1 nappali rendszerű iskolai oktatás
6.1.1.2 alsó tagozat, felső tagozat
6.1.1.3 sajátos nevelési igényű tanulók integrált nevelése-oktatása
(mozgásszervi fogyatékos, érzékszervi fogyatékos, értelmi fogyatékos, beszéd-fogyatékos, halmozottan fogyatékos, autizmus spektrumzavar, egyéb pszichés fejlődés zavar)
6.1.1.4 évfolyamonként 1 osztálynyi angol nyelvi emelt szintű képzés városi beiskolázással
6.1.2 iskola maximális létszáma: 500 fő
6.1.3 iskolai könyvtár saját szervezeti egységgel
6.1.4 úszásoktatás sportlétesítménnyel megállapodás alapján

7. A FELADATELLÁTÁST SZOLGÁLÓ VAGYON ÉS A FELETTE VALÓ RENDELKEZÉS JOGA

7.1 2400 Dunaújváros, Római krt. 2.
7.1.1 Helyrajzi száma: Dunaújváros 451/46
7.1.2 hasznos alapterülete: nettó 1787 nm
7.1.3 Intézmény jogköre: ingyenes használati jog

7.1.4	KLIK jogköre:	ingyenes használati jog
7.1.5	Működtető neve:	Dunaújváros Megyei Jogú Város Önkormányzata
7.1.6	Működtető Székhelye:	2400. Dunaújváros, Városháza tér

8. VÁLLALKOZÁSI TEVÉKENYSÉGET NEM FOLYTATHAT.

3. ISKOLÁNK BEMUTATÁSA

3.1 Iskolánk rövid története

Dunaújvárosi Petőfi Sándor Általános Iskola intézménye

1972. szeptember 1-jén avatták fel a 20 tantermes „Castrum” városrészi Általános Iskolát a város kilencedik iskolájaként. Az akkor újonnan felépült városrész iskolájában 750 diák, 26 tanulócsoporthoz kezdhetette meg a tanulást. Az intézményben 4 napközis csoport indult, ebből egy a felső tagozaton.

1974. március 15-én vette fel az iskola a Petőfi Sándor nevet.

1979. szeptember 1-jétől az iskolában elindult 3. osztálytól az angol nyelvi tagozat városi beiskolázással, felmenő rendszerben.

Az 1994/1995. tanévben létrejött a „Petőfi Tanítványainkért” Alapítvány, mely nevéhez méltóan a tehetséges gyerekek támogatását szolgálja.

1996. szeptember 1-jétől az intézményben első évfolyamtól működik az emelt szintű angol nyelvoktatás évfolyamonként egy tanulócsoporthoz (Dunaújvárosi Közgazdasági Tanács 32/1996. (II.6.) KH számú határozata alapján)

2010. szeptember 1-jétől alsó tagozaton felmenő rendszerben egy osztálynak iskolaotthonos keretek között folyik a képzése.

2010-ben iskolánk az Új Magyarország Fejlesztési Terv Társadalmi Megújulás Operatív Programhoz benyújtott „Együttműködés az együttnevelésért - Sajátos nevelési igényű tanulók integrációja Dunaújváros 3 oktatási intézményében” című pályázatunk támogatásban részesült.

2011/2012. tanévtől a Gárdonyi Géza Általános Iskola, valamint a Szórád Márton Általános Iskola jogutód intézménye a Petőfi Sándor Általános Iskola lett a Szórád Márton Általános Iskola teljes megszűnésével. Iskolánk 2011 szeptemberétől a Gárdonyi Géza Intézményegység székhelye lett; 2013 szeptemberétől pedig Dunaújvárosi Petőfi Sándor Általános Iskola néven a Gárdonyi Géza Tagintézmény székhely intézményeként működött.

2018/2019. tanévtől a Dunaújvárosi Petőfi Sándor Általános Iskola - tagintézmény nélkül - önálló iskolaként folytatja munkáját.

3.2 Iskolánk kapcsolatai

Rendszeresen szerepelünk az MMK, a József Attila Könyvtár, a fenntartó iskolai és egyéb országos pályázatok által kiírt kulturális, tanulmányi versenyeken, sportvetélkedőkön. Az Intercisa Múzeum kínálja tárlatokat, kiállításokat osztályok szintjén látogatjuk. A Dunaferr Sportegyesületnek sok tehetséges gyermeket adott és ad iskolánk (úszás, jégkorong, atlétika, kajak-kenu, kézilabda, birkózás, asztalitenisz, tollas, vízilabda, stb.). Iskolánk tornatermét bérlik dunaújvárosi egyesületek és a Dunaújvárosi Sportiskola, a Játékvezetők Klubja, továbbra is sportbázis iskola vagyunk. Tanulóink tartalmas idejének eltöltését a felnőtt diák-önkormányzati vezetők, osztályfőnökök és szaktanárok segítik és irányítják.

Kapcsolatunk az Egészségmegőrzési Központtal:

- Iskolánkban felhasználható funkciók: felvilágosítás, megelőzés, ismeretterjesztés - mindezek jelentős segítséget nyújtanak az osztályfőnökök nevelési tevékenységéhez. Tartalmi és szervezeti együttműködés alakult ki velük, az Egészségmegőrzési Központ által adott iskolai évre szóló egészségnevelési és mentálhigiénés programjának beépülése megtörténik az osztályfőnöki órák rendszerébe. A foglalkozások tarthatók az iskolában, ill. az Egészségmegőrzési Központban.

Kapcsolatunk a történelmi egyházakkal:

Iskolánk vallási és világnézeti tanításokkal kapcsolatban nem foglal állást!

Pedagógusaink az ismereteket, a vallási, illetőleg világnézeti információkat tárgyilagosan és többoldalúan közvetítik, a vallások erkölcsi és művelődéstörténeti tartalmát tárgyyszerűen és elfogulatlanul ismertetik.

Iskolánkban a 2013/2014. tanévtől első és ötödik osztálytól felmenő rendszerben a fakultatív délutáni hitoktatást felváltja a kötelezően oktatandó etika / hit- és erkölcstan tantárgy. A szülők és gyermekeik számára minden tanév elején lehetőséget biztosítunk a két tantárgy közötti fakultatív választási lehetőségre.

Azon tanulóink számára, akik a kötelező etika / hit- és erkölcstan oktatás keretein belül a hit- és erkölcstan tantárgyat választják, a hivatalos egyházi jogi személy által tartandó foglalkozást kötelező tanóráként beépítjük az órarendjébe. A hit és erkölcstan órák megtartásához helyet biztosítunk. A hitoktató hiányzása esetén a tanulók felügyeletét megszervezzük.

4. ISKOLÁNK NEVELÉSI PROGRAMJA ÉS NEVELÉSI CÉLJAI

4.1 Küldetésnyilatkozat

Az alábbi alapelvek mentén kialakított és fejlesztett iskolát szeretnénk:

- ahová a gyerekek szívesen járnak, mert megértő, motiváló és szerető légkör veszi körül őket
- ahol a természetes gyermeki kíváncsiságot megőrizve, az életkori sajátosságaiknak megfelelő módszerekkel tanulhatnak a diákok
- ahol a széleskörű tevékenységkínálat segítségével a gyerekek képességei sokoldalúan fejlődhetnek, és a tanulás motivációs alapja a sikerélmény
- ahová mindezekért a szülők szívesen hozzák gyermekeiket
- ahol a tantestület minden tagja fontosnak érzi magát, megtalálja azt a tevékenységet, amelyhez a legjobban ért és alkotói szabadsága kibontakozhat
- amelyik rugalmasan képes alkalmazkodni a társadalmi elvárásokhoz, a tanulók, a szülők és a fenntartó igényeihez
- ahol minden gyermek egyenlőnek érzi magát, az esélyegyenlőség feltételei megteremtődnek.
- Ennek érdekében szükséges, hogy a pedagógusok saját pedagógiai gyakorlatukat, pedagógiai kommunikációjukat folyamatosan elemezzék és fejlesszék.
- A pedagógusok legyenek tisztában saját szakmai felkészültségükkel, személyiségük sajátosságaival és képesek legyenek alkalmazkodni a mindenkori szerepelvárásokhoz.

- Rendszeresen tájékozódik a szaktárgyára és a pedagógia tudományára vonatkozó legújabb eredményekről, kihasználja a továbbképzési lehetőségeket.

4.2 Iskolánk nevelési programja

Mai világunkban kiemelten fontos szerepe van a gyerekek nevelésének, s óriási a felelőssége az oktatás intézményeinek. E felelősségtudattól áthatva alakítottuk ki iskolánk nevelési célkitűzéseit, fogalmaztuk meg pedagógiai programját.

A társadalomban megindult változások igénylik és sürgetik az oktatás-nevelés megújítását és hatékonyabbá tételét. Erőteljesen jelentkezik a művelődési anyag kiválasztásának kérdései /tantervek, tankönyvek/, velük együtt szervezési, metodikai változtatások /csoportbontás, kísérletek, oktatási segédletek, differenciált nevelés-oktatás/, az iskolák és iskolatípusok önállósodása, vagyis a helyi nevelési rendszerek kialakulása és erősödése.

Fontos, hogy a pedagógus alapos, átfogó és korszerű szaktudományos és szaktárgyi tudással rendelkezzen.

Az iskola pedagógiai tevékenységét, megújítását a helyi érdekek, mint az iskolával szembeni helyi igények jelentősen befolyásolják. Azok az iskolai feladatok, melyeknek teljesítését leginkább elvárják az iskolától, az olyan hagyományos feladatok, melyek a társadalmi beilleszkedéssel, az ehhez szükséges viselkedési normákkal kapcsolatosak. A tisztességre és erkölcsös életre, a rendre és fegyelemre való nevelés feladatai azok, amelyeket a társadalom legtöbb tagja az iskola fontos feladatának tekint. Az egyéni képességek, a gondolkodás, és az értelem fejlesztését /algoritmikus gondolkodás fejlesztése/, az anyanyelv megfelelő elsajátítását, a továbbtanulásra való felkészítést, a hazaszeretetre nevelést szűkebb és tágabb környezetünk elvárja tőlünk.

Iskolánk feladata a sajátos nevelési igényű gyermekek nevelése oktatása, ezért a tanulók között fennálló – egyéni adottságokból és igényekből adódó – különbségeket figyelembe véve a szokásos tartalmi és eljárásbeli differenciálástól eltérő, nagyobb mértékű differenciálást, speciális eljárásokat, illetve kiegészítő fejlesztő, korrekciós, rehabilitációs célú eljárásokat alkalmazunk. Fontosnak tartjuk a tanulók tanulási problémáinak felismerését és szükség esetén megfelelő szakmai segítséget adunk. Ebben a munkánkban igénybe kívánjuk venni a Móra Ferenc Általános Iskola és Egységes Gyógypedagógia Módszertani Intézmény, szak- és pedagógiai szakmai szolgáltatását, az utazó gyógypedagógusok segítségét.

A sajátos nevelési igényű tanulót a többi tanulóval együtt nevelő-oktató iskolaként, nevelési programunk elkészítésénél a 2/2005. OM rendelet 2. számú mellékletében, valamint a 32/2012. (X. 8.) EMMI rendeletében megfogalmazott Sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának irányelveit is figyelembe vesszük.

4.3 Intézményünk pedagógiai sajátosságai

Pedagógusaink a munkájukba beépítve alkalmazzák az új módszereket.

Minden pedagógus támogatóan, tevékenyen vegyen részt az intézményben megjelenő innovációban, pályázatokban, kutatásokban.

Épít a tanulók szükségleteire, céljaira, igyekszik felkelteni és fenntartani érdeklődésüket.

Ennek érdekében fontos, hogy a pedagógus

- a tanórán a tanulók tevékenységét, a tanulási folyamatot tartsa szem előtt,
- építsen a tanulók érdeklődésére és lehetőség szerint más forrásokból szerzett tudására,
- a tanórai és tanórán kívüli tevékenységekben egyaránt törekedjen a tanulók motiválására, aktivizálására, a tananyagban rejlő lehetőségek kihasználására, a tanulási stratégiák elsajátítására, gyakorlására.

4.3.1 Emelt szintű angol nyelvi oktatás

Intézményünkben az angol nyelv oktatása fontos szerepet játszik. Intézményünkben az angol az első idegen nyelv, melynek oktatása játékos formában már az első évfolyamon megkezdődik. A tanulókat képzett pedagógusok, nyelvtanárok oktatják.

Iskolánk alapító okirata, helyi tanterve és pedagógiai programja lehetőséget ad arra, hogy évfolyamonként egy osztályban minden évben városi beiskolázású emelt szintű angol nyelvoktatást indítsunk. A „tagozatos” osztályainkban az idegen nyelvet 3. évfolyamtól felmenő rendszerben csoportbontásban tanítjuk, tanuljuk.

Biztosítjuk, hogy tanulóink az első évfolyamon megkezdett idegen nyelvet - emelt vagy alap szinten - a felsőbb évfolyamokon is folyamatosan tanulhassák.

Az iskola működési területét részben az elhelyezkedése, részben a tagozatra jelentkezők minősége határozza meg. Az előző meghatározóból következik a problémás helyzetű tanulók magas száma; az utóbbi jellemző teremti meg annak lehetőségét, hogy tehetséges tanulókat fedezzünk fel és fejlesszük magas szintre egyéni képességeiket.

4.3.2 Különleges bánásmódot igénylő tanulók integrált oktatása

A különleges bánásmódot igénylő tanulók integrált oktatása iskolánk lényeges feladata. Az egyéni képességek, a gondolkodás, és az értelem fejlesztését fontos feladatunknak tartjuk. Ezen gondolatok és az esélyegyenlőség biztosítása érdekében iskolánk vállalja a szakértői bizottságok által hozzánk irányított SNI, illetve BTMN tanulók integrált oktatását.

A tanulási problémával küzdő gyermekek két csoportja van jelen iskolánkban:

- Sajátos nevelési igényű (SNI)
- Tanulási-, magatartási- és beilleszkedési nehézséggel küzdő (BTMN).

Az integrált oktatás megvalósítása:

Iskolánkban nagy hangsúlyt fektetünk az integráció mind szélesebb körű megvalósítására. Intézményünkben teljes integráció működik: az SNI tanuló valamennyi tantárgyat az osztállyal együtt tanulja, a számára szükséges segítség igénybevételével.

4.4 A NAT értelmében megfogalmazott pedagógiai céljaink, feladataink

A hazánk Alaptörvényében megfogalmazott feladatokat szem előtt tartva és a nemzeti köznevelésről szóló törvényben foglalt célok elérése érdekében, a törvény elveinek és szabályozásának megfelelően a Nemzeti alaptanterv (a továbbiakban: Nat) a köznevelés feladatát alapvetően a nemzeti műveltség, a hazai nemzetiségek kultúrájának átadásában, megőrzésében, az egyetemes kultúra közvetítésében, az erkölcsi érzék és a szellemi-érzelmi fogékonyság elmélyítésében jelöli meg.

Feladata továbbá a tanuláshoz és a munkához szükséges képességek, készségek, ismeretek, attitűdök együttes fejlesztése, az egyéni és csoportos teljesítmény ösztönzése, a közjóra való törekvés megalapozása, a nemzeti, közösségi összetartozás és a hazafiság megerősítése.

Célja továbbá, hogy a családdal együttműködve cselekvő elkötelezettségre neveljen az igazság és az igazságosság, a jó és a szép iránt, fejlessze a harmonikus személyiség kibontakoztatásához szükséges szellemi, érzelmi, erkölcsi, társas és testi képességeket. Ezáltal járul hozzá ahhoz, hogy a felnövekvő nemzedék

- a haza felelős polgárává váljék;
- kifejlődjék benne a hazafiság érzelemvilága;
- reális önismeretre és szilárd erkölcsi ítéelőképességre tegyen szert;
- megtalálja helyét a családban, a szűkebb és tágabb közösségekben, valamint a munka világában;
- törekedjék tartalmas és tartós kapcsolatok kialakítására;
- legyen képes felelős döntések meghozatalára a maga és a gondjaira bízottak sorsát illetően;
- váljék képessé az önálló tájékozódásra, véleményformálásra és cselekvésre;
- ismerje meg és értse meg a természeti, társadalmi, kulturális jelenségeket, folyamatokat;
- tartsa értéknek és feladatnak a kultúra és az élővilág változatosságának megőrzését.

4.5 Fejlesztési területeink, nevelési céljaink

A fejlesztési területek – nevelési célok áthatják a pedagógiai folyamat egészét, s így közös értékeket jelenítenek meg. A célok elérése érdekében a pedagógiai folyamatban egyaránt jelen kell lennie az ismeretszerzés, a gyakoroltatás-cselekedtetés mellett a példák érzelmi hatásának is. E területek – összhangban a kulcskompetenciák alapját adó képességekkel, készségekkel, az oktatás és nevelés során megszerzett ismeretekkel, és a tudásszerzést segítő attitűdökkel – egyesítik a hagyományos értékeket és a XXI. század elején megjelent új társadalmi igényeket.

A szaktárgynak és a tanítási helyzetnek megfelelő, változatos oktatási módszereket, taneszközöket alkalmaz

Tanítványait önálló gondolkodásra, a tanultak alkalmazására neveli.

A nevelési célok a következőképpen érvényesülnek a tartalmi szabályozás különböző szintjein, és valósulnak meg a köznevelés folyamatában:

- beépülnek az egyes műveltségi területek, illetve tantárgyak fejlesztési követelményeibe, tartalmaiba;
- tantárgyak részterületeivé válhatnak, vagy önálló tantárgyként jelenhetnek meg az iskola helyi tanterve szerint;
- alsó tagozaton tematizálják a tanítói munkát, a felsőbb évfolyamokon pedig elsősorban az osztályfőnöki órák témaköreit;
- témákat, fejlesztési helyzeteket körvonalaznak a nem tanórai keretek között folyó, egyéb iskolai foglalkozások, programok számára.

A nevelési célok intézményi szintű tudatos követése, valamint a hozzájuk rendelt feladatok végrehajtása és végrehajtatása az intézményi pedagógiai kultúra és a színvonalas pedagógiai munka meghatározó fokmérője, a pedagógiai-szakmai ellenőrzés egyik fontos kritériuma.

Nevelési programunk legfontosabb tartalmai:

Az erkölcsi nevelés
Nemzeti öntudat, hazafias nevelés
Állampolgárságra, demokráciára nevelés
Az önismeret és a társas kultúra fejlesztése
A családi életre nevelés
A testi és lelki egészségre nevelés
Felelősségvállalás másokért, önkéntesség
Fenntarthatóság, környezettudatosság
Pályaorientáció
Gazdasági és pénzügyi nevelés
Médiatudatosságra nevelés
A tanulás tanítása

5. ISKOLÁNK OKTATÁSI PROGRAMJA

5.1 Az éves tervezés elvei

A tanórák és egyéb tanórán kívüli foglalkozások megvalósítása a köznevelési törvény, a kerettantervek és helyi tantervünk által meghatározott adott tanévre és évfolyamra vonatkozó óraterv alapján történik. Éves órakeretünket a 2011. évi CXC. törvény 6. sz. melléklete, valamint a fenntartó által engedélyezett pedagógus státus és tanulói létszám figyelembe vételével határozzuk meg

A tanulócsoporthoz rendelhető kötelező és kiadható órák felhasználása a következők szerint oszlik meg:

- kötelező tanórai foglalkozás
- egésznapos iskolai oktatás
- csoportbontás
- rekreáció
- egyéni és kiscsoportos fejlesztés
- tanulószobai foglalkozás
- önálló tanulás
- differenciált foglalkozás / felzárkóztatás
- szakkör / képességfejlesztő foglalkozás
- sport
- énekkar

Egésznapos iskolai oktatás:

- A Dunaújvárosi Petőfi Sándor Általános Iskola székhelyén évfolyamonként egy egésznapos iskolai osztály biztosítása az alsó tagozaton.

Pedagógiai folyamatok tevékenységek tervezése

A pedagógus

- pedagógiai munkáját éves szinten, tanulási-tanítási (tematikus) egységekre és órákra bontva is megtervezi.
- komplex módon veszi figyelembe a pedagógiai folyamat minden lényeges elemét: a tartalmat, a tanulók előzetes tudását, motiváltságát, életkori sajátosságait, az oktatási környezet lehetőségeit, korlátait stb.

- változatos módszerek alkalmazása a tanulócsoporthoz egyedi igényeinek, képességeinek és életkori sajátosságainak figyelembevételével,
- tanórán a tanulók tevékenységét, a tanulási folyamatot tartja szem előtt.
- tanórai és tanórán kívüli tevékenységekben egyaránt törekszik a tanulók motiválására, aktivizálására.
- terveit az óra/foglalkozás eredményességének függvényében felülvizsgálja, szükség esetén korrigálja. Az órát a cél(ok)nak megfelelően, logikusan építi fel. A tanulók tevékenységét, a tanulási folyamatot tartja szem előtt. A tanulók képességeihez igazodva lehetőséget kell adni digitális, online eszközök használatára. Munkája során tudatosan használja a szociális tanulásban rejlő lehetőségeket. Tudatosan, a szükségleteknek megfelelően alkalmazza a differenciálás elvét.

5.2 Képzési specialitások a sajátos nevelési igényű tanulók esetében

A kötelező rehabilitációs, rehabilitációs órák meghatározása a 2011. évi CXC törvény 6. melléklete, valamint a szakszolgálatok által megfogalmazott szakértői vélemények alapján történik.

5.3 AZ ALAPFOKÚ NEVELÉS OKTATÁS KEZDŐ SZAKASZA – 1-4. ÉVFOLYAM

5.3.1 Célok és feladatok

Az alapfokú nevelés-oktatás első szakasza, az alsó tagozat az iskolába lépő kisgyermekben óvja és továbbfejleszti a megismerés, a megértés és a tanulás iránti érdeklődést és nyitottságot. Átvezeti a gyermeket az óvoda játékközpontú tevékenységeiből az iskolai tanulás tevékenységeibe. Fogékonyvá teszi saját környezete, a természet, a társas kapcsolatok, majd a tágabb társadalom értékei iránt. Az iskola teret ad a gyermek játék és mozgás iránti vágyának, segíti természetes fejlődését, érését. A tanítási tartalmak feldolgozásának folyamatában – élményszerű tanulással, problémahelyzetekből kiinduló izgalmas tevékenységekkel, kreativitást ösztönző feladatokkal – fejleszti az alapvető képességeket és alapkészségeket, közvetíti az elemi ismereteket, szokásokat alakít ki.

Ez az iskolaszakasz a kíváncsiságtól és érdeklődéstől motivált, szabályozott és kötetlen tevékenységek célszerűen kialakított rendszerében fejleszti a kisgyermekben a felelősségtudatot, a kitartást, az önállóságot, megalapozza a reális önértékelést. Mintákat és gyakorlóterepet ad, magatartási normákat, szabályokat közvetít a társas közösségekben való részvétel és együttműködés tanulásához, a problémamegoldáshoz, konfliktuskezeléshez. Megerősíti a humánus magatartásformákat, szokásokat, és a gyermek jellemét formálva elősegíti a személyiség érését. Tájékozódik a tanulók értelmi, érzelmi, szociális és erkölcsi állapotáról. Hatékony tanuló-megismerési technikákat alkalmaz. Támogatja az egyéni képességek kibontakozását, segíti a tanulási nehézségekkel való megküzdés folyamatát. Törődik azoknak a hátrányoknak a csökkentésével, amelyek a gyermek szociális-kulturális környezetéből vagy a szokásostól eltérő ütemű éréséből, fejlesztési szükségleteiből fakadhatnak.

A fejlesztést a tanító az egyéni sajátosságokra épülő differenciált tanulásszervezéssel és bánásmóddal szolgálja. Az alapvető képességek, készségek, kompetenciák fejlesztésében a tanulói tevékenységekre épít. Az ehhez felhasznált tananyagtartalmak megtervezésekor, valamint a feldolgozás tempójának meghatározásakor, a pedagógiai módszerek és eszközök kiválasztásakor a tanulócsoporthoz, illetve az egyes tanulók fejlődési jellemzőit és fejlesztési szükségleteit tekinti irányadónak.

Felhasználja a mérési és értékelési eredményeket saját pedagógiai gyakorlatában.

Pedagógiai munkájában nyomon követhető a PDCA-ciklus. (tervezés-cselekvés-ellenőrzés-beavatkozás)

A pedagógus a munkája során alkalmazott módszerek közül, a csoport adottságaihoz igazodva szükséges kiválasztani és alkalmazni a leghatékonyabbnak bizonyuló módszereket.

- Tájékozódik a digitális anyagokról, és azt kritikusan értékeli és megfelelően használja
- Fogalomhasználata pontos, következetes.
- Törekszik a szaktárgyi koncentrációra.
- Rendelkezik a tantárgy tanításához szükséges szakmódszertani tudással.
- Építsen a tanulók érdeklődésére és lehetőség szerint más forrásokból szerzett tudására

5.3.2 Kiemelt fejlesztési területek, nevelési célok az alsó tagozaton

Az erkölcsi nevelés

A tanuló erkölcsi gondolkodása legalább konvencionális szintre kerül, vagyis a hozzá közelálló elvárásainak megfelelően él, képes alkalmazni az emberi kapcsolatok elfogadott formáit. Tudja, hogy a gyerek, testvér, barát stb. szerep betöltője hogyan viselkedjen, de adott esetben képes a szabályok újraértelmezésére.

Nemzeti öntudat, hazafias nevelés

A tanuló ismeri lakóhelye és környékének népi hagyományait és életkorának megfelelő szinten az ország és a magyarság szimbólumait. Ismeri a nagy ünnepkörök egy-egy hagyományát és az éves ünnepkör legfontosabb állomásait: ezeket évszakok szerint is képes elhelyezni, valamint ismer ezekhez kapcsolódó alkotásokat (népdalokat, mondákat, meséket, műalkotásokat). Ismeri nemzeti ünnepeinket, ezek időpontját, részt vesz érzelmi azonosulását segítő tevékenységekben (népi hagyományok felelevenítése, eljátszása, ünnepi díszítések készítése).

Állampolgárságra, demokráciára nevelés

A tanuló el tudja magát helyezni adott közösségben, felismeri a valódi és lehetséges szerepeit egy adott kapcsolati hálózatban. Képes a kooperációra, megérti a szabályok fontosságát. Képes egyszerű közösségi szabályok követésére, bekapcsolódik közös tevékenységekbe és követi a közösségi hagyományokat.

Az önismeret és a társas kultúra fejlesztése

A tanuló képes az együttműködésre, az empátiára, átérzi és gyakorolja a segítségnyújtást. A közös tevékenységek révén ismeretet szerez saját képességeiről és lehetőségeiről. Azonosítja a saját és mások alapvető érzelmeit, illetve kifejezi a problémáit. Életkorának megfelelő szinten ismeri a kapcsolatteremtés, kapcsolatépítés kultúráját, rendelkezik az életkorának megfelelő kooperatív készséggel. Ismeri a különböző megbízatások betöltésével együtt járó felelősséget és a feladatok megosztásának fontosságát.

A családi életre nevelés

A tanuló megismeri és elsajátítja az alapvető együttélési, együttműködési normákat a családban, az iskolában, a társadalmi életben. Ismeri és betartja az illemszabályokat. Megismerkedik a családi ünnepekkel és az ezekhez kötődő szokásokkal. Megtanulja a családi szerepekhez (anya, apa, gyermek) kapcsolódó feladatokat, és törekszik rá, hogy saját feladatait napi rendszerességgel elvégezze.

A testi és lelki egészségre nevelés

A tanuló képes önállóan, az évszaknak és az időjárásnak megfelelően ruhát választani és felöltözni. Tudja, hogy a rendszeres tisztálkodás, a táplálkozás és a megfelelő folyadékbevitel

egyaránt fontos az egészség védelmében. A rendszeres mozgás, a természet szeretete igényként épül be személyiségébe, figyel testtartására. Képes kifejezni a betegség és az egészség, mint állapot közötti különbséget. Képes egyes betegségtünetek (láz, fejfájás) megnevezésére. Tudja, hogy a védőoltások is fontos eszközei az egészség megőrzésének. Képes kifejezni, leírni egyes feszültséget, stresszt okozó helyzeteket. Megtapasztal relaxációs technikákat, képes légzőgyakorlatok és egyszerű tornagyakorlatok (például reggeli torna) önálló elvégzésére. A tanulóban kialakul az igény a harmonikus, barátságos, otthonos környezet iránt. Kipróbálja a testmozgás, a manuális és művészeti, alkotó tevékenység több formáját, és képes megfogalmazni ezzel kapcsolatos élményeit, tapasztalatait.

Felelősségvállalás másokért, önkéntesség

A tanuló ismeri és betartja a kapcsolatteremtés elfogadott formáit. Képes az adott helyzeteknek megfelelő magatartási formákat alkalmazni a társas élet különféle szinterein. Ismeri a közösségi élet sajátosságaiból fakadó korlátokat, és ennek tudatában alakítja tevékenységét. Tisztában van azzal, hogy a vállalt feladatok felelősséggel járnak. Tapasztalatot szerez arról, hogy nemcsak kötelező feladatai vannak, hanem szabad választása alapján is segíthet környezetében (iskola, otthon).

Fenntarthatóság, környezettudatosság

A tanuló érzékenyebbé válik környezete állapota iránt. Képes a környezet sajátosságainak megismerésére, észreveszi a környezetben lejátszódó kedvező és kedvezőtlen folyamatokat, tudja elemi szinten értékelni e változásokat. Képes saját mikrokörnyezetében olyan változásokat javasolni, amelyek annak minőségét javítják. Értéknek tekinti a természeti és az ember alkotta környezet esztétikumát, harmonikus működését. Készítés alakul ki benne környezete értékeinek megőrzésére.

Pályaorientáció

A tanuló megismeri azokat a szakmákat, amelyek mindennapi életvitelének zökkenőmentességét vagy megfelelő minőségét biztosítják. Felismeri a különböző foglalkozások együttműködésének fontosságát. Képes megfogalmazni adott szakma tevékenységét, és képes csoportosítani a foglalkozásokat különböző szempontrendszer szerint.

Gazdasági és pénzügyi nevelés

A tanuló ismeri az általa mindennap fogyasztott alapvető élelmiszerek árát. A matematikai műveletekről, illetve a mértékegységekről szóló ismereteit alkalmazni tudja pénzre vonatkoztatva is. Képes mindennapi fogyasztási cikkeket önállóan vásárolni, tud vigyázni a pénzére. Beépül az energiatakarékosság cselekvéseibe és gondolkodásába. Vannak ismeretei arról, hogy hazánkban és a világ más részén hozzá képest milyen életszínvonalon élnek gyerekek.

Médiatudatosságra nevelés

A tanuló tisztában van a korhatárt jelző szimbólumok jelentésével. Képes különbséget tenni a televízióban történetek és a valóság között. Ismeri a médiumokat és azok szerepét az ő szabadidejében, valamint hasznosíthatóságukat a tanulásban.

A tanulás tanítása

A tanuló tapasztalatot szerez arról, hogy lehet játszva tanulni. Napi rutinjába beépül a tanulásból adódó otthoni feladatok elvégzése, egyre inkább saját időbeosztása szerint készül az órákra. Vannak élményei arról, hogy az iskolai oktatáson kívül a tanulásnak és az önművelésnek egyéb lehetőségei is léteznek.

5.3.3 Kulcskompetenciák, kompetenciafejlesztés az alsó tagozaton

Anyanyelvi kommunikáció

A tanuló törekszik a mások számára érthető és kifejező beszédre. Figyelemmel tud követni szóbeli történetmondást, magyarázatot. Fel tudja idézni, el tudja mondani mindennapi élményeit, olvasmányainak tartalmát. Részt vesz a beszélgetésben és vitában, meg tud fogalmazni saját véleményét. Egyéni sajátosságainak megfelelően képes szövegek értő olvasására, illetve fokozatosan kialakul a kézírása. Megismeri és alkalmazza az anyaggyűjtés és elrendezés szabályainak alapjait. Ismer és alkalmaz néhány alapvető helyesírási szabályt. Képes a korosztályának szóló irodalmi és ismeretterjesztő művek megértésére és értelmezésére.

Idegen nyelvi kommunikáció

A tanulóban felébred a nyelvek és a nyelvtanulás iránti érdeklődés. Felfedezi, hogy más országokban más szokások vannak, más nyelvet beszélnek az emberek, ez a felfedezés nyitottabbá teszi más kultúrák befogadására. Egyszerű idegen nyelvi szóbeli kommunikációval próbálkozik. Idegen nyelvi tevékenységei a korosztályának megfelelő dalokhoz, versekhez, mondókákhoz és jelenetekhez kötődnek.

Matematikai kompetencia

A tanuló képes érzékelni a tárgyak egymáshoz viszonyított helyzetét, méretét, képes a térben és a síkban tájékozódni. Gyakorlati tapasztalatait felhasználva felfedezi a mennyiségek közötti kapcsolatokat, képes ezen tapasztalatok megfogalmazására. El tud végezni egyszerű méréseket, az eredményeket a tanult mértékegységekkel le tudja írni. Képes a megtanult matematikai algoritmusok felidézésére és használatára gyakorlati tevékenységek során. Tud fejben számolni 100-as számkörben. El tudja dönteni egyszerű állítások igazságértékét, felismer egyszerű logikai kapcsolatokat.

Természettudományos és technikai kompetencia

Kialakul a tanuló érdeklődése a szűkebb környezet jelenségeinek, folyamatainak megismerése iránt. Képesé válik a természeti világ alapvető jelenségeinek felismerésére, egyszerű törvényszerűségek meglátására. Képes arra, hogy egyszerű megfigyeléseket, kísérleteket végezzen el pontos utasítások alapján. Tud egyszerű technikai eszközöket megfelelő módon használni. Konkrét példákban felismeri az emberi tevékenység környezetre gyakorolt hatását, a káros következményeket. Felismeri a közvetlen környezet védelmének fontosságát, és törekszik a helyes magatartásminták követésére.

Digitális kompetencia

Kialakul és fejlődik a tanulóban az IKT-eszközök használata iránti érdeklődés. Képesé válik az IKT-eszközök irányított használatára (pl. képek, információk keresése, rövid szöveg létrehozása, továbbítása).

Tájékozódni kell a digitális anyagokról, intézményünkben való felhasználhatóságáról. A tanulók képességeihez igazodva lehetőséget kell adni digitális, online eszközök használatára.

Szociális és állampolgári kompetencia

Kialakul a tanulóban a társakkal történő közös feladatmegoldás képessége, tud irányítással együttműködni velük. Nyitott társai megismerésére, igyekszik megérteni őket. Elfogadja a közösségben való normaalapú viselkedés szabályait. Megjelenik az egyre táguló környezet megismerése iránti igénye, amely hozzájárul a szülőföldhöz, a hazához való kötődés kialakulásához.

Kezdeményezőképeség és vállalkozói kompetencia

A tanuló motivált a kitűzött célok elérésében, vállalja az ezeket elősegítő feladatokat (pl. háziállatok, növények ápolása). Felismeri és megérti, hogy a feladatok megoldásához többféle út is vezethet, egyszerű élethelyzetekben képes ezeket segítséggel megtervezni. Megérti, hogy felelős a vállalt feladatok teljesítéséért, belátja mulasztásai közvetlen következményeit, képes előre látni cselekedetei egyes kockázatait.

Eszztétikai-művészeti tudatosság és kifejezőképeség

A tanulónak fejlődik az emocionális érzékenysége. Képes versek, mesék befogadását, elmondását segítő, a ritmusérzékét és a mozgáskultúrát fejlesztő játékokra és gyakorlatokra, ritmikus és énekes rögtönzésekre, szerepjátékokra. Tanári segítséggel képes csoportos improvizációval kapcsolatos élmények szóbeli megfogalmazására, történetek, versek, átélt, elképzelt vagy hallott események zenei, vizuális vagy dramatikus megjelenítésére.

A hatékony, önálló tanulás

A tanuló a korosztályának megfelelő szinten képes önállóan írni, olvasni, számolni. A tanulás iránti attitűdje pozitív. Egyre gyakorlottabb figyelme összpontosításában. Tanári segítséggel képes saját tanulását megszervezni, segítséggel képes csoportmunkában aktívan részt venni, a sok pozitív visszajelzés hatására ezt egyre magabiztosabban teszi. Segítséggel felismeri szükségleteit, gyakorlatot szerez teljesítményének és képességeinek reális értékelésében. Képes kisebb segítséggel vagy a nélkül házi feladatai elvégzésére.

5.3.4 Egységesség és differenciálás az alsó tagozaton

A nevelési-oktatási folyamat egyszerre egységes és differenciált: megvalósítja az egyéni sajátosságokra tekintettel levő differenciálást és az egyéni sajátosságok ismeretében az egységes oktatást.

Figyelembe veszi a tanulók aktuális fizikai, érzelmi állapotát, és szükség esetén igyekszik változtatni előzetes tanítási tervein

Az egyéni különbségek figyelembevételének fontos területe a tehetséggondozás, amelynek feladata, hogy felismerje a kiemelkedő teljesítményre képes tanulókat, segítse őket, hogy képességeiknek megfelelő szintű eredményeket érjenek el és alkotó egyénekké váljanak. A tanuló csak akkor képes erre, ha lehetőséget és bátorítást kap. A megfelelő oktatási módszerek, munka- és tanulásszervezési formák serkenthetik az egyéni különbségek kibontakozását. Az egyéni fejlesztési programok, a differenciálás különböző lehetőségei során a pedagógusok megfelelő feladatokkal fejlesztik a tehetséges tanulókat, figyelik fejlődésüket, és az adott szakasznak megfelelő kihívások elé állítják őket.

A differenciált – egyéni és csoportos – eljárások biztosítják az egyes területeken alulteljesítő tanulók felzárkóztatását, a lemaradás egyéni okainak felderítésén alapuló csökkentését, megszüntetését.

A sajátos nevelési igényű tanulók eredményes szocializációját, iskolai pályafutását elősegítheti a nem sajátos nevelési igényű tanulókkal együtt történő – integrált – oktatásuk. Esetükben a tartalmi szabályozás és a gyermeki sajátosságok összhangja ugyanolyan fontos, mint más gyermekeknél. Iskolai nevelés-oktatásuknak alapvető célja a felnőtt élet sikerességét megalapozó kulcskompetenciák fejlesztése, az egész életen át tartó tanulásra való felkészítés.

A sajátos nevelési igényű tanulók nevelés-oktatása során a NAT-ban meghatározott és a kerettantervben részletezett kiemelt fejlesztési feladatok megvalósítása javarészt lehetséges, de mindenkor figyelembe kell venni az Irányelv fogyatékosági kategóriákra vonatkozó ajánlásait. Ezért a fejlesztés a számukra megfelelő tartalmak közvetítése során valósul meg és segíti a minél teljesebb önállóság elérését. A fejlesztési követelmények igazodnak a fejlődés egyéni üteméhez. A tartalmak kijelölésekor lehetőség van egyes területek módosítására, elhagyására vagy egyszerűsítésére, illetve új területek bevonására.

A sajátos nevelési igényű tanulók együttnevelésében, oktatásában, fejlesztésében részt vevő pedagógus megközelítése az elfogadás, tolerancia, empátia, és az együttneveléshez szükséges kompetenciák megléte. A pedagógus a differenciálás során figyelembe veszi a tantárgyi tartalmak – egyes sajátos nevelési igényű tanulók csoportjaira jellemző – módosulásait. Szükség esetén egyéni fejlesztési tervet készít, ennek alapján egyéni haladási ütemet biztosít. A differenciált nevelés, oktatás céljából individuális módszereket, technikákat alkalmaz; egy-egy tanulási, nevelési helyzet, probléma megoldásához alternatívákat keres. Együttműködik különböző szakemberekkel, a gyógypedagógus iránymutatásait, javaslatait beépíti a pedagógiai folyamatokba. A sajátos nevelési igényű tanulók számára szükséges többlétszolgáltatásokhoz tartozik a speciális tankönyvekhez és tanulási segédletekhez, továbbá a speciális gyógyászati, valamint tanulást, életvitelt segítő eszközökhöz való hozzáférés.

A fentiekre vonatkozó konkrét javaslatokat minden fogyatékosági területre vonatkozóan. A sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának irányelve [2011. évi CXCV. törvény a nemzeti köznevelésről 21. § (11) bekezdés] tartalmazza. Az Irányelv egyaránt vonatkozik a sajátos nevelési igényű tanulóknak a nem sajátos nevelési igényű tanulókkal együtt (integráltan) és a tőlük elkülönítetten (gyógypedagógiai intézményekben) történő nevelésére, oktatására.

5.3.5 Csoportbontás az alsó tagozaton

Harmadik és negyedik évfolyamunkon angol emelt szintű oktatásunk színvonalának megtartása, valamint a tanulók differenciált oktatása érdekében az angol nyelvi tanórákon csoportbontást alkalmazunk.

5.3.6 A NAT műveltségterületeinek megjelenése a tantárgyak rendszerében (1-4. évfolyam)

Iskolánk kerettanterve a NAT alábbi műveltségi területére terjed ki. Alsó tagozatunkon a műveltségi területek, és a tantárgyak megfeleltetését az alábbi táblázat tartalmazza.

A NAT műveltségi területei	Tantárgyak
<i>Magyar nyelv és irodalom</i>	Magyar nyelv Magyar irodalom
<i>Matematika</i>	Matematika
<i>Élő idegen nyelv</i>	Idegen nyelv
<i>Ember a természetben</i>	Környezetismeret
<i>Művészetek</i>	Ének-zene Rajz és vizuális kultúra
<i>Életvitel és gyakorlati ismeretek</i>	Technika és életvitel
<i>Testnevelés és sport</i>	Testnevelés és sport
<i>Egyéb tantárgyak</i>	Etika / Hit –és erkölcsstan

SNI tanulók:

- Az *Élő idegen nyelv* tanításának, tanulásának céljait a tanulók szükségletei határozzák meg.
- Az enyhén értelmi fogyatékos/tanulásban akadályozott tanulók szükségletei indokolják a korai idegen nyelvi oktatást, de a tanulási képességük akadályozottsága miatt aránytalan terhelést jelenthet a sérült tanuló számára.

A szülők igényei, a tanulók fejlettsége szerint az iskola hozhat döntést a hetedik évfolyam előtt megkezdett idegennyelv-tanulás ügyében.
(2/2005. (III.1.) Irányelvek 5.6.3.2)

5.4 AZ ALAPFOKÚ NEVELÉS OKTATÁS FEJLESZTŐ SZAKASZA (5-8. ÉVFOLYAM)

5.4.1 Célok és feladatok iskolánk felső tagozatán

Az alapfokú nevelés-oktatás felső tagozatos szakasza szervesen folytatja az alsó tagozatos szakasz nevelő-oktató munkáját. Ez a szakasz a készségek és képességek fejlesztésével olyan pedagógiai munkát igényel, amelyben a tanulók tudásának, képességeinek, egész személyiségének fejlődése, fejlesztése áll a középpontban, figyelembe véve, hogy az oktatás és nevelés színtere nemcsak az iskola, hanem a tanulók életének és tevékenységének számos más színtere, fóruma is. Az 5–6. évfolyamon – az 1–4. évfolyamhoz hasonlóan – továbbra is az alapkészségek fejlesztése kap fő hangsúlyt. Igazodva a gyermeki gondolkodás fejlődéséhez, az életkori sajátosságokhoz figyelembe veszi, hogy a 10–12 éves tanulók gondolkodása erősen kötődik az érzékelés útján szerzett tapasztalatokhoz. Az 5–6. évfolyamokon ezért az integratív-képi gondolkodásra alapozó fejlesztés folyik, a 7–8. évfolyamon, a serdülőkor kezdetétől viszont hangsúlyossá válik az elvont fogalmi és elemző gondolkodás fejlesztése.

Az általános iskola az 1–4. évfolyamokhoz hasonlóan az 5–8. évfolyamokon is együtt neveli a különböző érdeklődésű, eltérő értelmi, érzelmi, testi fejlettségű, képességű, motivációjú, szocializáltságú, kultúrájú tanulókat. Érdeklődésüknek, képességüknek és tehetségüknek megfelelően felkészíti őket a középfokú nevelés-oktatás szakaszában történő továbbtanulásra, illetve az iskolai nevelés-oktatás szakképesítés megszerzésére felkészítő szakaszára, összességében ezzel is támogatva a társadalomba való beilleszkedést.

Nevelési-oktatási tevékenységével az iskola fejleszti a nevelési célok elérését támogató érzelmi, szociális és kognitív képességeket. Kiemelt figyelmet fordít az eredményes tanulás módszereinek, technikáinak elsajátítására, a tanuláshoz, a feladatokban való részvételhez szükséges kompetenciaterületek és koncentrációs képességek, akarati tulajdonságok fejlesztésére. Feladatának tekinti az egyéni adottságok, képességek megismerésén alapuló önismeret fejlesztését, a tanulók tanulási és társas motivációinak, önbizalmának növelését. Mindehhez előnyben részesíti az életszerű, valóságos problémák és feladathelyzetek teremtését az önkifejezéshez, az ismeretszerzéshez, a kísérletezéshez, a feladat- és problémamegoldáshoz.

5.4.2 Fejlesztési területek – nevelési célok a felső tagozaton

A pedagógus a csoportjaiban felmerülő konfliktusokat felismeri, helyesen értelmezi, és hatékonyan kezeli

Az erkölcsi nevelés

A tanuló erkölcsi gondolkodásának szintje eleinte konvencionális, rendre és fegyelemre törekszik, belátja, hogy teljesíteni kell az elvállalt kötelességeket. A szabályokat minden körülmények között be kell tartani, kivéve az olyan szélsőséges eseteket, amikor azok más társadalmi kötelezettségekkel kerülnek konfliktusba. A szakasz második felében a tanuló erkölcsi gondolkodása posztkonvencionálissá válik, vagyis belátja, hogy a törvényeket a társadalom hozza és alakítja. Tudatosul benne, hogy az emberek különböző értékeket és

véleményeket vallanak, és hogy az értékek és szabályok egy része viszonylagos. A tanuló megérti a normakövetés fontosságát.

Nemzeti öntudat, hazafias nevelés

A tanuló ismeri lakóhelye és környékének népi hagyományait, valamint több, az ünnepkörökhöz köthető magyar hagyományt. Egyre rendszeresebben részt vesz szűkebb közösségében nemzeti hagyományaink ápolásában, megismer ezekhez kapcsolódó műalkotásokat. Annak érdekében, hogy erősödjön benne saját népe és kultúrája értékeihez való kötődés, megismeri azok legfontosabb értékeit, kiemelkedő személyiségeit és szimbólumait. Fel tud sorolni néhány, lakókörnyezetére jellemző sajátosságot, megismeri a hungarikum fogalmát. Ismeri nemzeti ünnepeinket, ezekhez kötődő hagyományainkat, és ezeket tantárgyi ismereteihez is kapcsolja. Kialakul benne a szülőföld, a haza és a nemzet fogalma, az ezekhez való kötődés igénye. Egyre nyitottabb más népek kultúrája iránt, ismeri, hogy Magyarországon milyen nemzetiségek és kisebbségek élnek. Ismerkedik egy-egy magyarországi nemzetiség, kisebbség kultúrájával. Ismeri az általa tanult idegen nyelvet beszélő népek kultúrájának egy-egy jelentős vonását. A tanulóban kialakul egy kép az európai kultúra értékeiről, és ismer ennek megőrzéséért munkálkodó intézményeket, programokat.

Állampolgárságra, demokráciára nevelés

A tanuló törekszik a konfliktusok feloldására, alkalmazza a konfliktuskezelés demokratikus technikáit. Nyitottá válik a társadalmi jelenségek iránt, szert téve az együttműködés képességére. Ismeri a közösségi élet sajátosságaiból fakadó korlátokat, és ennek tudatában alakítja tevékenységét. Megismerkedik az alapvető emberi, szabadság- és állampolgári jogokkal, kötelezettségekkel és az őt megillető jogok érvényesítési lehetőségeivel. Alkalmazza a méltányosságot és az erőszakmentességet biztosító technikákat a közösségben való tevékeny részvétele során. Részt vesz olyan tevékenységekben, amelyek a közösség jobbítását szolgálják.

Önismeret és a társas kapcsolati kultúra fejlesztése

A tanuló megfelelő szókincssel rendelkezik érzelmi árnyalatok kifejezésére, képes dicsérni, és egyre több tulajdonságot meg tud nevezni. Megismeri az önmegfigyelés jelentőségét, vagyis cselekedetei, reakciói, viselkedése alapján véleményt tud mondani önmagáról, ismeri a stressz és stressz kezelés lényegét. Képes különbséget tenni a valódi és virtuális társas kapcsolatok természete között, be tud kapcsolódni különböző kisközösségekbe. Kialakul benne a személyiségének megfelelő humánus magatartás az önkritika és a környezeti visszajelzések egységében, képes elemezni, feltárni a jóra ösztönző, illetve a destruktív csoportok eltérő jellemzőit. Több szempontból is rálát egy vitás helyzetre, konfliktusra, képes vitatkozni. Felismeri társadalmi szerepeit (férfi-nő, gyerek-szülő, diák-tanár). Képes felismerni bizonyos előítéletes magatartásformákat és a sztereotípiák megnyilvánulásait.

A családi életre nevelés

A tanuló képes felismerni és megfogalmazni családban betöltött szerepeket, feladatokat, megtalálja és elvégzi a rá háruló feladatokat. Tisztában van a nemi szerepek biológiai funkcióival, társadalmi hagyományaival. Felismeri a családi élet és a párkapcsolatok során előforduló súlyos problémahelyzeteket, és ezek megoldásához megfelelő segítséget tud kérni. A szakasz végére a tanuló értéknek tekinti a gondosan kiválasztott, mély társas kapcsolatot. Tisztában van azzal, hogy a szexualitás a párkapcsolatok fontos eleme, és érti az ezzel kapcsolatos felelősséget is. Tud a pozitív és negatív családtervezés különböző lehetőségeiről, ismeri a művi terhesség-megszakítás lelki és fizikai veszélyeit. A tanuló alkalmazás szinten ismeri a csecsemőgondozás néhány alapvető lépését.

A testi és lelki egészségre nevelés

A tanuló fel tudja sorolni az egészséges táplálkozás néhány alapvető szabályát. Ismeri a tisztálkodással kapcsolatos alapvető szabályokat, a személyes higiéné ápolásának módjait, majd megtanulja tudatosan ápolni személyes higiénéjét. Tudja, hogy a rendszeres testmozgás és művészeti tevékenység hozzájárul lelki egészségünk megőrzéséhez, így fokozatosan kialakul az igénye ezek iránt. A tanuló (az iskola és szülei segítségével) igyekszik olyan kikapcsolódást, hobbit találni, amely hozzásegíti lelki egészségének megőrzéséhez. Ismeri az aktív pihenés fogalmát, meg tud nevezni aktív pihenési formákat. Tisztában van a feltöltődés és kikapcsolódás jelentőségével. Tudatosan figyel testi egészségére, képes szervezetének jelzéseit szavakkal is kifejezni. Ismer és alkalmaz stresszoldási technikákat, tisztában van a nem megfelelő stresszoldás következményeivel, ennek kockázataival (különösen az alkohol, a dohányzás és a drogok használatának veszélyeivel), és tudatosan kerüli ezeket. Ismeri a stressz okozta ártalmakat, a civilizációs betegségeket és ezek megelőzésének módját.

Felelősségvállalás másokért, önkéntesség

A tanulóban fokozatosan tudatosul, hogy társaival kölcsönösen egymásra vannak utalva. Bizonyos helyzetekben kérésre képes felelősséget vállalni másokért (társaiért, a környezetében élő rászorultakért), és vállalásaiért helyt is áll. Felismeri, hogy a beteg, sérült, fogyatékkal élő embereken egyes helyzetekben ő is képes segíteni. Az iskola lehetőséget biztosít arra, hogy a tanuló tapasztalatot szerezzen a fogyatékkal élőkkel való együttéléstről, amelynek során felismeri a segítő tevékenység fontosságát és szükségességét alkalmanként és a mindennapokban is.

Fenntarthatóság, környezettudatosság

A tanulóban kifejlődnek a környezetharmonikus, környezetkímélő életvezetéshez szükséges szokások, mozgósítható a környezet védelmét célzó együttes cselekvésre. Érti a mennyiségi és minőségi változás, fejlődés fogalmát, valamint, hogy a fogyasztás önmagában sem nem cél, sem nem érték. Egyre érzékenyebbé válik környezete állapota iránt, képes annak változását elemi szinten értékelni. Felismeri a mindennapi életben előforduló, a környezetet szennyező anyagokat, a környezetre káros tevékenységeket és kerüli ezeket. Képes társaival együttműködésben tudatosan, a környezeti szempontokat is figyelembe véve alakítani az iskola belső és külső környezetét. Nem hagyja figyelmen kívül személyes élettereinek kialakításában a környezetbarát módokat, előnyben részesítve a természetes, újrahasznosítható, illetve újrahasznosított anyagokat. Érzékennyé válik az anyag- és energiatakarékos életvitelre és ismeri ezek gyakorlati technikáit. Érti a fenntarthatóság fogalmát.

Pályaorientáció

A tanuló képes megfogalmazni, hogy mi érdekli őt leginkább, és felismeri, hogy érdeklődési körét, motivációját, saját adottságait mely szakmákban tudná hasznosítani. Megfelelő ismeretekkel rendelkezik a továbbtanulással, a választható iskolákkal, életutakkal kapcsolatban. Ismeri az élethosszig tartó tanulás fogalmát. Tud célokat kitűzni és jövőképet felállítani. Van önkritikája, képes különbséget tenni a társas befolyásolás és saját elképzelése között. Érti a tanulás és a karriercél elérésének összefüggéseit.

Gazdasági és pénzügyi nevelés

A tanuló történelmi ismeretei alapján felismeri a gazdasági rendszerek változását, viszonylagosságát, hibáit és fejlődését. Ismeri az unió közös fizetési eszközét, belátja, hogy az egyes országok eltérő mértékben és szerepben kapcsolódnak be a világgazdaság folyamatiba. Érzékeli az anyagi és kapcsolati tőke szerepét és értékét saját életében. Érzékeli, hogy mi a fenntartható gazdaság és hogyan valósítható ez meg globális és lokális szinten. Matematikai ismereteit alkalmazza pénzügyekkel kapcsolatos feladatokban. Képes összehasonlítani, hogy

különböző országokban milyen életszínvonalon élnek az emberek, és felismer néhány összefüggést az életszínvonal, a globális problémák és a fenntarthatóság kérdései között.

Médiatudatosságra nevelés

A tanuló hatékonyan tud keresni a világhálón, kulcsszavak segítségével, majd képessé válik elektronikus gyűjtőmunkát végezni. Tisztában van a videojátékok használatának helyes mértékével. Egyre inkább tisztában van a közösségi oldalak, valamint a médiatartalmak megosztásának esetleges veszélyeivel. A közösségi oldalakon megjelenő verbális agresszió elhárítására megfelelő kommunikációs stratégiával rendelkezik. Odafigyel arra, hogy magánszférájába ne engedjen be nem kívánatos médiatartalmakat. Kialakulóban van kritikai érzéke a médiatartalmak hitelességét illetően.

A tanulás tanítása

A tanuló megismer olyan alapvető, tanulást segítő technikákat, amelyek segítségével hatékonyabbá teszi az önálló felkészülését, pl. a tanuláshoz szükséges külső (rend, fény, csend) és belső (munkakedv, jutalom, kíváncsiság, elérendő cél) feltételeket. Tud a tanult témák kapcsán tájékozódni a könyvtárban (a gyermekirodalomban, egyszerűbb kézikönyvekben) és a világhálón. Ismer tudásmegosztó és tudásépítő platformokat. Képes gondolatait, megállapításait kifejezni, nyelviileg szabatosan indokolni. A tanuló megismeri saját tanulási stílusát, ezzel hatékonyabb információfeldolgozásra képes, tudatában van, mely területeket kell fejlesztenie. Elegendő önismerettel, önértékeléssel, önbizalommal rendelkezik ahhoz, hogy megfelelő teljesítményt nyújtson, de tisztában van vele, hogy ehhez megfelelő fizikai állapotban kell lennie. Ismer olyan módszereket, amelyekkel ezt megteremtheti.

5.4.3 Kulcskompetenciák, kompetenciafejlesztés a felső tagozaton

Az alkalmazott pedagógiai módszerek a kompetenciafejlesztést támogatják

Anyanyelvi kommunikáció

A tanuló képes érzéseinek, gondolatainak, véleményének kifejezésére, adott szempont szerint újrafogalmazására, mások véleményének tömör reprodukálására. Képes ismert tartalmú szövegeket biztonságosan elolvasni, értelmező hangos olvasással. Képes hallott és olvasott szöveg lényegének felidézésére, megértésére, értelmezésére. Önállóan olvas nyomtatott és elektronikus formájú irodalmi, ismeretterjesztő, publicisztikai szövegeket. Képes a szövegelemzés alapvető eljárásainak önálló alkalmazására, különböző műfajú és rendeltetésű szóbeli és írásbeli szövegek szerkezetének, jelentésrétegeinek feltárására, értelmezésére és értékelésére. Korosztályának megfelelő módon részt vesz az infokommunikációs társadalom műfajainak megfelelő információszerzésben és információátadásban.

Fontos, hogy pedagógusaink felhasználói szinten ismerjék a világhálón fellelhető információk közvetítéséhez használható eszközöket.

Szelektálják a különböző web-es forrásokat, azok hitelessége és információtartalma alapján és felhívják tanulóink figyelmét a kontrollálatlan internethasználat veszélyeire.

Törekszik az olvasható és pontosan értelmezhető írásbeli kommunikációra. Elsajátítja a jegyzetelés alapjait. Képes rövidebb szövegek alkotására különböző szövegtípusokban és műfajokban. Képes rövidebb szövegek összegyűjtésére, rendezésére. Gyakorlott a helyesírási kézikönyvek használatában, törekszik a normakövető helyesírásra. Képes művek önálló befogadására és ennek szöveges interpretálására. Képes egyes nem verbális természetű információk adekvát verbális leírására.

Idegen nyelvi kommunikáció

A tanuló felfedezi, megérti és alkalmazza a nyelvet vezérlő különböző szintű szabályokat, ami tudatosabbá és gyorsabbá teszi a nyelvtanulást. A beszédkésztség és a hallott szöveg értése mellett törekszik a célnyelvi olvasásra és írásra is. Felfedezi a nyelvtanulás és a célnyelvi kultúra fontosságát. Próbálkozik önálló nyelvtanulási stratégiák alkalmazásával, és elindul a tudatos nyelvtanulás és az önálló nyelvhasználat útján. Megérti és használja a gyakoribb mindennapi kifejezéseket és a nagyon alapvető fordulatokat, amelyek célja a mindennapi szükségletek konkrét kielégítése. Képes egyszerű interakcióra, ha a másik személy lassan, világosan beszél és segítőkész.

Matematikai kompetencia

A tanuló képes matematikai problémák megoldása során és mindennapi helyzetekben egyszerű modellek alkotására, illetve használatára. A tanuló felismer egyszerű ok-okozati összefüggéseket, logikai kapcsolatokat, és törekszik ezek pontos megfogalmazására. Gyakorlott a mindennapi életben is használt mennyiségek becslésében, a mennyiségek összehasonlításában. A tanuló képes következtetésre épülő problémamegoldás során egyszerű algoritmusok kialakítására, követésére. A tanuló képessé válik konkrét tapasztalatok alapján az általánosításra, matematikai problémák megvitatása esetén is érvek, cáfolatok megfogalmazására, egyes állításainak bizonyítására.

Természettudományos és technikai kompetencia

A tanuló már képes felismerni a természet működési alapelveit, illetve az egyszerűbb technológiai folyamatokat és azok kapcsolatait. Egyre önállóan használja, illetve alkalmazza az alapvető tudományos fogalmakat és módszereket problémák megoldása során. Tudása és megfigyelési képességei fejlődésének köszönhetően tanári irányítás mellett, de mind önállóan hajt végre kísérleteket, megfigyeléseket, amelynek eredményeit értelmezni is tudja. Technikai ismereteit és kompetenciáit kezdetben még irányítással, majd egyre önállóan alkalmazza az iskolai és iskolán kívüli környezetben. Felismeri az emberi tevékenység környezetre gyakorolt káros hatásait, belátja, hogy erőforrásaink döntően végesek, és ezeket körültekintően, takarékosan kell hasznosítanunk. Nyitottá válik a környezettudatos gondolkodás és cselekvés iránt, képes környezettudatos döntések meghozatalára.

Digitális kompetencia

A tanuló mind motiváltabbá válik az IKT-eszközök használata iránt. Képes alapvető számítógépes alkalmazásokat (szövegszerkesztés, adatkezelés) felhasználni a tanórai és a tanórán kívüli tanulási tevékenységek során, illetve a hétköznapi életben. Egyre nagyobb biztonsággal és mind önállóan képes felhasználni a számítógép és az internet által biztosított információkat, akár megadott szempontok szerinti gyűjtőmunkában is. A megszerzett információkból irányítással, majd egyre önállóan képes összeállítani prezentációkat, beszámolókat. Ismeri az elektronikus kommunikáció (e-mail, közösségi portálok) nyújtotta lehetőségeket és használja is ezeket. Felismeri az elektronikus kommunikációban rejlő veszélyeket és törekszik ezek elkerülésére. Látja a valós és a virtuális kapcsolatok közötti különbségeket, kellő óvatossággal kezeli a világhálóról származó tartalmakat és maga is felelősséggel viszonyul a világháló használóihoz.

Szociális és állampolgári kompetencia

A tanuló nyitott más kultúrák, más népek hagyományainak, szokásainak megismerésére, megérti és elfogadja a kulturális sokszínűséget. Ismeri és helyesen használja az állampolgársághoz kapcsolódó alapvető fogalmakat. Képes együttműködni társaival az iskolai és az iskolán kívüli életben egyaránt, önként vállal feladatokat különböző, általa választott közösségekben. Képes társai számára segítséget nyújtani ismert élethelyzetekhez kapcsolódó problémák megoldásában. Megérti és elfogadja, hogy a közösség tagjai felelősek egymásért,

ennek figyelmen kívül hagyása pedig akár súlyos következményekkel is járhat. Képes megfogalmazni véleményét a közösséget érintő kérdésekben, meghallgatja és képes elfogadni mások érvelését. A magyar és az európai kultúra, illetve hagyományok megismerésével kialakul a tanulóban az országhoz, a nemzethez, az EU-hoz és általában az Európához való tartozás tudata.

Kezdeményezőképeség és vállalkozói kompetencia

Ismert élethelyzetekben a tanuló képes mérlegelni, döntéseket hozni és felmérni döntései következményeit. Képes a korának megfelelő élethelyzetekben felismerni a számára kedvező lehetőségeket és élni azokkal. Terveket készít céljai megvalósításához, és – esetenként segítséggel - meg tudja ítélni ezek realitását. Csoportos feladathelyzetekben részt tud venni a végrehajtás megszervezésében, a feladatok megosztásában. Céljai elérésében motivált és kitartó.

Estétikai-művészeti tudatosság és kifejezőképeség

A tanuló képes korának megfelelő, különböző művészeti (zenei, irodalmi, dramatikus, képzőművészeti, fotó- és film-) élmények több szempontú befogadására, élvezetére. Képes szabad asszociációs játékokra, gondolatok, érzelmek, hangulatok kifejezésére különböző művészeti területeken alkalmazott kifejezőeszközök, módszerek, technikák alkalmazásával. Képes történetek, érzések, élmények feldolgozására különböző dramatikus, zenei, tánc- és mozgástechnikai, továbbá képzőművészeti elemek alkalmazásával. Alakulóban van önálló ízlése, és ez megnyilvánul közvetlen környezete, használati tárgyai kiválasztásában, alakításában is.

A hatékony, önálló tanulás

A tanuló rendelkezik a hatékony tanuláshoz szükséges alapvető készségekkel, azaz tud írni, olvasni, számolni, továbbá nem idegenek számára az IKT-eszközök. A tanuló képes kitartóan tanulni, a figyelmét összpontosítani, törekszik arra, hogy saját tanulását megszervezze. Képes a figyelem és a motiváció folyamatos fenntartására, elég magabiztos az önálló tanuláshoz. A tanulás iránti attitűdje pozitív. A tanuló egyre tudatosabban kezeli a saját tanulási stratégiáit, egyre gyakorlottabb abban, hogy felismerje készségeinek erős és gyenge pontjait, és hogy saját munkáját tárgyilagosan értékelje. Képes arra, hogy szükség esetén tanácsot, információt, támogatást kérjen.

5.4.4 Egységesség és differenciálás a felső tagozaton

A nevelési-oktatási folyamat egyszerre egységes és differenciált: megvalósítja az egyéni sajátosságokra tekintettel levő differenciálást és az egyéni sajátosságok ismeretében az egységes oktatást.

Az egyéni különbségek figyelembevételének fontos területe a tehetséggondozás, amelynek feladata, hogy felismerje a kiemelkedő teljesítményre képes tanulókat, segítse őket, hogy képességeiknek megfelelő szintű eredményeket érjenek el és alkotó egyénekké váljanak. A tanuló csak akkor képes erre, ha lehetőséget és bátorítást kap. A megfelelő oktatási módszerek, munka- és tanulásszervezési formák serkenthetik az egyéni különbségek kibontakozását. Az egyéni fejlesztési programok, a differenciálás különböző lehetőségei során a pedagógusok megfelelő feladatokkal fejlesztik a tehetséges tanulókat, figyelik fejlődésüket, és az adott szakasznak megfelelő kihívások elé állítják őket.

A differenciált – egyéni és csoportos – eljárások biztosítják az egyes területeken alulteljesítő tanulók felzárkóztatását, a lemaradás egyéni okainak felderítésén alapuló csökkentését, megszüntetését.

A sajátos nevelési igényű tanulók eredményes szocializációját, iskolai pályafutását elősegítheti a nem sajátos nevelési igényű tanulókkal együtt történő – integrált – oktatásuk. Esetükben a tartalmi szabályozás és a gyermeki sajátosságok összhangja ugyanolyan fontos, mint más gyermekeknél. Iskolai nevelés-oktatásuknak alapvető célja a felnőtt élet sikerességét megalapozó kulcskompetenciák fejlesztése, az egész életen át tartó tanulásra való felkészítés.

A sajátos nevelési igényű tanulók nevelés-oktatása során a NAT-ban meghatározott és a kerettantervben részletezett kiemelt fejlesztési feladatok megvalósítása javarészt lehetséges, de mindenkor figyelembe kell venni az Irányelv fogyatékosági kategóriákra vonatkozó ajánlásait. Ezért a fejlesztés a számukra megfelelő tartalmak közvetítése során valósul meg és segíti a minél teljesebb önállóság elérését. A fejlesztési követelmények igazodnak a fejlődés egyéni üteméhez. A tartalmak kijelölésekor lehetőség van egyes területek módosítására, elhagyására vagy egyszerűsítésére, illetve új területek bevonására.

A sajátos nevelési igényű tanulók együttnevelésében, oktatásában, fejlesztésében részt vevő pedagógus megközelítése az elfogadás, tolerancia, empátia, és az együttneveléshez szükséges kompetenciák megléte. A pedagógus a differenciálás során figyelembe veszi a tantárgyi tartalmak – egyes sajátos nevelési igényű tanulók csoportjaira jellemző – módosulásait. Szükség esetén egyéni fejlesztési tervet készít, ennek alapján egyéni haladási ütemet biztosít. A differenciált nevelés, oktatás céljából individuális módszereket, technikákat alkalmaz; egy-egy tanulási, nevelési helyzet, probléma megoldásához alternatívákat keres. Együttműködik különböző szakemberekkel, a gyógypedagógus iránymutatásait, javaslatait beépíti a pedagógiai folyamatokba. A sajátos nevelési igényű tanulók számára szükséges többlétszolgáltatásokhoz tartozik a speciális tankönyvekhez és tanulási segédletekhez, továbbá a speciális gyógyászati, valamint tanulást, életvitelt segítő eszközökhöz való hozzáférés.

A fentiekre vonatkozó konkrét javaslatokat minden fogyatékosági területre vonatkozóan A sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának irányelve [2011. évi CXCV. törvény a nemzeti köznevelésről 21. § (11) bekezdés] tartalmazza. Az Irányelv egyaránt vonatkozik a sajátos nevelési igényű tanulóknak a nem sajátos nevelési igényű tanulókkal együtt (integráltan) és a tőlük elkülönítetten (gyógypedagógiai intézményekben) történő nevelésére, oktatására.

Az alapfokú nevelés-oktatás; alapozó és fejlesztő szakasza szervesen folytatja a bevezető és kezdő szakasz nevelő-oktató munkáját, a készségek és képességek fejlesztését.

5.4.5 Csoportbontás a felső tagozaton

Minden évfolyamon egy osztályban angol emelt szintű oktatásunk színvonalának megtartása, valamint a tanulók differenciált oktatása érdekében az angol nyelvi tanórákon csoportbontást biztosítunk.

Amennyiben humán erőforrásaink lehetővé teszik a technika tantárgy tanulásához csoportbontást alkalmazunk.

5.4.6 A NAT műveltségterületeinek megjelenése a tantárgyak rendszerében (5-8. évfolyam)

Iskolánk helyi tanterve a NAT alábbi műveltségi területeire terjed ki. Felső tagozatunkon a műveltségi területek és a tantárgyak megfeleltetését az alábbi táblázat tartalmazza.

A NAT műveltségi területei	Tantárgyak
<i>Magyar nyelv és irodalom</i>	Magyar nyelv

	Magyar irodalom
<i>Élő idegen nyelv</i>	Angol nyelv
<i>Matematika</i>	Matematika
<i>Ember és társadalom</i>	Történelem és állampolgári ismeretek
<i>Ember a természetben</i>	Természetismeret Fizika Biológia Kémia
<i>Földünk – környezetünk</i>	Földrajz
<i>Művészetek</i>	Ének-zene Rajz Tánc és dráma
<i>Informatika</i>	Informatika
<i>Életvitel és gyakorlati ismeretek</i>	Technika és életvitel
<i>Testnevelés és sport</i>	Testnevelés és sport
<i>Egyéb tantárgyak</i>	Osztályfőnöki Etika / Hit- és erkölcstan

5.5 Az integrált keretek között nevelt enyhén értelmi fogyatékos / tanulásban akadályozott tanulók fejlesztése

Az integrált keretek között nevelt enyhén értelmi fogyatékos tanulók nevelésében az irányelvekben leírtakat kell alkalmazni. A fogyatékos tanuló nevelésénél-oktatásánál figyelembe vesszük a sajátos elveket, a tanulást, fejlődést nehezítő körülményeket is. Ezen belül biztosítjuk azokat a segítő eljárásokat, amelyek az eredményes integráció feltételei lehetnek. A fejlesztéshez, rehabilitációs és rehabilitációs célú foglalkozások vezetéséhez, az egyéni fejlesztő programok kimunkálásához, a tantárgyak fejlesztési feladatainak megvalósításához a szakirányú képesítéssel rendelkező gyógypedagógiai tanár együttműködése szükséges. Amennyiben a tanuló állapota megkívánja, úgy más szakembert (pl. terapeuta, logopédus, pszichológus, orvos, konduktor) is be kell vonni a fejlesztő munkába.

5.6 Intézményünkben megvalósuló (integrált) nevelés, oktatás

5.6.1 Iskolánk integrációra felkészített pedagógusai

- a tananyag-feldolgozásnál figyelembe veszik a tantárgyi tartalmak - egyes sajátos nevelési igényű tanulók csoportjaira jellemző - módosulásait;
- a pedagógusok szükség esetén egyéni fejlesztési tervet készítenek, ennek alapján egyéni haladási ütemet biztosítanak, a differenciált nevelés-oktatás céljából individuális módszereket, technikákat alkalmaznak. A differenciálást a többségi pedagógus a Osztálynapló Jegyzet rovatában adminisztrálja. A többségi pedagógus a fejlesztő pedagógus, gyógypedagógus által készített egyéni fejlesztési terv elkészítéséhez tanmenetet biztosít.
- a tanórai tevékenységek, foglalkozások során a pedagógiai diagnózisban szereplő javaslatokat beépítik, a folyamatos értékelés, hatékonyság-vizsgálat, a tanulói teljesítmények elemzése alapján - szükség esetén - megváltoztatják az eljárást, az adott szükséglethez igazodó módszereket alkalmaznak;
- egy-egy tanulási, nevelési helyzet, probléma megoldásához alternatívákat keresnek;
- alkalmazkodnak az eltérő képességekhez, az eltérő viselkedésekhez;

- f) együttműködnek különböző szakemberekkel, a gyógypedagógus iránymutatásait, javaslatait beépítik a pedagógiai folyamatokba.
- g) a nevelést és az oktatást egységben szemléli és kezeli.

5.6.2 Gyógypedagógiai tanár/Utazó pedagógus

A sajátos nevelési igényű tanulók integrált nevelésében, oktatásában, fejlesztésében részt vevő - a tanuló fogyatékoságának típusához igazodó szakképzettséggel rendelkező - **gyógypedagógiai tanár/utazó pedagógus** az együttműködés során

- a) segíti a pedagógiai diagnózis értelmezését;
- b) a tanulónak sérülés specifikus egyéni fejlesztési tervet készít, ehhez a többségi pedagógustól tanmenetet kér.
- b) javaslatot tesz a fogyatékoság típusához, a tanuló egyéni igényeihez szükséges környezet kialakítására (a tanuló elhelyezése az osztályteremben, szükséges megvilágítás, hely- és helyzetváltoztatást segítő bútorok, eszközök alkalmazása stb.);
- c) segítséget nyújt a tanuláshoz, művelődéshez szükséges speciális segédeszközök kiválasztásában, tájékoztat a beszerzési lehetőségekről;
- d) javaslatot tesz gyógypedagógiai specifikus módszerek, módszerkombinációk alkalmazására;
- e) figyelemmel kíséri a tanulók haladását, részt vesz a részeredmények értékelésében, javaslatot tesz az egyéni fejlesztési szükséglethez igazodó módszerváltásokra;
- f) együttműködik a többségi pedagógusokkal, figyelembe veszi a tanulóval foglalkozó pedagógus tapasztalatait, észrevételeit, javaslatait;
- g) terápiás fejlesztő tevékenységet végez a tanulóval való közvetlen foglalkozásokon - egyéni fejlesztési terv alapján a rehabilitációs fejlesztést szolgáló órakeretben -, ennek során támaszkodik a tanuló meglévő képességeire, az ép funkciókra.

Az integrált nevelésben, oktatásban részt vállaló intézményünk igénybe veszi az egységes gyógypedagógiai módszertani intézmények, szak- és pedagógiai szakmai szolgáltatását, az utazó gyógypedagógiai hálózat működtetésére kijelölt intézmények segítségét.

6. AZ ÍRÁSBELI BESZÁMOLTATÁS RENDJE

Az írásbeli számonkérés a tanulók tudásának mérésére szolgáló leggyakoribb mérési eljárás, mellyel a tanár ellenőrzi a tanulók elméleti és gyakorlati felkészültségét, feladatmegoldásban való jártasságát, problémamegoldó képességét.

6.1 Az írásbeli számonkérés formái

- Tanév eleji és végi tudásszintmérő dolgozat az elméleti tantárgyakból.
- Teszt, feladatlap nyílt- és zártvégű válaszokkal.
- Írásbeli feleletek a napi elméleti tananyagból (valamennyi tantárgyban).
- Szódogozat, szómagyarázat idegen nyelvből.
- Nyelvtani tesztek idegen nyelvből.
- Magyarról idegen nyelvre, idegen nyelvről magyarra fordítás.
- Kisebbségi tananyagrészekből feladatmegoldás matematika, fizika, kémia, informatika tantárgyakból.
- Elméleti tudást felmérő dolgozat valamennyi tantárgyból.
- Számítógépes feladatmegoldás informatika tantárgyból.

- Esszédolgozat magyar irodalomból, történelemből.
- Otthon elkészítendő házi feladatok.
- Témazáró dolgozatok minden tantárgyból, amelyek komplex módon ötvözhetik a teszt, az esszé, a feladatmegoldás jelleget. Minden tantárgyból alkalmazzuk egy-egy nagyobb tananyagrészt/témakört befejezése után.
- Évfolyamfelmérések, évfolyam ellenőrző dolgozatok: minden elméleti tantárgyban évenként és évfolyamonként egy, de amennyiben a tantárgy jellege megengedi, a munkaközösség véleménye alapján félévenként egy egységes évfolyamfelmérő dolgozatot íratunk.

6.2 Az írásbeli számonkérés értékelése

Az otthoni és iskolai dolgozatokat kijavítjuk, hogy a diákokat megerősítsük tudásukban, tanulhassanak hibáikból, s az értékelés iránymutató legyen a további tanulmányokhoz. Minden dolgozatot legkésőbb két héten belül értékelünk.

Az írásbeli számonkérések érdemjegyei nem egyenértékűek, a nagyobb egységeket záró számonkéréseket nagyobb súllyal vesszük figyelembe.

Az írásbeli számonkérések súlyozása:

100 % értékű érdemjegyek - szódolgozat, írásbeli felelet, felmérés, tudáspróba, szorgalmi feladat, házi dolgozat, versenyeken való szereplés, órai munka.

150 % értékű érdemjegyek - témazáródolgozat, évfolyamdolgozat, vizsgadolgozat.

A szakértői véleménnyel rendelkező tanulók írásbeli számonkérésének súlyozása a szakértői javaslatban található útmutatás alapján történik.

6.3 A tanuló írásbeli számonkérési kötelezettsége

Iskolánkban minden témazáró dolgozat megírása, és megírása kötelező. Amennyiben a tanuló a számonkérés kijelölt napján hiányzik, a témazáró dolgozat megírását pótolnia kell a félév, illetve a tanév végéig. A témazáró dolgozat pótlására vonatkozó meghatározások a szaktanár hatáskörébe tartoznak.

6.4 A sajátos nevelési igényű gyermekek beszámoltatása

Azon sajátos nevelési igényű gyermekek esetében, ahol a pedagógiai szakvélemény ezt indokolja, az írásbeli számonkérés helyett más módon mérjük a tanulók tudását.

Egyes tanulók esetében, - ahol a pedagógiai szakvélemény megállapítja - az írásbeli feladatokhoz elvégzéséhez az átlagostól több időt biztosítunk.

7. AZ OTTHONI FELKÉSZÜLÉSHEZ ELŐÍRT ÍRÁSBELI ÉS SZÓBELI FELADATOK MEGHATÁROZÁSÁNAK RENDJE

Az otthoni felkészülés a tanulási folyamat elengedhetetlen része. Legfontosabb jellemzője a rendszeresség, az alaposág, a céltudatosság kell, hogy legyen. Az ezzel kapcsolatos nevelési feladat annak elérése, hogy diákjaink belássák ennek igazságát, és törekedjenek minél teljesebb elérésére.

7.1 Az otthoni felkészülés szerepe

- a tanórákon tanult ismeretek bevétele, azok gyakorlatban való alkalmazása,
- a következő tananyag egység vagy tanóra előkészítése,
- az összefüggések felismerésének gyakorlása,
- a problémamegoldó készség fejlesztése,
- az önellenőrzés, valamint a saját teljesítmény- és tudásszint reális mérési igényének kialakítása
- felkészülés a tanórai számonkérés, a tudásszint mérés különböző formáira,
- az önálló ismeretszerzés és –alkalmazás készségének kialakítása tanulóinknál,
- általában az adott műveltségterület, tantárgycsoport vagy tantárgy céljai között meghatározott készségek és képességek fejlesztése.

7.2 Az otthoni felkészülés formái

- Az előző tanóra vagy több tanórából álló egység során feldolgozott elméleti anyag megtanulása az iskolai oktatás során tanári irányítással elkészített füzetbeli vázlat, az órán elvégzett feladatok és a tankönyv segítségével.
- Az elméleti tananyaghoz kapcsolódó, a szaktanár által megszabott gyakorló feladatok írásbeli megoldása (kötelező házi feladat).
- Nagyobb, hosszabb felkészülést igénylő, pontos tanári szempontsorról, formai és tartalmi megkötésekkel ellátott írásos feladat (házi dolgozat).
- A szaktanár által ajánlott gyakorló feladatok részben vagy teljes írásbeli megoldása (ajánlott házi feladat).
- A diák által önállóan választott, a tananyaghoz kapcsolódó feladatok elvégzése, önálló, belső motivációjú ismeretszerzés (szorgalmi házi feladat).
- Felkészülés tanórai önálló kiselőadásra szaktanári szempontok és szakirodalom alapján.
- Átfogó komplex ismétlés az addig tanult elméleti és gyakorlati ismeretek felhasználásával és kiegészítésével témazáró nagydolgozat előtt.

A felkészülési formák alkalmazása, azok gyakorisága az adott tantárgy jellegétől függ.

- Az iskolaotthonos osztályban a házi feladat elkészítése, a felkészülés a tanulók napi munkarendjébe tartozik, irányított tanóra keretében zajlik.

7.3 Az otthoni felkészülés iskolai előkészítése, eredményességének segítése

- Tanulás-módszertani ismeretek nyújtása szakórákon és osztályfőnöki órákon.
- Kommunikációs, szövegértési és szövegalkotási, információ-feldolgozó ismeretek átadása és képességfejlesztés - elsősorban magyar nyelvi órákon.
- Speciális tanulási módszerbeli tájékoztató minden újonnan belépő tantárgy esetén.
- Az otthoni felkészülés formáinak gyakoroltatása a szakórákon és korrepetáló, felzárkóztató foglalkozásokon.
- A szaktanár minden tanóra végén pontosan meghatározza az otthoni tanulásra feladott tananyagot, az írásbeli feladatokat, tisztázza jellegüket (pl. kötelező vagy ajánlott), rögzíti azok elvégzésének határidejét, értékelésük, számonkérésük módját.
- A szaktanár minden otthoni felkészülési forma esetén feldolgozási szempontokat ad ki, javaslatokat tesz.

7.4 Az otthoni felkészülés ellenőrzése

- A számonkérés különböző formái, melyeket az ellenőrzés-értékelés fejezet tartalmaz.
- A kötelező házi feladat elvégzését osztályszinten az óra elején ellenőrizzük. Ennek funkciója az esetleges problémák megbeszélése, a jó megoldások elismerése, kiemelése. Ha a tanuló a kötelező házi feladatot nem készítette el, azt a szaktanár által meghatározott határidőre pótolnia kell, vagy a házi feladat anyagából tudásáról a tanórán kell számot adnia. Egyéb esetben ezt a tanulói teljesítményformát nem osztályozzuk, csak szóban értékeljük.
- A házi dolgozat értékelésének elvei megegyeznek az órai írásbeli számonkéréssel.
- Ajánlott házi feladatot, szorgalmi feladatot, kiselőadást csak abban az esetben osztályozunk, ha azt a tanuló külön kéri, illetve ha annak nehézségi foka megfelel a tantárgy követelményszintjének, szóbeli értékelést azonban minden esetben adunk.

7.5 Az otthoni felkészülés koordinációja

- A feladatok kijelölésénél figyelünk arra, hogy az otthoni felkészülés időtartama átlagos képességű, rendszeresen tanuló diákok esetén összesen ne haladja meg a napi 1-2 órát. Az átlagosnál több időt igénylő feladatok kiadásakor azok elvégzésére hosszabb határidőt hagyunk, a határidőn belül kiadott egyéb feladatok mennyiségét úgy szabva meg, hogy a napi felkészülési idő ne növekedjen.
- Az órarend összeállításánál - az objektív lehetőségek figyelembe vételével - a nagyobb és kisebb otthoni felkészülést igénylő tantárgyak tanítási napok közötti egyenletes elosztására törekszünk.
- Tanév elején az osztályfőnök órarendelemzés alapján javaslatot tesz a tanulóknak otthoni felkészülésük egyenletes heti elosztására. Javaslatát a szülőkkel is egyezteti.
- A napi összes maximális felkészülési idő figyelemmel kísérése az osztályban tanító szaktanárok, szülők jelzései alapján az osztályfőnök feladata.
- A hétvége pihenésre fordíthatósága érdekében pénteken csak annyi feladatot adunk ki, amelynek mennyisége nem haladja meg egy átlagos hétköznapi terhelését. Ugyanígy járunk el hosszabb tanítási szünet esetén is.

8. AZ ISKOLÁBAN FOLYÓ NEVELŐ-OKTATÓ MUNKA ELLENŐRZÉSI, MÉRÉSI, ÉRTÉKELÉSI RENDSZERE

A pedagógus jól ismeri a szaktárgy tantervi követelményeit, és képes saját követelményeit ezek figyelembevételével és saját tanulócsoportjának ismeretében pontosan körülhatárolni, következetesen alkalmazni.

8.1 Ellenőrzés

Pedagógusaink a tanév során a tanulók munkáját folyamatosan figyelemmel kísérik, főként az alábbi területeken:

- alapkészségek és képességek
- értelem és gondolkodás fejlesztése
- anyanyelvi képességek fejlesztése (minden tantárgyban)
- megismerési, tanulási módszerek megtanulása

8.2 Mérési és értékelési rendszer a tanulási folyamatban

A szaktárgy ismereteit és speciális kompetenciáit mérő eszközöket (kérdőíveket, tudásszintmérő teszteket) készít a pedagógus.

A pedagógus visszajelzései, értékelései legyenek világosak, egyértelműek, tárgyyszerűek.

Tanítási órákon rendszeresen, értékel, szóbeli ellenőrzés formájában a tanulói munka visszajelzése érdekében.

A kapott adatok elemzése, az egyéni, illetve csoportos fejlesztés alapjaként való felhasználása, szükség esetén az eredmények függvényében a gyakorlatának módosítására törekedjen.

Értékelésében a fejlesztő szándék domináljon.

Értékelése irányuljon az egész személyiség alakulására, segítse elő a tanulók önértékelési képességének kialakulását, fejlesztését.

A diákok tevékenységének legfontosabb mérőeszköze az osztályozás, valamint a szöveges értékelés. A tanulók teljesítményének értékelése a pedagógiai munkánk egyik legnehezebb, nagy felelősséggel járó része.

A mérés és értékelés célja és feladata:

- a visszajelzés biztosítása a tanár, a tanuló és a szülő számára
- következtetés a tanítás és a tanulás hatékonyságára
- az egyéni eredmények viszonyítása a korábbi teljesítményhez
- a tantervi követelményekhez viszonyított tényleges teljesítmény értékelése érdemjeggyel, szöveggel

Iskolai beszámoltatás formái, rendje:

- szóbeli: a tanítási órákon feldolgozott ismeretek rendszeres ellenőrzése, beszámolók, kiselőadások
- írásbeli: a tanult ismeretek írásban történő ellenőrzése iskolai dolgozatokkal, amelyek a feldolgozott tananyag mennyiségétől függően lehetnek: írásbeli feleletek, témazáró dolgozatok, házi dolgozatok
- készségtárgyaknál gyakorlati feladatok elvégzésének értékelése
- az elmaradt írásbeli beszámoltatás pótlására alkalmat biztosítunk, melyről nyilvántartást vezetünk

Az évközi teljesítmény mérését a köznevelési törvény szabályozza:

Az osztályozás, szöveges értékelés annak a pedagógusnak a feladata, aki az adott tantárgyat tanítja. Az egyes pedagógusok osztályozási, értékelési gyakorlatát az iskola pedagógiai programja határozza meg.

A pedagógus a tanuló teljesítményét, előmenetelét

- rendszeresen érdemjeggyel vagy szövegesen értékeli,
- félévkor és a tanítási év végén osztályzattal, illetve szövegesen minősíti,
- az év végi értékelés az egész éves munka alapján történik.

Az érdemjegy, szöveges értékelés visszajelző, informatív értékű. A tanuló tudásának, felkészültségének ellenőrzésére szolgál a tanév során több alkalommal, és a tananyag rövid időegység alatt megtanulható részének vagy nagyobb tematikus egységének elsajátítását minősíti.

Iskolánkban a pedagógus a tanuló tantárgyi munkáját havonta legalább egy alkalommal, érdemjeggyel minősíti, melyet az elektronikus naplóba ír be.

Az érdemjeggyel történő értékelés és minősítés alól kivételt képez az Etika/Hit-és erkölcsan tantárgy, melyet a 2019/2020. tanévtől alsó és felső tagozatunkon egyaránt szövegesen értékelünk. A tantárgy havonta történő értékelésétől és minősítésétől eltekintünk. A tanuló teljesítményét évente két alkalommal - félévkor és a tanév végén - MEGFELELT, illetve NEM FELELT MEG szöveges értékeléssel minősítjük.

A tanuló MEGFELELT, amennyiben az Etika/Hit-és erkölcsan tantárgy Helyi Tantervünkben meghatározott magasabb évfolyamra történő továbbhaladás feltételeit teljesítette. A pedagógus vagy hitoktató, a tanuló kiemelkedő teljesítményét (többi tantárgyunkhoz igazodva) félévente szaktárgyi dicsérettel jutalmazhatja.

A tanuló NEM FELELT MEG, amennyiben az Etika/Hit-és erkölcsan tantárgy Helyi Tantervünkben meghatározott éves minimum követelményeinek nem tett eleget. A pedagógus vagy hitoktató, a tanulót a fennálló feltételeket mérlegelve osztályozó vagy javító vizsgára bocsáthatja.

Egy félév során:

Egy vagy két óraszámban tanított tantárgyból legalább egy témazáró, három vagy több óraszámban tanított tantárgyból legalább két témazáró dolgozat formájában értékeljük a diákok munkáját.

Egy napon csak két előző órán bejelentett témazáró dolgozat íratható.

A dolgozatot két héten belül ki kell javítani.

Az osztályzat (amit a bizonyítványba írunk), valamint a szöveges értékelés összefoglaló képet ad a tanuló adott tantárgyban nyújtott összteljesítményéről, neveltségi szintjéről. Egy hosszabb időtartam ismeretanyaga elsajátításának szintjéről tájékoztatja a pedagógust, a tanulót és a szülőt vagy a gondviselőt. Minősíti a tanulót.

A tanuló osztályzatait az évközi teljesítménye és érdemjegyei alapján, vagy az osztályozóvizsgán, a különbözeti vizsgán, a javítóvizsgán nyújtott teljesítménye alapján állapítjuk meg.

A félévi osztályzatok, szöveges értékelés az mutatják, hogy

- a tanuló az első félév egészét tekintve milyen színvonalon, milyen mértékben tett eleget az egyes tantárgyak tantervi követelményeinek,
- a félév egészét tekintve miként értékelhető a tanuló magatartása, szorgalma.

A tanév végi osztályzatok, szöveges értékelés azt tanúsítják, hogy

- a tanuló az adott évfolyamra előírt tantervi követelményeket milyen mértékben teljesítette,
- megszerzett tudása elegendő-e arra, hogy a következő, magasabb évfolyam tantervi követelményeit el tudja sajátítani.
- A tanév végi osztályzat **az egész évi teljesítményt** értékeli.

Félévi és év végi értékelés

A félévi és év végi osztályzatokat az összes, a tantárgyhoz beírt érdemjegyek számtani átlaga alapján kell meghatározni:

- a) 75 századra végződő vagy az feletti átlag esetén felfelé kell kerekíteni,
- b) 5 tized és 749 ezred között a szaktanár mérlegel, és dönt a félévi vagy tanév végi osztályzatról,
- c) 499 ezredtől lefelé kell kerekíteni az osztályzatot.

Az egyes tanulók év végi osztályzatát a nevelőtestület osztályozó értekezleten áttekinti, és a pedagógus, illetve az osztályfőnök által megállapított osztályzatok alapján dönt a tanuló magasabb évfolyamba lépéséről.

Abban az esetben, ha az év végi osztályzata a tanuló hátrányára lényegesen eltér a tanítási év közben adott érdemjegyek átlagától, a nevelőtestület felkéri az érdekelt tanárt, hogy adjon tájékoztatást ennek okáról, és indokolt esetben változtassa meg döntését. A szaktanár által hozott döntést csak az osztályozóértekezlet döntése bírálhatja felül a köznevelési törvényben megfogalmazottak szerint.

Ha a pedagógus nem változtatja meg döntését, és a nevelőtestület ennek indokaival nem ért egyet, az osztályzatot az évközi érdemjegyek alapján a tanuló javára módosítja.

Vizsgán kapott osztályzatot a tantestület nem módosíthat.

Az osztályzatról a tanulót és szüleit, gondviselőjét a félévi értesítőben, illetve a bizonyítványban értesítjük, ezt a tanuló köteles szüleinek vagy gondviselőjének bemutatni, illetve aláíratni.

Az érdemjegyek, osztályzat, illetőleg a szóveges értékelés megállapítása a tanuló teljesítményének, szorgalmának értékelésekor, minősítésekor nem lehet fegyelmelési eszköz!

Az értékelés közlése

Az értékelés közlésére az Emberi Erőforrások Minisztere által jóváhagyott tanügyi dokumentumokat használjuk (22981-7/2018/KOZNEVIG):

- a KRÉTA elektronikus naplót, melybe a tanár, tanító ír;
- a KRÉTA elektronikus ellenőrzőt, melybe a tanító, tanár ír,
- a bizonyítványt, melyet a tanár a tanév végén az osztályozó értekezlet határozata alapján állít ki;
- a törzslapot, melyet a tanár szigorú számadású nyomtatványon a bizonyítvány másolataként állít ki.

A tanuló és törvényes képviselője a tanuló jelenlétéről, eredményeiről és egyéb bejegyzéseiről a <https://klik030032001.e-kreta.hu> oldalon saját azonosítóval és jelszóval folyamatosan tájékozódhat. Amennyiben a szülő igényli, gyermeke tanulmányi előmeneteléről havonta legfeljebb egy alkalommal az osztályfőnöktől nyomtatott dokumentumot kérhet. A félévi értesítőt nyomtatott formában a megadott határidőig előzetes kérés nélkül minden szülő rendelkezésére bocsátjuk.

A bizonyítványban és a törzslapon a köznevelési törvényben és a 20/2012. (VIII.31.) EMMI rendelet mellékletében található, az adott időben hatályos záradékokat alkalmazzuk.

A bizonyítványt az adatkezelési törvény előírásainak megfelelően a tanuló, törvényes képviselője, vagy annak írásban meghatalmazottja veheti át.

A törzslapot az intézmény nem selejtezhető dokumentumként elzárva őrzi.

8.3 Az 1-4. osztályos tanulók értékelése

Az iskolánkban dolgozó pedagógusok alapelve, hogy az értékelés a törvényi követelményeknek megfelelően történjen, fejlessze és segítse a gyermeki személyiség eltérő ütemben történő fejlődését, biztosítsa a motiváló, feszültségmentes iskolai munka feltételeit, és lehetővé tegye a szülők egyértelmű tájékoztatását. Emiatt a tanulók munkájának és előmenetelének értékelése a különböző évfolyamokon az egyes tantárgyak esetében a következők szerint történik:

A tanulók teljesítményét, előmenetelét minden évfolyamon a tanítási év közben havonta- rendszeresen érdemjeggyel értékeljük és erről a szülőket rendszeresen tájékoztatjuk a szaktárca által jóváhagyott értesítőben.

Félévkor és év végén osztályzattal minősítjük a tanulók teljesítményét. A félévi értékelést a félévi értesítőben, az év végi minősítést a bizonyítványban rögzítjük.

Az első évfolyamon félévkor és év végén, a második évfolyamon félévkor szóveges minősítéssel fejezzük ki tantárgyanként, hogy a tanuló kiválóan, jól vagy megfelelően teljesített vagy felzárkóztatásra szorul.

A tanulók munkájának, teljesítményének egységes értékelése érdekében a tanulók írásbeli dolgozatainak, feladatlapjainak értékelésekor az elért teljesítmény (pontszám, százalékos értékelés) érdemjegyekre való átváltását a következő arányok alapján végezhetik el a szaktárgyat tanító nevelők:

Szóveges minősítés	%-ban kifejezett teljesítmény	Érdemjegy, félévi és év végi osztályzat
kiválóan teljesített	100-90 %	jeles (5)
jól teljesített	89-76 %	jó (4)
megfelelően teljesített	75-56 %	közepes (3)
	55-40 %	elégséges (2)
felzárkóztatásra szorul	39-0 %	elégtelen (1)

A tanító a számonkérés típusától függően eltérhet ezektől.

Az osztályban tanító pedagógusnak kötelessége a tanulók munkáját rendszeresen – havonta – értékelnie.

A félévi és az év végi értékelésnél

- **tantárgyi dicséretet** kaphat a tanuló, ha abban a félévben csak egy négyes osztályzata van, a többi érdemjegye mind 5-ös.

- **nevelőtestületi dicséret** kaphat az a tanuló akinek, van négy tantárgyi dicsérete, melyek között vannak főtantárgyak, és magatartása, szorgalma példás.

A tanulók **magatartásának** minősítésénél példás (5), jó (4), változó (3), rossz (2) bejegyzést alkalmazunk a félévi, az év végi és a havonkénti értékeléskor.

A tanulók **szorgalmának** minősítésekor példás (5), jó (4), változó (3), hanyag (2) bejegyzést alkalmazunk a félévi, az év végi és a havonkénti értékeléskor.

A tantárgyi értékelés alól felmentett tanulók előmenetelét és teljesítményét az osztályfőnök és a szaktanár folyamatosan figyelemmel kíséri, és erről a szülőt folyamatosan tájékoztatja.

8.4 Az 5 - 8. osztályos tanulók értékelése

A tanulók teljesítményének értékelése a következő **öt érdemjeggyel** történik:

Jeles	(5)
Jó	(4)
Közepes	(3)
Elégséges	(2)
Elégtelen	(1)

A félévi, illetőleg az év végi osztályzatok a tanulók tantárgyankénti összteljesítményét tükrözik. Az év végi osztályzatok megállapításánál az egész tanévi teljesítményt vesszük figyelembe. Az osztályzatokat nem gépies számolási műveletek útján, hanem gondos pedagógiai mérlegeléssel kell megállapítani.

A tanév végén a tanulók tovább haladásáról a nevelőtestület határoz, a tantárgyakból adott osztályzatok figyelembevételével. Felsőbb osztályba az a tanuló bocsátható, aki valamennyi tantárgyból legalább elégséges osztályzatot kapott.

A félévi értesítőbe a tantárgyi osztályzatokat számjeggyel, a magatartás és szorgalom minősítését betűvel kell beírni. A tanév végi értékelést és minősítést a bizonyítványba és a törzslapra betűvel kell rávezetni.

Ha a tanuló valamelyik tantárgyban kimagasló eredményt ér el, szaktárgyi dicséretben részesíthető. az osztályozó értekezlet nevelőtestületi határozata alapján. Az osztályozó értekezlet nevelőtestületi határozata alapján általános nevelőtestületi dicséretet kaphat az a tanuló, aki a tanév végén kitűnő vagy kiváló tanulmányi eredménnyel végez. A dicséretet a bizonyítvány és a törzslap jegyzet rovatában fel kell tüntetni.

A minősítés és az érdemjegy a tudást tükrözze, nem lehet fegyelmezési eszköz!

Félévi és év végi osztályzatok kialakításának módja

Az első félév végi és az év végi minősítés osztályzattal történik, melyet a szaktanár – az érdemjegyek átlagából kiindulva – a tantárgyi követelmények teljesítésének mérlegelésével állapít meg.

Az egyes tantárgyakból nyújtott kiemelkedő tanulmányi teljesítményeket a szaktanár tantárgyi dicsérettel is elismerheti, melyet a bizonyítvány és az anyakönyv megfelelő rovataiban kell feltüntetni.

A tanuló félévi és év végi értékelésének feltétele, hogy heti egy órás tantárgyknál félévente három, heti két órás tantárgyknál havi egy, heti 3 vagy több órás tantárgyknál havi 1-2 érdemjeggyel minősítünk.

Ha a három érdemjegyet a tanuló hiányzása miatt nem szerezte meg, akkor a szaktanár beszámoltatásra kötelezheti a tanulót egy, a szaktanár általa meghatározott időpontban. Az osztályozás feltétele: a tanulmányi kötelezettségek folyamatos teljesítése. Az osztályozhatóság megítélésénél a nevelési-oktatási intézmények működéséről szóló 20/2012. (VIII.31.) EMMI rendeletet, az iskolai SZMSZ-t és az iskolai házirendet kell figyelembe venni.

A magasabb osztályba lépés feltétele valamennyi tárgy esetében az éves tananyag legalább elégséges szintű teljesítése. A tantárgyi minimum követelményeket, az évenkénti fejlesztés elvárt eredményét Helyi Tantervünk tartalmazza.

Az értékelés és osztályozás évfolyamonként egységesen megállapított százalékarányok szerint történik a reális eredmény érdekében.

Százalékarányok és érdemjegyek a felső tagozatban:

100-90%	Jeles	(5)
89-75%	Jó	(4)
74-50%	Közepes	(3)
49-30%	Elégséges	(2)
29- 0%	Elégtelen	(1)

Szövegértés tantárgyrész és az emelt szintű nyelv értékelésénél:

100-90%	Jeles	(5)
89-80%	Jó	(4)
79-65%	Közepes	(3)
64-50%	Elégséges	(2)
49- 0%	Elégtelen	(1)

Indokolt esetben, ettől a szaktanár, az érintettek tájékoztatásával eltérhet.

Az érdemjegyekkel, osztályzatokkal történő minősítésnél a tanulók előmenetelében végbemenő minőségi változásokat mennyiségi kategóriákkal jellemezzük. Ennél a minősítésnél a tantervi követelményeket kell irányadónak tekinteni.

A szaktanári értékelés a pedagógiai program által meghatározott keretek között, a szakmai munkaközösség által elfogadott értékelési elvek alapján történik, melyben a szaktanár az iskola által megfogalmazottak mellett, az osztályban követendő nevelési célokat is érvényesíti.

Az értékelésben a tanuló szóbeli és írásbeli megnyilvánulásainak arányát a tantárgy sajátossága határozza meg. Ennek kívánatos értékét és a határokat a szaktanár a tanév, illetve a félév elején hozza a tanulók tudomására.

Az érdemjegyek kialakításának módja

A köznevelési törvény alapján kerültek megfogalmazásra: A tanuló számára a tanítási év közben adott értékelés formája az *érdemjegy*. Az értékelésnél jeles (5); jó (4); közepes (3); elégséges (2), elégtelen (1) érdemjegyeket lehet adni. Törtszámjegyet nem lehet a tanuló számára adni.

JELES érdemjegyet kapjon az a tanuló, aki az adott tárgyban a helyi tantervi követelményeket a vizsgált anyagrész tekintetében kiválóan teljesítette, írásbeli és szóbeli kifejezőkészsége szakszerű, stílusa szabatos, súlyosabb hiba nincs munkájában. Tárgyi tudása, órai aktivitása kifogástalan. Tárgyi ismereteiben és elméleti felkészültségében is példamutató. Gondolkodása mélyreható, problémamegoldó készsége fejlett.

ELÉGSÉGES érdemjegyet kaphat az a tanuló, aki az adott tárgyban a helyi tantervi követelményeket a vizsgált anyagrész tekintetében legalább minimumszinten teljesítette. (Az adott tantárgyra előírt kerettantervi minimum teljesítése az elégséges minősítés elengedhetetlen feltétele). Írásbeli és szóbeli kifejezőkészsége gyengébb, előadásmódja bizonytalan. Tudása töredékes, a tananyag összefüggéseit nem képes megérteni, ismereteinek alkalmazásában önállóan. Számonkérések alkalmával jelentős segítséget igényel.

ELÉGTELEN érdemjegyet kapjon az a tanuló, aki a fenti követelményeket nem teljesíti, illetve a vállalt speciális követelményeknek nem felelt meg. Tudása nagyon hiányos, a továbbhaladáshoz nem elegendő. Önálló ismeretfeldolgozásra segítséggel sem képes. Tanára

segítő kérdéseire sem tud válaszolni a számonkérések alkalmával, a feladatok szövegét sem érti.

A közbülső érdemjegyeket a szaktanár a kialakult tanítási gyakorlat alapján és az iskola általános követelményszintjének megfelelő lineáris arányossággal állapítja meg. Az azonos típusú osztályokban tanító tanárok az osztályzás egységes szempontjaiban – a munkaközösségek vezetőinek jóváhagyásával és ellenőrzése mellett - megállapodhatnak. A pót-, és javítódolgozatok szabályozása A SZAKTANÁR HATÁSKÖRÉBE TARTOZIK.

Készégtantárgyak értékelése során a tantárgyi követelmények a meghatározóak, de fontos figyelembe venni a gyermek adottságait, készségeit és képességeit.

Ha egy tanuló bármely órára felszerelést nem hoz, és neki felróható hanyagsága miatt feladatait nem teljesíti, akkor a szaktanár által elmarasztható, a fokozatosság elvét figyelembe véve.

A tantárgyi értékelés alól felmentett tanulók előmenetelét és teljesítményét a szaktanár folyamatosan figyelemmel kíséri, és erről a szülőt folyamatosan tájékoztatja.

8.5 A sajátos nevelési igényű tanulók értékelése

Ha a sajátos nevelési igényű tanuló nem eltérő tanterv alapján halad, az ellenőrzési, értékelési, ill. minősítési eljárás megegyezik az előzőekben leírtakkal, de ezek elve, szempontrendszere mindenkor a sajátos nevelési igényű tanuló önmagához mért fejlődését veszi kiindulási alapnak.

Amennyiben a szakértői vélemény az alábbi megállapításokat teszi:

- a.) *Szóbeli számonkérés előtérbe helyezése:* ez esetben a szaktanár az írásbeli beszámoltatás helyett a szóbeli számonkérést alkalmazza valamennyi írásban történő (írásbeli felelet, témazáró dolgozat) számonkérés helyett;
- b.) *Tantárgyrészek értékelése alóli mentesítés:* az adott tantárgyon belül az érintett tantárgyrész nem kerül minősítésre;
- c.) *Tantárgy minősítése alóli mentesítés:* a tanulót évközben érdemjeggyel értékeli a nevelő, de sem félévkor, sem év végén nem minősíti osztályzattal.
- d.) *Egyéni haladási tempó biztosítása:* ez esetben a tanulónak egy vagy több tantárgyból többletidőt kell biztosítani az egyes anyagrészek pótlására, egyéni felzárkózásra a félév, vagy tanév végéig.
- e.) *Eszközhaználóat engedélyezése:* a tanulónak engedélyezni kell, hogy a tanórán eszközt (pl. számológépet) használjon.
- f.) *Többletidő biztosítása:* A tanulónak egy vagy több tantárgyból hosszabb időt kell biztosítani a feladatok elvégzésére, vagy ugyanannyi idő alatt differenciáltan kevesebb feladatot kell adni

A tantárgyi minősítés alól mentesített tanuló esetében szöveges értékelés tartalmazza, hogy a szakvéleményben javasolt fejlesztés hogyan valósult meg.

8.6 Értékelés a nevelés folyamatában

Az értékelés szerepe az oktató-nevelő munkában:

Az értékelés rendkívül összetett feladat és óriási felelősség a pedagógus kezében, mivel az „önmagát beteljesítő jóslat” nem csak akkor lehet igaz, ha valakit kitüntetünk bizalmunkkal, hanem akkor is beválhat, ha a tanulót alulértékeljük.

A tanulói tevékenység írásbeli és szóbeli értékelésének elvei:

- az értékelés segítse a tanuló önismeretét, alakítsa reális önértékelését,
- tükrözze a tanuló önmagához mért haladását, serkentse további erőfeszítésekre,
- nyújtson betekintést a szülő számára gyermeke haladásáról,
- mutassa meg a továbbfejlődés lehetőségeit a tanuló érdekében

A tanuló további fejlődése szempontjából kiemelkedő jelentőségű a magatartás és a szorgalom értékelése, osztályzása. A közoktatási törvény szerint ezt, az osztályban tanító pedagógusok véleményének kikérésével, az osztályfőnök végzi.

A magatartásból kapott osztályzat, értékelés azt mutatja meg a tanulónak és a szülőknek, illetve gondviselőnek, hogy a tanuló mennyiben tesz eleget az iskola pedagógiai elvárásainak, a pedagógiai programban megfogalmazott célkitűzéseknek.

A szervezeti és működési szabályzatban meghatározott követelmények szerint változhat a tanuló magatartási osztályzása, értékelése.

Befolyásoló tényezők lehetnek:

- a tanuló hiányzásának, mulasztásának, késéseinek száma
- ezek igazolására vonatkozó rendelkezések betartása
- a tanuló jutalmazása elveinek és formáinak figyelembe vétele
- a fegyelmező intézkedések elveinek és formáinak figyelembe vétele

A szorgalom érdemjegye és értékelése nem tükrözheti csak a tanuló eredményességét. A szorgalom értékelésének és minősítésének nem azt kell mérnie, hogy az egyes tanuló az iskola vagy az osztály tanulmányi rangsorában milyen helyet foglal el, hanem azt, hogy saját képességéhez, eddigi tanulmányi eredményéhez viszonyítva az értékelt időszakban milyen eredményt ért el.

A pedagógus a tanuló teljesítményét, előmenetelét tanítási év közben rendszeresen értékeli, félévkor és a tanítási év végén osztályzattal, szöveges értékeléssel minősíti. A tanuló magatartásának és szorgalmának értékelését és minősítését az osztályfőnök – az osztályban tanító pedagógusok véleményének kikérésével – végzi.

8.7 Az értékelés funkciói:

- **Diagnosztikus értékelés:** információkat ad a helyzetfelméréshez és a tanulási folyamat megtervezéséhez. Alkalmazható: tanév elején, egy-egy új témakör indításakor. Értékelése: szempontok szerinti szóbeli és írásbeli vélemény.
- **Formatív értékelés:** fejlesztő hatású a tanulás folyamatában, a feltárt hiányosságok korrekciójához nyújt segítséget. Alkalmazható: egy-egy nagyobb témakör lezárásakor a tanítás-tanulás folyamatában. Értékelése: pontozással, százalékkértékek megadásával, szóbeli és írásbeli véleménnyel.
- **Szummatív értékelés:** megerősítés, visszacsatolás egy-egy tanítási-tanulási periódus végén. Alkalmazható: félévkor és tanév végén. Értékelése: előre meghatározott, skála szerint.

8.8 Magatartás értékelésének szempontjai:

Példás

- a házirendet betartja
- fegyelmezett
- megbízható, pontos
- a közösség alakítását, fejlődést kezdeményezéseivel, véleményeivel elősegíti
- a felnőttekkel és társaival szemben tisztelettudó, együttműködő
- igazolatlan hiányzása nincs

Jó

- a házirendet betartja
- általában fegyelmezett, megbízható, pontos
- részt vesz a közösség életben
- a rábízott feladatokat elvégzi
- a felnőttekkel és társaival szemben tisztelettudó, törekszik az együttműködésre
- igazolatlan hiányzása nincs

Változó

- a házirendet csak ismételt, állandó figyelmeztetésre tartja be
- figyelme ingadozó
- munkája pontatlan
- a közösségi munkában vonakodva vesz részt
- társaival közömbös
- a felnőttekkel és társaival csak időszakonként működik együtt
- három óra igazolatlan hiányzásnál nincs több

Rossz

- a házirendet nem tartja be, ismételt figyelmeztetések ellenére sem
- fegyelmezetlen, durván beszél
- közösségi munkát nem végez
- a fejlődést hátráltatja
- a felnőttekkel és társaival szemben tiszteletlen
- három, vagy annál több igazolatlan órát meghaladó hiányzás esetén

8.9 Szorgalom értékelésének szempontjai:

Példás

- munkavégzése pontos, megbízható
- minden tantárgyban elvégzi feladatait
- tudása fejlesztését, bővítését igényli
- munkatempója jó

Jó

- az órákon figyel
- házi feladatait elvégzi
- ösztönzésre rendszeresen dolgozik és ellenőrzi magát

Változó

- munkája ingadozó, időszakonként dolgozik, máskor figyelmetlen
- nem elég önálló, utasításra kezd munkához
- nem ellenőrzi önmagát

Hanyag

- figyelmetlenül dolgozik
- nem megbízható

- feladatait nem végzi el
- nem törődik kötelességeivel

A tanulóknak az iskolában vagy az iskola által szervezett foglalkozásokon, rendezvényeken, eseményen tanúsított magatartásáért, cselekedeteiért az iskola, a pedagógus felel.

Az iskolának nincs joga a házirendben szabályozni az iskolán kívüli viselkedést, magatartást.

8.10 Az értékeléssel kapcsolatos jogorvoslati intézkedések

Az iskola ellenőrzési, mérési, értékelési rendszerében hozott döntései, intézkedései, vagy azok elmulasztása ellen a tanulók, a szülők – a közléstől, ennek hiányában a tudomására jutásától számított tizenöt napon belül – a tanuló érdekében eljárást indíthatnak.

A magatartás, a szorgalom, valamint a tanulmányok értékelése és minősítése ellen eljárás nem indítható, kivéve, ha minősítés, értékelés jogszabályokba, rendelkezésekbe ütközik.

9. EGÉSZSÉGNEVELÉS

9.1 Egészségnevelés meghatározása

Az egészségnevelés olyan változatos kommunikációs formákat használó, tudatosan létrehozott tanulási lehetőségek összessége, amely az egészséggel kapcsolatos ismereteket, tudást és életképességet bővíti az egyén és a környezetében élők egészségének előmozdítása érdekében. A korszerű egészségnevelés egészség és cselekvésorientált tevékenység, melyet az alábbi címszavakban foglalunk össze:

- a prevenció
- az iskola az egészségfejlesztés egyik legfontosabb színtere
- az egészséget támogató társadalompolitika
- hagyományos egészségnevelés, felvilágosítás
- rizikócsoporthoz közelítés
- érzelmi intelligenciát, társas kompetenciákat, alkalmazkodást fokozó beavatkozások
- kortárshatások az egészségfejlesztésben
- közösségi alapú komplex egészségfejlesztés

9.2 Egészségfejlesztő csoport létrehozása

Iskolánkban az alábbi szakemberek alkotják az egészségfejlesztő csoportot:

- az intézményvezető
- az egészségnevelő, akinek célirányos továbbképzésen kell részt vennie
- az iskolai drogügyi koordinátor
- az iskolaorvos, védőnő
- a testnevelő pedagógus
- a diákönkormányzatot segítő pedagógus
- a gyermek- és ifjúságvédelmi feladatokat ellátó pedagógus

9.3 Az egészségnevelés iskolai területei

A tanulókat ösztönözni kívánjuk arra, hogy tudást szerezzenek egy személyes és környezeti értelemben egyaránt ésszerű, a lehetőségeket felismerő és felhasználni tudó, egészséges életvitelhez. Ehhez arra van szükség, hogy az egészséggel összefüggő kérdések fontosságát értsék, az ezzel kapcsolatos beállítódások szilárdak legyenek, s konkrét tevékenységekben alapozódjanak meg.

Az egészséges életmód, életszemlélet, magatartás szempontjából lényeges területeknek az iskola pedagógiai rendszerébe, összes tevékenységébe építjük be. Ezek közé tartoznak az alábbiak:

- önmagunk és egészségi állapotunk ismerete
- az egészséges testtartás, a mozgás fontossága
- az értékek ismerete
- az étkezés, a táplálkozás egészséget befolyásoló szerepe
- a betegségek kialakulása és gyógyulási folyamat
- a barátság, a párkapcsolatok, a szexualitás szerepe az egészségmegőrzésben
- a személyes krízishelyzetek felismerése és kezelési stratégiák ismerete
- a tanulás és a tanulás technikái
- az idővel való gazdálkodás szerepe
- a rizikóvállalás és határai
- a szenvedélybetegségek elkerülése
- a tanulási környezet alakítása
- a természethez való viszony, az egészséges környezet jelentősége

Az egészségnevelési program alakításakor érdemes áttekinteni, hogy a tervben megjelennek-e olyan, életkori sajátosságokhoz is illeszthető lényeges témák, mint például:

- az egészséges táplálkozás
- a szenvedélybetegségekkel való foglalkozás
- a szexuális felvilágosítás-nevelés, a családtervezés alapjai, az AIDS prevenció
- a betegség és a gyógyulást segítő magatartás (elsősegélynyújtás, gyógyszerhasználat)
- a testi higiénia
- a környezeti ártalmak (zaj, légszennyezés, hulladékkezelés)
- a személyes biztonság (közlekedés, rizikóvállalás)
- a testedzés, a mozgás, a helyes testtartás

Az iskolai egészségnevelés összefügg a tanári magatartással, gondossággal, az intézmény szervezettségével. Például:

- rendszeres szellőztetéssel
- a tanulók egészségi állapotával
- osztálytermek berendezéseivel az egészségügyi szempontoknak megfelelően
- a mozgásigény kielégítésével

9.4 Iskolai egészségnevelési programunk

Az egészségfejlesztéssel kapcsolatos munkánk hatékonyságát az segíti, ha az iskola határozott – lehetőleg minden egészséggel kapcsolatos tevékenységre kiterjedő – tervvel rendelkezik. A terv feladatokat és a megvalósításukat szolgáló tevékenységeket tartalmaz a következő fontos területekre:

- az egészséges személyiségfejlődés elősegítése
- az egészséges táplálkozás
- a mindennapi testmozgás
- a dohányzás, alkoholfogyasztás- és kábítószer használat megelőzése
- a fogyatékosok hátrányos helyzetűek integrációja
- az iskolán kívüli bántalmazás megelőzése
- a szexuális nevelés – a pubertás időszakát, a nemi érés időpontját megelőzően is.

9.5 Pedagógiai módszereink

Az iskolánkban számos pedagógiai módszert alkalmazunk az egészségnevelés érdekében:

- Az egészségfejlesztés szemléletének széleskörű elsajátítása az iskolában, meghívott előadó segítségével, pedagógusok, szülők, alkalmazottak, tanulók számára (egészségtan tanár más iskolából vagy egészségfejlesztésben szakirányú végzettséggel rendelkező szakember a szociális, egészségügyi területről, iskolaorvos, háziorvos, védőnő, ANTSZ, vagy helyi civil szervezet munkatársa).
- Szébbé tesszük az iskola környezetét.
- Osztálykirándulásokat szervezünk a szülők bevonásával, lehetővé tesszük a rendszeres testmozgást.
- Tantervünkben megfogalmazzuk, hogy az egyes tantárgyakban miként jelenhet meg az egészségnevelés szemlélete.
- Ellenőrizzük az egészségnevelési program megvalósulását.

9.6 Az SNI tanulók egészségnevelési területei

- Az ember életvitele, az egészséges életmód ismerete.
- Az életkornak, egészségi állapotnak megfelelő korszerű táplálkozási ismeretek, szokásrendek kialakítása.
- Öltözködés, tisztálkodás.
- Ön- és környezetellátó technikák ismerete.
- Káros szenvedélyek és következményeik.
- A szabadidő tevékenységei - sport, szórakozás, játék, művelődés, társas kapcsolatok.

Fejlesztési feladatok:

- A saját élményen, tapasztalaton alapuló egészségmegővő problémakörének felismerése, személyes lehetőség és szerep az életvezetésben, az egészség megővésében, életvezetési problémák felismerése a családi környezetben, a testi-lelki-szociális egészség megőrzésében.
- Az életmód és a munka világának összefüggései, az életmódból adódó problémák.
- A szabadidő, mint szükséglet, kialakítása.
- Egyensúly a munka – tanulás - szabadidő szervezésében.
- Információgyűjtés segítségével (ismeretterjesztő források, dokumentumok, zsebkönyvek, szakkönyvek, lexikonok).

9.7 Mindennapos iskolai testedzés-programunk

9.7.1 Mindennapos testedzés programunk

Az egészségfejlesztő iskolai testmozgás program célja a gyermekek egészséges testi-lelki fejlődésének elősegítése a testmozgás eszközeivel, hiszen tapasztaljuk, hogy a modern kor és

az azzal együtt járó technológiák az embert olyan életmódba kényszeríthetik, amely a mozgásszegény életmódhoz, a fizikai képességek hanyatlásához vezethet, áttételesen előidézve ezzel a szellemi teljesítmény romlását is. Az iskolai testnevelés és a sport keretei között az egészségnevelés, a szociális kompetenciák, a csapatmunka, valamint a társakkal történő kreatív együttműködés egyaránt fejleszhető.

Annak érdekében, hogy az egészségfejlesztő testmozgás hatékonyan megvalósuljon, az alábbi sajátos egészségügyi és pedagógiai szempontokat teljesítésére törekszünk:

- minden gyermek minden nap vegyen részt testmozgás-programban a tornateremben, a tornaszobában vagy az iskolai sportudvarunkon.
- minden testnevelési órán és minden egyéb testmozgási alkalmon történjen meg a keringési- és légző-rendszer megfelelő terhelése.
- minden testnevelési órán legyen gimnasztika, benne a biomechanikailag helyes testtartás kialakítását és fenntartását szolgáló gyakorlatanyag és légző torna.
- a testnevelési tananyag egészében be kell tartani a gerinc- és ízületvédelem szabályait, külön figyelemmel a fittség mérések testhelyzeteire és az izomerősítések különböző testhelyzeteire.
- minden testnevelési óra és egyéb testmozgási alkalom jelentsen örömet és sikerélményt még az eltérő adottságú tanulóknak is.
- a testnevelés és sport személyiségfejlesztő hatásai érvényesüljenek a teljes testmozgás-programban.
- a testmozgás-program ismertessen meg életmód-sportokat, életminőség-sportokat (olyan sportokat, amelyeket egy életen át lehet folytatni az életminőség javítása érdekében).
- a testmozgás-program játékokat, táncot, úszásoktatást is tartalmazzon.

Iskolánk 1-8.évfolyamán mindennapos testnevelést szervezünk tanítványaink számára a mindenkori törvényi előírásoknak megfelelően.

A mindennapos testnevelést a következő formában teljesítjük:

- 1-8. évfolyam: 5 testnevelés óra

Legfeljebb heti 2 délutáni alkalommal (első vagy utolsó) testnevelés óra látogatása alól a szülő kérésére felmentést kaphat az a tanuló, aki sportegyesületben vagy sportszervezetben igazolt sportolóként legalább heti 2x1 óra testedzésen vesz részt. A testnevelés órai kikérő ideje alatt a gyermek felügyelete a szülő felelősségét terheli, iskolánk ebben az időszakban gyermekfelügyeletre nem kötelezhető. Erre irányuló kérvényt és sportegyesületi igazolást a szülő (évente kétszer) folyó tanév szeptember 15-ig, valamint január 31-ig nyújthat be az intézményvezetőnek. Amennyiben a tanuló az igazolt sportot év közben abbahagyja, a szülő 8 napon belül köteles azt az iskola igazgatójának bejelenteni.

9.8 Az SNI tanulók testi nevelése

Az enyhén értelmi fogyatékos tanulók igen eltérő képességekkel és fejlettségi szinttel kerülnek az iskolába. Mind az értelmi, mind a fizikai képességek területén nagy különbségeket mutatnak. Gyakori a helytelen testtartás, mozgásos ügyetlenség, a diszharmonikus, az inkoordinált mozgás. A tanulók egy részénél mozgásfogyatékoság nehezíti a cselekvéses tanulást, aktív mozgástevékenységet.

A műveltségi terület kiemelt rehabilitációs/rehabilitációs feladatai:

- Erősítse a mozgásigényt, a kezdeményezőkézséget, bátorítson mozgásos feladatok, gyakorlatok elvégzésére.
- Tanítson mozgásos játékokban való együttműködésre, szabálytartásra, a játék örömeire.
- Fejlessze a mozgásos alaptechnikák elsajátításának képességét, a kitartást, az állóképességet. Kiemelt feladat az általános kondicionálás, a test hajlékonyságának, a végtagok ügyességének fejlesztése, a gyorsaság, az ugró, a dobó, az egyensúlyozó képesség alakítása, a tanuló biológiai állapotának, terhelhetőségének függvényében.
- A saját testen való biztonságos tájékozódás kialakítása (függőleges és vízszintes zónák), a téri viszonylatok pontos felismerése, viszonzyszavak felfogása, használata, a téri biztonság erősítése.
- A szép testtartás, a harmonikus mozgás fejlesztése.
- A tartós figyelem, a fegyelmezett feladat-végrehajtás fejlesztése, a felelős magatartás beláttatása.
- Önismereti képesség fejlesztése, önállóság, a versenyszellem erősítése.

9.9 Elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátításával kapcsolatos iskolai terv

Az iskolai elsősegélynyújtás oktatásának legfőbb célja:

Olyan ismeretek, képességek és magatartásforma elsajátítása, amelynek birtokában a tanuló a későbbiekben képessé válik arra, hogy baleset esetén felismerje és ellássa a sérültet. Hiszen az elsősegélynyújtás olyan beavatkozás, melyet hirtelen egészségkárosodás esetén, annak elhárítása, vagy a további állapotromlás megakadályozása érdekében végez az észlelő személy. Legfontosabb szerepe, hogy helyes alkalmazásával lehetővé válik az idővesztés minimálisra csökkentése, mely a maradandó egészségkárosodás nélküli túlélés alapvető feltétele.

Ezért, már gyermekkorban fontos, hogy ezen ismeretek elsajátítása elkezdődjön.

Az elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátításának formái:

Tanórai foglalkozásokon frontálisan és délutáni csoportfoglalkozások keretében

- a biológia órák 8. évfolyam,
- testnevelési órák,
- osztályfőnöki órák 8. évfolyam
- elsősegély-nyújtó szakkör,
- elsősegélynyújtó versenyeken és katasztrófavédelmi versenyeken való részvétel.

9.10 Egyéb módszerek

Lehetőséget biztosítunk diákjaink számára, hogy a testnevelési órákon belül sportfoglalkozáson vehessenek részt iskolánkban: birkózás, kézilabda, vízilabda.

10. KÖRNYEZETI NEVELÉS

10.1 A környezeti nevelés céljai

A környezeti nevelés átfogó célja, hogy elősegítse a tanulók környezettudatos magatartásának, életvitelének kialakulását annak érdekében, hogy a felnövekvő nemzedék képes legyen a környezeti válság elmélyülésének megakadályozására, elősegítve az élő természet fenntartását és a társadalmak fenntartható fejlődését.

10.2 A környezeti nevelés alapelvei

A környezeti nevelési programunkban a környezettudatos magatartást, a környezetért felelős életvitel kialakítását valósítjuk meg. Távollabbról nézve a környezeti nevelés a természet – s benne az emberi társadalom – harmóniájának megőrzését, fenntartását célozza. Célja a természet, az épített és társadalmi környezet, az embert tisztelő szokásrendszer érzelmi, értelmi, esztétikai és erkölcsi megalapozása.

A környezeti nevelés tartalma – világszerte, így Magyarországon is – kiszélesedett, a fenntarthatóságra, az emberiség jövőjének biztosítására irányul.

Gondot fordítunk arra, hogy diákjaink a jövőben, mindennapi életvitelükben képesek legyenek a bonyolultabb természeti, társadalmi, gazdasági és politikai konfliktusokat kezelni, megoldani. Meg kell alapoznunk tanítványaink környezeti erkölcsét, társadalmi-természeti felelősségét, formálnunk kell alakuló értéktudatát, együttműködési képességeit, a személyes és a közös felelősségtudatot.

E nevelési célok hatékony személyiségformálást, az önszabályozás és egyben a társas együttműködés és konfliktuskezelés készségeinek erősítését igénylik.

A környezeti nevelésünk – a fenntarthatóság pedagógiai gyakorlata – kiterjed az emberi együttélés, illetve az ember-természet kapcsolat bemutatására és formálására, egyben elősegíti a környezeti- és egészség-tudatosság erősödését.

A pedagógiai gyakorlatban kiterjed:

- a testi-lelki egészségnevelésre,
- a társas készségek (mindenekelőtt a konfliktuskezelés, döntés, együttműködés) fejlesztésére, a mentálhigiénés nevelésre is.

A környezeti nevelésünk iskolai gyakorlatában harmonikusan illeszkedik a környezettudományi és a társadalomtudományi ismeretek köre, hiszen csak az ember biológiai és szocializáció sajátosságaira építve történhet az erkölcs és az életviteli szokások formálása.

A környezeti nevelés minden pedagógusunk, illetve valamennyi tantárgy feladata.

A tantárgyak tartalmához illeszkedő, ám a hagyományos tanítási órákon kívüli iskolai nevelési helyzetekben a környezeti nevelésnek számos lehetősége van, mindenekelőtt az iskolai szabadidős helyzetekben, valamint a tanulók művészeti, sport, játék és közéleti tevékenységeinek során. Ezek előkészítéskor, megvalósításakor szintén gondolnunk kell a környezeti vonatkozásokra, a környezeti nevelés lehetőségeire.

A napközis foglalkozások környezeti nevelési tartalma kifejezett, hiszen a tanulók életviteli kultúrájának, szokásaik alakításának közvetlen nevelési lehetőségei tárulnak fel. A napközi programjaiban helyet kapnak a környezetfeltáró, érzékenyítő, megőrző programok, ezzel kapcsolatos játékok és cselekvések.

Az iskolai tehetséggondozás terén is helyet találhatunk a környezeti nevelésnek. A környezet iránt legfogékonyabb tanulók számára megrendezett versenyekre és vetélkedőkre való egyéni és csoportos felkészülés alkalmas erre.

Számunkra fontos, hogy az iskolai élet mindennapjaiban, a tanítási órákon kívül is érvényesüljön a nevelőintézmény egészének ökológiai kultúrája és társas_harmóniájának rendje. Az iskolánk legfontosabb célcsoportjai a környezeti nevelés terén a tanulók és a családok, a szülők, a helyi közösség tagjai.

10.3 A környezeti nevelés jövőképe, célok

A környezeti nevelés alapelvei közül az alábbiakat kiemelten kezeljük:

- az ökológiai gondolkodás kialakítása, fejlesztése
- a kölcsönös függőség, ok-okozati összefüggések
- a helyi és globális szintek kapcsolatai, összefüggései
- alapvető emberi szükséglet
- emberi jogok
- elővigyázatosság
- biológiai és társadalmi sokféleség

Hosszú távú célunk, jövőképünk, hogy környezettudatos állampolgárrá váljanak tanítványaink, ennek érdekében diákjainkban kialakítjuk:

- a környezettudatos magatartást és életvitelt
- a személyes felelősségen alapuló környezetkímélő, takarékos magatartást és életvitelt
- a környezet (természetes és mesterséges) értékei iránti felelős magatartást, megőrzésének igényét és akaratát
- a természeti és épített környezet szeretetét és védelmét, a sokféleség őrzését
- a rendszerszemléletet
- tudományosan megalapozni a globális összefüggések megértését

A céljaink eléréséhez a következő készségek kialakítását tartjuk szükségesnek:

- alternatív, problémamegoldó gondolkodás
- ökológiai szemlélet, gondolkodásmód
- szintetizálás és analízis
- problémaérzékenység, integrált megközelítés
- kreativitás
- együttműködés, alkalmazkodás, tolerancia és segítő életmód
- vitakészség, kritikus véleményalkotás
- kommunikáció, média használat
- konfliktuskezelés és megoldás
- állampolgári részvétel és cselekvés
- értékelés és mérlegelés készsége

10.4 Iskolánk környezeti nevelési szemlélete

Napjainkban a világ figyelme a fenntartható fejlődés megteremtése felé irányul. Ez az élet minden színterén tapasztalható: szociális, gazdasági, ökológiai, politikai területeken is. A fenntarthatóság ideológiai és tartalmi kialakítását az oktatásban kell elkezdenünk. A diákok számára olyan oktatást kell az iskolánknak biztosítanunk, amelyben a szakmai képzésen kívül hangsúlyt kapnak az erkölcsi kérdések és a környezettudatos életmód. Interaktív módszerek

segítségével kreatív együttműködésre alkalmas felelős magatartást kialakító, döntéshozásra, konfliktus-kezelésre és megoldásra képes készségeket alakítunk ki.

A fenti célokat úgy valósítjuk meg, ha hatékony tanulási, tanítási stratégiákat dolgoztunk ki.

Kiemelten fontos feladatunknak tartjuk, hogy a diákok szemléletén alakítsunk, környezet- és természetszeretetüket formáljuk, megszilárdítsuk.

Munkánk az iskolai élet sok területére terjed ki. Úgy gondoljuk, szemléletet csak úgy lehet formálni, ha minden tantárgyban és minden iskolán kívüli programon törekszünk arra, hogy diákjaink ne elszigetelt ismereteket szerezzenek, hanem egységes egészként lássák a természetet, s benne az embert. A természettudományos tantárgyak összhangjának megteremtése kiemelt feladatunk. A kémia, a biológia, a földrajz és a fizika tantárgyak között már megvalósult az együttműködés. Egyre bővül azonban a kör.

Tanórán és szakkörökön megismertetjük gyerekeinkkel a természetet, gyakoroljuk az egyszerű, komplex természetvizsgálatokat. Megtanítjuk őket arra, hogy a természetben tapasztalt jelenségek okait keressék, kutassák a köztük rejlő összefüggéseket. Így válhatnak a gyerekek majd tudatos környezetvédökké, a természetet féltő, óvó felnőttekké.

Új tervek

- a környezetvédelmi nevelés követelményeinek, tananyagainak, specialitásának kidolgozása
- a tantestület tagjainak megnyerése a környezeti nevelési munkához
- tantestületen belüli továbbképzés szervezése, a környezeti nevelés módszereinek bemutatása

Hagyományok ápolása

- iskolanap szervezése az egész iskolai közösség számára
- nyári táborok szervezése
- drog-prevenációs program folytatása
- osztályfőnöki órák környezetvédelmi témában

Szaktárgyi célok

- a szakórákon minden lehetőség megragadása a környezeti nevelésre (pl. ember és környezete, kapcsolatok, természetismeret, a természet állapotának mérési módszerei)
- a hétköznapi környezeti problémák megjelenítése a szakórákon (a környezetszennyezés hatása a természeti-, és az épített környezetre, az emberre)
- interaktív módszerek kipróbálása, alkalmazása (csoportmunka, önálló kísérlet, problémamegoldó gondolkodást fejlesztő feladatok)
- tanórán kívüli szakórák szervezése
- természetvédelmi versenyekre felkészítés
- multimédiás módszerek alkalmazása szakórákon
- a számítógép felhasználása a tanórákon

Tanulásszervezési és tartalmi keretek

A környezeti nevelés összetettségét csak komplex módszerek segítségével tudjuk közvetíteni. Ezért fontosnak tartjuk a tantárgyak közötti integrációt számos területen. Minden lehetőséget megragadunk, hogy diákjainkban megfelelő módon egységes képet alakítsunk ki az őket körülvevő világról. Lehetőségeink:

- táborok, tanulmányi kirándulások, városismereti játékok, erdei iskola
- pályázatok, kiállítás-rendezés
- múzeumok, állatkertek, botanikus kertek, nemzeti parkok meglátogatása
- versenyek

- szakkörök
- iskolai környezet alakítása
- tematikus programok szervezése
- DÖK-nap

Módszerek

A környezeti nevelésben a hatékonyság növelése érdekében módszertani megújulásra van szükség. Olyan módszereket választunk, amelyek segítségével a környezeti nevelési céljainkat képesek leszünk megvalósítani.

- modellezés
- riportmódszer
- projektormódszer
- terepgyakorlati módszerek
- kreatív tevékenység
- közösségépítés
- művészeti kifejezés

Tananyagok

Az iskola rendelkezik azokkal az alapvető oktatási eszközökkel, szakkönyvekkel, amelyek a környezeti nevelési munkához szükségesek. Folyamatosan pótoljuk az elhasznált vegyszereket, eszközöket, valamint lépést tartva a fejlődéssel, új eszközöket kell beszerezni. Folyamatosan frissítjük a környezeti nevelési szak- és CD könyvtárat.

A pedagógiai program végrehajtáshoz szükséges, hogy a nevelő-oktató munkát segítő eszközök és felszerelések jegyzékébe beépítjük a környezeti nevelés speciális eszközigényét.

Környezeti nevelés kommunikációja

Az iskolán belüli kommunikáció formái

- kiselőadások tartása megfelelő szemléleteszerekkel
- házi dolgozat készítése
- poszterek készítése és bemutatása
- faliújságon közölt információk készítése

Az iskolán kívüli kommunikáció formái

- környezetvédelmi cikkek feldolgozása különböző napilapokból
- környezeti problémákról megjelent tudományos cikkek feldolgozása
- környezetvédelemről szóló rádió- és televíziós hírek feldolgozása, értékelése
- a közvetlen környezet problémáinak felmérése, értékelése, együttműködés az illetékes önkormányzattal

10.5 Az SNI tanulók környezeti nevelése

A Földünk és környezetünk műveltségi terület ismereteket nyújt a tanulóknak a lakóhelyükről, a hazájukról. A hazai az európai földrajzi környezetből kiindulva lineárisan táguló térben szerezhetnek elemi ismereteket a távoli földrészekről és a bolygókról. A mindennapokban is jól használható gyakorlati példák és tapasztalatok keresztül sajátíthatják el a földrajzi térben történő eligazodás alapvető eszközeit, módszereit.

Az egyszerű, elemi földrajzi ismeretek átadása, az általános és a speciális képességek fejlesztésére, a specifikumokra figyelve történik - a rehabilitációs, rehabilitációs célokat, feladatokat hordozva.

A műveltségi terület kiemelt rehabilitációs/rehabilitációs feladatai:

- A gondolkodási funkciók fejlesztése: megfigyelés, elemzés, összehasonlítás, elvonatkoztatás, probléma-felismerés, ok-okozat összefüggés meglátásának képessége.
- A rövid és a hosszú távú figyelem és emlékezet fejlesztése.
- A rész-egész viszony a valóságban, a térképi ábrázolásban. A valóság és térkép összefüggéseinek felismerése.
- Biztos tájékozódás megteremtése a közvetlen térben. Tájékozódás biztonsága a síkban, a jelek, a szimbólumok világában.
- Tájékozódási feladatok, téri viszonyok felismerése, megértése; valamely tárgy, objektum tényleges és viszonylagos helye, helyzete.
- Az idő észlelés fejlesztése. Időrend, periódus a természetben, a folyamatokban.
- Kommunikációs képességek - kérdezni tudás, szakkifejezések használata.
- Tanulási szokások megerősítése: térképek, információhordozók használata, önálló ismeretszerzés egyszerű szövegből, a tankönyv, a feladatlap, munkalap használata.

11. FOGYASZTÓVÉDELMI NEVELÉS

11.1 A fogyasztóvédelmi oktatásunk célja

A fogyasztóvédelem célja a fogyasztói kultúra fejlesztése, és a tudatos kritikus fogyasztói magatartás kialakítása és fejlesztése a tanulóknban.

A cél elérését a fenntarthatóság, azon belül a fenntartható fogyasztás fogalmának kialakítása, elterjesztése és a fenntarthatóságnak a mindennapi életünkben fogyasztóként való képviselése jelenti.

11.2 A fogyasztóvédelmi oktatásunk tartalmi elemei

A tanítványaink hatékony társadalmi beilleszkedéséhez, az együttműködéshez és a részvételhez elengedhetetlenül szükséges a szociális és társadalmi kompetenciák tudatos, pedagógiaileg megtervezett fejlesztése. Olyan szociális motívumrendszerek kialakításáról és erősítéséről van szó, amelyek gazdasági és társadalmi előnyöket egyaránt hordoznak magukban.

Szükségesnek tartjuk a társadalmi és állampolgári kompetenciák kialakításának elősegítését, a jogaitat érvényesíteni tudó, a közéletben részt vevő és közreműködő fiatalok képzését. Továbbá a szociális és társadalmi kompetenciák fejlesztését, a versenyképesség erősítésével kapcsolatos területeket, mint például a vállalkozási, a gazdálkodási és a munkaképesség szoros összefüggését, az úgynevezett cselekvési kompetenciák fejlesztését.

Fogyasztói magatartásunk sokféle hatás mentén, a szociális tanulás útján alakul, fejlődik. A tudatos fogyasztóvá válás és az ennek megfelelő magatartás kialakítása hosszú, sokoldalú folyamat. Ennek során az egyén megismeri a fogyasztási javakat és szolgáltatásokat, megtanulja, hogyan viselkedjen a piaci viszonyok között, hogyan legyen képes fogyasztói érdekeinek érvényesítésére a természeti erőforrások védelme mellett.

A fogyasztói minták közvetítése, fejlesztése szakmai munkánkban különösen nagy jelentőségű. Ismereteket kell megtanítanunk, készségeket, hozzáállást, értékrendet formálunk a fenntartható fogyasztás érdekében. Úgy gondoljuk, a gyermekkorban elkezdett fejlesztés, döntő hatású. Az alsó tagozatunkon leginkább jellemző a fogyasztói magatartások: a

kiválasztás, az áruismeret, a döntés, a kockázatvállalás, a bizalmi elv érvényesülése. A felső tagozatunkon már megjelenik a jogérzék, kellő fejlesztés esetén a jogismeret, a szolgáltatásismeret, a fogyasztói értékrend és a vállalkozásismeret is.

A fogyasztás elemi meghatározója a család. A fogyasztói szokások tekintetében az otthonról hozott hatások a legélenkebbek, ezért is fontos a szülők, a családok bevonása a nevelési folyamatunkba.

Az iskolai programunkban a helyes értékrend kialakítására fektetünk nagy hangsúlyt. A fenntartható fogyasztás nem annyira tudományos vagy technikai kérdés, hanem inkább az értékek választásával, a tudatos beállítódással kapcsolatos viszony.

Fogyasztóvédelmi nevelésünkben fontosnak tartjuk:

- a) a kívánság és a szükséglet fogalmának tisztázását, elkülönítését
- b) az egyéni és társadalmi jogok tiszteletben tartására nevelést
- c) a természeti értékek védelmét
- d) a tájékozódás képességének fejlesztését
- e) a döntési helyzet felismerését
- f) a döntésre való felkészülést

Munkánk során megismertetjük a tanulókkal a piac, a marketing és a reklám szerepét, alkalmassá téve őket e területen való eligazodásra. Hangsúlyozzuk a minőség és a biztonság szerepét a fogyasztás során, valamint a gazdaságosságot és a takarékoságot.

A fogyasztóvédelmi oktatás céljaként megfogalmazott fogyasztói kultúra, valamint a kritikus fogyasztói magatartás kialakítása és fejlesztése érdekében különösen fontosnak tartjuk, hogy az általános befejezésekor a diákjaink értsék, valamint a saját életükre alkalmazni tudják az alábbi fogalmakat:

- a) Tudatos, kritikus fogyasztói magatartás olyan viselkedés, melyet a szuggesztív marketinghatásoktól való távolságtartás képessége, a fogyasztói szükségletek folyamatos mérlegelése, továbbá a felmerülő fogyasztói problémák megértésének, kommunikálásának és megoldásának képessége és készsége jellemez.
- b) Ökológiai fogyasztóvédelem: Az elmúlt években sokan felismerték, hogy a környezeti problémáink túlnyomó többségének gyökere a mai fogyasztói társadalmunkban keresendő. Mind a javak pazarló előállítási technológiája, mind pedig fogyasztásunk gyakran ön- vagy csupán vállalati profitlelű volta, mennyisége, valamint annak összetétele hozzájárul erőforrásaink feléléséhez és természeti környezetünk elszennyezéséhez. E szemlélet a környezet szempontjait is figyelembe veszi, ökológiailag tudatos fogyasztókat nevel, akik vásárlási választásaikkal egyben ökológiai környezetük megtartására törekednek.
- c) Környezettudatos fogyasztás: kiegyensúlyozottan dinamikus középút az öncélú, bolygónk erőforrásait gyorsulva felélő fogyasztás és a környezeti erőforrásokat nem kizsákmányoló fogyasztás között.
- d) Fenntartható fogyasztás: A szolgáltatások és a hozzájuk kapcsolódó termékek olyan módon történő felhasználása, amely a jelenleginél jobb általános társadalmi életminőséget eredményez, de közben minimálisra csökkenti a természeti források és a mérgező anyagok használatát, valamint a hulladék- és szennyező anyagok kibocsátását az adott szolgáltatás, illetve termék teljes életciklusa során, annak érdekében, hogy a jövő nemzedékek szükségletei – és egészsége – ne kerüljenek veszélybe.
- e) Preventív, vagyis megelőző fogyasztóvédelem, amikor a vevő már a kezdet kezdetén érvényesíteni tudja jogait és nincs szükség panaszbejelentésre, bírósági perekre.

11.3 A fogyasztóvédelmi oktatás színterei az oktatásban

Az egyes tantárgyak tanórai foglalkozásaiba beépítjük a fogyasztóvédelemmel kapcsolatos tartalmakat.

Például:

Fizika: mérés, mértékegységek, mérőeszközök (villany, gáz, víz mérőórák);

Földrajz: eltérő fogyasztási struktúrák és szokások;

Magyar: reklámnyelv, feliratok, a reklám kommunikációs csapdái;

Biológia: génmódosított élelmiszerek (GMO), amíg egy élelmiszer a boltba kerül, táplálkozás kiegészítők és divatjaik, egészséges táplálkozás;

Kémia: élelmiszerbiztonság, élelmiszeradalékok (E-számok), vegyszermaradványok, háztartási vegyszerek, kozmetikumok célszerű és tudatos használatuk;

Informatika: elektronikus kereskedelem (e-kereskedelem), internetes fogyasztói veszélyforrások, telefónia;

Történelem: EU fogyasztói jogok, fogyasztástörténet és fogyasztóvédelem, a reklám története;

Médiaismeret: a reklám képi nyelve és hatásai.

- Tanórán kívüli tevékenységek (vetélkedők, versenyek, rendezvények)
- Iskolán kívüli helyszínek (piaci séták, üzletek, bankok látogatása)
- Hazai és nemzetközi együttműködések (más iskolákkal, állami és civil szervezetekkel, cégekkel)
- Az iskola fogyasztóvédelmi működése (az iskola, mint fogyasztó, és mint piac), az ezzel kapcsolatos foglalkozások.

11.4 A fogyasztóvédelmi nevelés módszertani elemei

Nevelési programunkban fontosnak tartjuk, hogy a diákjaink a következő módszereket minél többször alkalmazzák:

- interjúk, felmérések készítése (pl. az emberek vásárlási szokásairól)
- riportok készítése
- médiafigyelés, médiaelemzés, reklámkritika
- egyéni és csoportos döntéshozatal
- helyi, országos- és EU-s szabályozások tanulmányozása
- adatgyűjtés, adatfeldolgozás, információrögzítés csoportmunkában
- problémamegoldó gyakorlat ötletbörzével, értékeléssel
- szimulációs játék, esettanulmány
- viták, szituációs játékok
- érveléstechnikai gyakorlatok (hatékony érdekérvényesítés)

11.5 Az SNI tanuló fogyasztóvédelmi nevelése

- Fogyasztói magatartás, fogyasztói minták megismerése
- Az emberek vásárlási szokásai
- Jellemző piaci magatartás, fogyasztói kosár
- Hatékony érdekérvényesítés
- Iskolán kívüli helyszínek látogatása (piaci séták, bankok látogatása)

Módszerei:

- Interjúk, felmérések készítése az emberek vásárlási szokásairól
- Riportkészítés eladókkal
- Médiafigyelés, reklámkritika
- Viták, szituációs játékok
- A tanítási dráma alkalmazása

12. AZ ISKOLÁNKBAN FOLYÓ INTEGRÁLT OKTATÁS ALAPELVEI

12.1 A sajátos nevelési igény meghatározása, fogalma

Sajátos nevelési igényű gyermek, tanuló: az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló, aki a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján mozgásszervi, érzékszervi, értelmi vagy beszéd fogyatékos, több fogyatékoság együttes előfordulása esetén halmozottan fogyatékos, autizmus spektrum zavarral vagy egyéb pszichés fejlődési zavarral (súlyos tanulási, figyelem- vagy magatartásszabályozási zavarral) küzd, A tanulói személyiség(ek) sajátosságait megfelelő módszerekkel, sokoldalúan tárja fel.

12.2 A Sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának irányelve

Az irányelveket a 32/2012.(X.8.) EMMI rendelet 2. számú melléklete részletezi.

12.2.1 Általános elvek

A Nemzeti Alaptanterv és a választott kerettanterv alkalmazása a sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásában

A Nemzeti alaptanterv (a továbbiakban: NAT) a sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának is alapdokumentuma, az abban meghatározott fejlesztési területek – nevelési célok, kulcskompetenciák, illetve a műveltségi területeken megfogalmazott célok, feladatok a sajátos nevelési igényű tanulóakra is érvényesek. A sajátos nevelési igényű tanulókat nevelő- oktató iskolák pedagógiai programjuk, helyi tantervük elkészítésénél figyelembe veszik:

- a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény (a továbbiakban: köznevelési törvény), a NAT és az Irányelv rájuk vonatkozó előírásait,
- a kollégiumi nevelés országos alapprogramját,
- a nevelés és oktatás helyi célkitűzéseit és lehetőségeit,
- a fővárosi, megyei feladat ellátási, intézményhálózat-működtetési és köznevelés-fejlesztési tervet,
- a szülők elvárásait és
- az általuk nevelt tanulók sajátosságait.

Az Irányelv egyaránt vonatkozik a sajátos nevelési igényű tanulóknak a többi tanulóval részben vagy egészben együtt (integráltan), azonos iskolai osztályban történő, illetve az e célra létrehozott gyógypedagógiai nevelési-oktatási intézményben, konduktív pedagógiai intézményben, iskolai osztályban a sajátos nevelési igényű tanulók számára külön szervezett (gyógypedagógiai nevelésben, oktatásban részt vevő nevelési-oktatási intézményekben) nevelésére, oktatására.

Az Irányelv célja

Az Irányelvben foglaltak célja, hogy a sajátos nevelési igényű tanulók esetében a tartalmi szabályozás és a gyermeki sajátosságok ugyanúgy összhangba kerüljenek, mint más

gyermekéknél. Az Irányelv annak biztosítását szolgálja, hogy: alapvető cél az egészséges énkép kialakítása, az önismeret és az önkontroll megerősítése, a tanuló önmagához viszonyított fejlődésének értékelésével

– a fejlesztés a számukra megfelelő tartalmak közvetítése során valósuljon meg, segítse a minél teljesebb önállóság elérését és a társadalomba való mind teljesebb beilleszkedést,

A tanuló(k) teljes személyiségének fejlesztésére, autonómiájának kibontakoztatására törekszik.

– az iskola fejlesztési követelményei igazodjanak a fejlődés lehetséges üteméhez,

– ha szükséges, a fejlesztés az iskoláskor előtti képességfejlődés területeire is terjedjen ki,

– a rehabilitációs célú fejlesztő terápiák programjai váljanak az intézmények pedagógiai programjainak tartalmi elemeivé,

– a tanulókat a nevelés, oktatás, fejlesztés ne terhelje túl.

Ennek érvényesítése érdekében meghatározza:

– a tartalmak kijelölésekor egyes területek módosításának, elhagyásának vagy egyszerűsítésének, illetve új területek bevonásának lehetőségeit,

– a sérült képességek rehabilitációs, habilitációs célú korrekciójának területeit,

– a nevelés, oktatás és fejlesztés a szokásosnál nagyobb mértékű időbeli kiterjesztésére vonatkozó javaslatokat.

A sajátos nevelési igényű tanulók habilitációs, rehabilitációs célú ellátása

A tanulók között fennálló – egyéni adottságokból és igényekből adódó – különbségeket az iskolák a pedagógiai programok és helyi tantervek kialakításakor veszik figyelembe.

A sajátos nevelési igény kifejezi:

a) a tanuló életkori sajátosságainak fogyatékoság által okozott részleges vagy teljes körű módosulását,

b) az iskolai tanuláshoz szükséges képességek kialakulásának sajátos útját, fejlődésének eltérő ütemét, esetleg részleges vagy teljes kiesését, fejletlenségét, lassúbb ütemű és az átlagtól eltérő szintű fejleszhetőségét.

A sajátos nevelési igény a szokásos tartalmi és eljárásbeli differenciálástól eltérő, nagyobb mértékű differenciálást, speciális eljárások alkalmazását, illetve kiegészítő fejlesztő, korrekciós, habilitációs, rehabilitációs, valamint terápiás célú pedagógiai eljárások alkalmazását teheti szükségessé.

A habilitációs, rehabilitációs ellátás közös elvei

a) A sajátos nevelési igényű tanulók nevelésében, oktatásában részt vevő nevelési-oktatási intézmények egész nevelési-oktatási rendszerét átfogó, hosszú távú habilitációs, rehabilitációs célok és feladatok határozzák meg, melyeket az intézmény dokumentumai tartalmaznak.

b) A habilitációs, rehabilitációs tevékenység olyan szakmaközi együttműködésben kialakított és szervezett nyitott tanítási-tanulási folyamatban valósul meg, mely az egyes tanulók vagy tanulócsoportok igényeitől függő eljárások, időkeret, eszközök, módszerek, terápiák alkalmazását teheti szükségessé.

A habilitációs, rehabilitációs tevékenység közös céljai és feladatai

a) A mozgásszervi, érzékszervi, értelmi vagy beszéd fogyatékoságból, több fogyatékoság együttes előfordulása esetén halmozottan fogyatékoságból, autizmus spektrum zavarból vagy egyéb pszichés fejlődési zavarból fakadó hiányzó vagy sérült funkciók kompenzálása vagy helyreállítása, a meglévő ép funkciók bevonásával.

b) Törekvés a különféle funkciók egyensúlyának kialakítására.

c) A szükséges speciális eszközök elfogadtatása és használatuk megtanítása.

d) Az egyéni sikereket segítő, a társadalmi együttélés szempontjából kívánatos egyéni tulajdonságok, funkciók fejlesztése.

e) Az egyes területeken kimagasló teljesítményt nyújtó tanulók tehetségének kibontakoztatása.

A rehabilitációs, rehabilitációs tevékenységet meghatározó tényezők

a) A fogyatékoság, az autizmus spektrum zavar vagy egyéb pszichés fejlődési zavar típusa, súlyossága.

b) A fogyatékoság, az autizmus spektrum zavar vagy egyéb pszichés fejlődési zavar kialakulásának, felismerésének, diagnosztizálásának ideje.

c) A sajátos nevelési igényű tanuló

ca) életkora, pszichés és egészségi állapota, rehabilitációs műtétei,

cb) képességei, kialakult készségei, kognitív funkciói, meglévő ismeretei.

d) A társadalmi integráció kívánalmai: az egyéni tanulási utak megtervezése és biztosítása, továbbtanulás, pályaválasztás, a lehető legönállóbb életvitelre történő felkészítés.

A sajátos nevelési igényű tanuló fejlesztésére vonatkozó célokat, feladatokat, tartalmakat, tevékenységeket, követelményeket meg kell jeleníteni:

a) az intézmény pedagógiai programjában,

b) a helyi tantervben

c) a tematikus egységekhez, tervekhez kapcsolódó tanítási-tanulási programban,

d) az egyéni fejlesztési tervben.

A fogyatékoság, a pszichés fejlődési zavar típusának megfelelő szakirányú végzettséggel rendelkező gyógypedagógus, gyógypedagógiai tanár, konduktor, konduktor-óvodapedagógus, konduktor-tanító, terapeuta, kompetenciája:

1. a programok, programcsomagok összeállítása,

2. a rehabilitációs, rehabilitációs egyéni és kiscsoportos fejlesztés, osztálytermen belüli megsegítés,

3. közreműködés az integrált nevelés, oktatás keretein belül a tanítási órákba beépülő rehabilitációs, rehabilitációs fejlesztő tevékenység tervezésében, ezt követően a konzultációban.

A szükséges pedagógiai feltételek biztosítása a sajátos nevelési igényű tanulók számára

A nevelés, oktatás, fejlesztés kötelezően biztosítandó pedagógiai feltételeit a köznevelési törvény foglalja össze. A köznevelési törvény a sajátos nevelési igényű tanulókhöz igazodva az általánosan kötelező feltételeket több területen módosítja, illetve kiegészíti olyan többletszolgáltatásokkal, amelyeket ki kell alakítani, és hozzáférhetővé tenni a sajátos nevelési igényű tanulók számára, mint például:

– speciális tanterv, tankönyvek, tanulási segédletek,

– speciális gyógyászati, valamint tanulást, életvitelt segítő technikai eszközök.

A többségi intézményekben megvalósuló (integrált) nevelés, oktatás

A sajátos nevelési igényű tanulók eredményes szocializációját, iskolai pályafutását elősegítheti a nem sajátos nevelési igényű tanulókkal együtt történő – integrált – oktatásuk (teljes vagy részleges integrációjuk). Az együttnevelést megvalósító intézmény többet vállal, magasabb értéket kínál, mint részvétet és védettséget. Sikerkritériumnak a tanulók beilleszkedése, önmagához mért fejlődése, a többi tanulóval való együtt haladása tekinthető, melynek eredményes megvalósítását az alábbi tényezők biztosítják:

– A befogadó iskola vezetője támogatja pedagógusai részvételét az integrációt segítő szakmai programokon akkreditált továbbképzéseken.

– Az együttnevelést megvalósító iskolák pedagógusainak, valamennyi dolgozójának, gyermek- és szülői közösségének felkészítése a sajátos nevelési igényű tanulók fogadására.

– Az együttnevelés megvalósításában, a különböző pedagógiai színtereken a rehabilitációs, rehabilitációs szemlélet érvényesülése és a sérülés-specifikus módszertani eljárások

alkalmazása. A módszerek, módszerkombinációk megválasztásában a „sérülésspecifikusság” alkalmazkodást jelent a sajátos nevelési igény típusához, az elmaradások súlyosságához, az egyéni fejlődési sajátosságokhoz.

– A nyitott tanítási-tanulási folyamatban megvalósuló tevékenység, amely lehetővé teszi az egyes gyermek vagy csoport igényeitől függő pedagógiai – esetenként egészségügyi – eljárások, eszközök, módszerek, terápiák, a tanítás-tanulást segítő speciális eszközök alkalmazását.

– A sajátos nevelési igényű tanulók integrált nevelésében, oktatásában, fejlesztésében részt vevő, magas szintű pedagógiai, pszichológiai képességekkel (elfogadás, tolerancia, empátia, hitelesség) és az együttneveléshez szükséges kompetenciákkal rendelkező pedagógus, aki

a) a tananyag-feldolgozásnál figyelembe veszi a tantárgyi tartalmak – egyes sajátos nevelési igényű tanulók csoportjaira jellemző – módosulásait;

b) egyéni fejlesztési tervet készít a gyógypedagógus – konduktív nevelés esetén konduktor – együttműködésével, ennek alapján egyéni haladási ütemet biztosít, a differenciált nevelés, oktatás céljából individuális módszereket, technikákat alkalmaz;

c) a tanórai tevékenységek, foglalkozások során a pedagógiai diagnózisban szereplő javaslatokat beépíti, a folyamatos értékelés, hatékonyság-vizsgálat, a tanulói teljesítmények elemzése alapján – szükség esetén – megváltoztatja eljárásait, az adott szükséglethez igazodó módszereket alkalmaz;

d) egy-egy tanulási, nevelési helyzet, probléma megoldásához alternatívákat keres;

e) alkalmazkodik az eltérő képességekhez, az eltérő viselkedésekhez;

f) együttműködik különböző szakemberekkel, a gyógypedagógus iránymutatásait, javaslatait beépíti a pedagógiai folyamatokba.

A sajátos nevelési igényű tanulók integrált nevelésében, oktatásában, fejlesztésében részt vevő – a tanuló fogyatékoságának típusához igazodó szakképzettséggel rendelkező – gyógypedagógus, gyógypedagógiai tanár, konduktor, konduktor-óvodapedagógus, konduktor-tanító, terapeuta

a) segíti a pedagógiai diagnózis értelmezését;

b) javaslatot tesz a fogyatékoság, a pszichés fejlődési zavar típusához, a tanuló egyéni igényeihez szükséges környezet kialakítására (a tanuló elhelyezése az osztályteremben, szükséges megvilágítás, hely- és helyzetváltoztatást segítő bútorok, eszközök alkalmazása stb.);

c) segítséget nyújt a tanuláshoz, művelődéshez szükséges speciális segédeszközök kiválasztásában, ismerteti a speciális eszközök használatát, tájékoztat a beszerzési lehetőségekről;

d) javaslatot tesz gyógypedagógiai specifikus módszerek, módszerkombinációk alkalmazására;

e) figyelemmel kíséri a tanulók haladását, részt vesz a részeredmények értékelésében, javaslatot tesz az egyéni fejlesztési szükséglethez igazodó módszerváltásokra;

f) együttműködik a többségi pedagógusokkal, figyelembe veszi a tanulóval foglalkozó pedagógus tapasztalatait, észrevételeit, javaslatait;

g) terápiás fejlesztő tevékenységet végez a tanulóval való közvetlen foglalkozásokon – egyéni fejlesztési terv alapján a rehabilitációs, rehabilitációs fejlesztést szolgáló órakeretben –, ennek során támaszkodik a tanuló meglévő képességeire, az ép funkciókra;

h) segíti a befogadó pedagógust az egyéni értékelés kialakításában, a gyermek önmagához mért fejlődésének megítélésében;

i) segíti a helyi feltételek és a gyermek egyéni szükségleteinek összehangolását.

Az integrált nevelésben, oktatásban részt vállaló nevelési, oktatási intézmények vegyék igénybe az egységes gyógypedagógiai módszertani intézmények, a pedagógiai szakszolgálati,

illetve pedagógiai-szakmai szolgáltatást nyújtó intézmények szolgáltatásait, az utazó gyógypedagógiai hálózat működtetésére kijelölt intézmények segítségét a köznevelés-fejlesztési tervekben meghatározott feladatellátás szerint.

12.2.2 A fogyatékoság típusát figyelembe vevő speciális irányelvek

- Beszédfogyatékosokra vonatkozó irányelvek
- Enyhe értelmi fogyatékosokra vonatkozó irányelvek
- Hallássérültekre vonatkozó irányelvek
- Autizmus spektrumzavarral küzdőkre vonatkozó irányelvek
- Látássérültekre vonatkozó irányelvek
- Mozgássérültekre vonatkozó irányelvek
- Halmozottan fogyatékosokra vonatkozó irányelvek
- Egyéb pszichés fejlődési zavarral küzdő tanulóakra vonatkozó irányelvek

12.3 Az SNI tanuló oktatása, jogai

(1) A sajátos nevelési igényű gyermeknek, tanulónak joga, hogy különleges bánásmód keretében állapotának megfelelő pedagógiai, gyógypedagógiai, konduktív pedagógiai ellátásban részesüljön attól kezdődően, hogy igényjogosultságát megállapították. A különleges bánásmódnak megfelelő ellátást a szakértői bizottság szakértői véleményében foglaltak szerint kell biztosítani.

(2) A szülő választja ki a sajátos nevelési igényű tanuló számára megfelelő ellátást nyújtó nevelési-oktatási intézményt az illetékes szakértői bizottság szakértői véleménye alapján, a szülő és a gyermek igényeinek és lehetőségeinek figyelembevételével.

(3) A sajátos nevelési igényű tanuló iskolai nevelés-oktatása, az e célra létrehozott gyógypedagógiai nevelési-oktatási intézményben, vagy a többi gyermekkel, tanulóval részben vagy egészben együtt, azonos iskolai osztályban integráltan történhet.

A sajátos nevelési igényű gyermek, tanuló neveléséhez és oktatásához a következő feltételek szükségesek:

a) a gyermek, tanuló külön neveléséhez és oktatásához a sajátos nevelési igény típusának és súlyosságának megfelelő gyógypedagógus, gyógypedagógiai tanár vagy terapeuta, konduktor, konduktor-tanító foglalkoztatása, a neveléshez és oktatáshoz szükséges speciális tanterv, tankönyv és egyéb segédlet szükséges.

b) egyéni előrehaladású képzéshez, integrált iskolai nevelés-oktatáshoz, fejlesztő neveléshez, fejlesztő nevelés-oktatáshoz, az illetékes szakértői bizottság által meghatározottak szerinti foglalkozáshoz a sajátos nevelési igény típusának és súlyosságának megfelelő gyógypedagógus, gyógypedagógiai tanár vagy terapeuta, konduktor, valamint fejlesztő foglalkozásokhoz speciális tanterv, tankönyv, esetleg speciális gyógyászati és technikai eszköz szükséges.

c) a fejlesztési területek szakértői bizottság által történő meghatározása.

(6) A gyermek, tanuló érdekében a járási hivatal kötelezheti a szülőt, hogy gyermekével jelenjen meg szakértői vizsgálaton, továbbá a szakértői vélemény alapján gyermekét a megfelelő nevelési-oktatási intézménybe írassa be. A járási hivatal döntése elleni fellebbezést a kormányhivatal bírálja el. Ha a szülő a járási hivatal felhívása ellenére

kötelezettségének ismételten nem tesz eleget, a járási hivatal a gyermek lakóhelye, ennek hiányában tartózkodási helye szerint illetékes gyermekjóléti szolgálatot értesíti. A szakértői bizottság nem jelölhet ki olyan intézményt, amely helyhiány miatt nem tudná felvenni a gyermeket, tanulót. A szakértői vizsgálaton való részvétel érdekében szükséges utazás költségeit a társadalombiztosítás a szülőnek megtéríti.

(7) Az enyhe értelmi fogyatékos, beszéd fogyatékos vagy pszichés fejlődési zavarral küzdő sajátos nevelési igényű tanulót két gyermekként, a mozgásszervi, érzékszervi, középsúlyos értelmi fogyatékos, autizmus spektrum zavarral küzdő vagy halmozottan fogyatékos gyermeket, tanulót három gyermekként kell figyelembe venni az óvodai csoport, iskolai osztály, kollégiumi csoport létszámának számításánál, ha nevelés-oktatásuk a többi gyermekkel, tanulóval együtt történik.

(8) Ha a gyermek, a tanuló beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzd, fejlesztő foglalkoztatásra jogosult. A fejlesztő foglalkoztatás a nevelési tanácsadás, az óvodai nevelés, az iskolai nevelés és oktatás, a kollégiumi nevelés és oktatás keretében valósítható meg.

(9) A gyógypedagógiai nevelésben, oktatásban részt vevő nevelési-oktatási intézményben
a) a sajátos nevelési igény típusának megfelelő szakirányon szerzett gyógypedagógusi, gyógypedagógiai tanár vagy terapeuta, konduktor, konduktor-tanító, konduktor-óvodapedagógus, konduktor(tanító) vagy konduktor(óvodapedagógus) szakképzettség kell, ha

aa) az óvodai foglalkozás vagy a tanórai foglalkozás elsődleges célja a sajátos nevelési igényből eredő hátrány csökkentése,

ab) az óvodai foglalkozás vagy a tanórai foglalkozás elsődleges célja az egészségügyi és pedagógiai célú rehabilitáció, rehabilitáció, valamint

ac) az értelmi fogyatékossgal élő tanuló iskolai nevelés-oktatása a külön e célra létrehozott gyógypedagógiai nevelési-oktatási intézményben, óvodai csoportban, iskolai osztályban történik,

b) az a) pontban meghatározott vagy az általános szabályok szerinti végzettség és szakképzettség kell,

ba) ha az óvodai foglalkozás, a tanórai foglalkozás elsődlegesen nem a sajátos nevelési igényből eredő hátrány csökkentését, a tanuló egészségügyi és pedagógiai célú rehabilitációját, rehabilitációját szolgálja,

bb) az egyéb foglalkozáshoz, a kollégiumi foglalkozáshoz,

c) az enyhe értelmi fogyatékos tanulók idegen nyelv oktatását elláthatja gyógypedagógus végzettséggel és szakképzettséggel, továbbá „komplex” típusú felsőfokú államilag elismert nyelvvizsga bizonyítvánnyal vagy azzal egyenértékű okirattal rendelkező pedagógus is.

(10) A sajátos nevelési igényű gyermek, tanuló neveléséhez, oktatásához szükséges speciális szakképzettséggel rendelkező szakember utazó gyógypedagógusi hálózat útján is biztosítható. Az utazó gyógypedagógusi hálózat megszervezése és működtetése az állami intézményfenntartó központ feladata.

(11) A tehetséggondozás kereteit a Nemzeti Tehetség Program jelöli ki, amelyet a Nemzeti Tehetség Alap támogat. A Nemzeti Tehetség Program és Alap az oktatásért felelős miniszter irányítása alatt, jogszabályban foglaltak szerint működik. A Nemzeti Tehetség Program elérendő célokat jelölhet ki a köznevelési intézmények számára, és tartalmazza a feladatok finanszírozásának módját is.

13. SZEMÉLYISÉGFEJLESZTÉS, KÖZÖSSÉGI NEVELÉS

13.1 SZEMÉLYISÉGFEJLESZTÉS

13.1.1 A személyiség fejlesztésének feladata

Pedagógusaink egyik legfontosabb feladata a fejlődésben lévő gyermekek egész személyiségét sikeresen formálni. Személyiségen az ember valamennyi pszichés sajátosságát értjük. Az ember nem csak biológiai, de társadalmi lény is. A társadalomban foglalkozása, érdeklődése szerint több közösséghez is tartozik.

Feladatunk felkészíteni tanulóinkat arra, hogy ismerjék saját értékeiket, személyiségük jellemzőit, be tudjanak kapcsolódni a közösségek életébe, képesek legyenek együttműködni másokkal, eredményeket elérni, és egyéni boldogulásukat megteremteni.

A személyiség az iskolában a közösség keretei között változik. Az iskola elsődleges közösségei az osztályközösségek. Az osztályközösségek életének, működésének alapelve iskolánkban a demokrácia, mely lehetővé teszi a közösségek minden tagja számára a szabad véleménynyilvánítást.

Közösségi nevelésünk hatékonysága érdekében olyan feltételeket biztosítunk, amelyek lehetővé teszik tanulóink számára az együttműködést, egymásért érzett felelősségük kialakulását, önmaguk megismerését.

13.1.2 A sajátos nevelési igényű tanuló személyiségfejlesztésével kapcsolatos pedagógiai feladatok

Speciális kompetencia fejlesztése:

- A tanulók sajátos, egyéni kompetenciáinak megismerése, feltérképezése és tudatos fejlesztése.
- Az egyéniség kibontakoztatása.
- A személyiség sajátos, egyéni tanulási kudarcainak vizsgálata, okok feltárása.
- Tanulási kudarcok enyhítése egyéni fejlesztések biztosításával.

13.1.3 Személyiségfejlesztés célja

A személyiségfejlesztésben 8. évfolyam végére tanulóink a következő személyiségjegyekkel rendelkezzenek:

- önállóság
- alkalmazkodás
- kreativitás
- képesség az érzelmi harmóniára
- türelem, céltudatosság
- küzdőképesség
- figyelem- és gondolkodás-összpontosítás
- kulturált magatartás felnőttekkel és társakkal szemben
- segítségnyújtás
- humanizmus
- tolerancia
- nyitottság
- konfliktusmegoldó képesség

Tanulóink előtt legyen világos, hogy másokkal összefogva képesek környezetükön pozitívan változtatni.

13.1.4 Az SNI tanulók személyiségfejlesztésének speciális céljai, feladatai:

Pedagógiai célok:

- Sérülés-specifikus eljárások alkalmazásával fejleszteni a tanulók társas kapcsolatát, a helyes magatartási és viselkedési szokások elsajátítását, a szabálytudat erősítését.
- Az egyéni szükségletek mentén építkezve az énkép, az önértékelés alakítása, az érzelmi egyensúly, a jó iránti fogékonyság megteremtése.
- A konkrét tapasztalatok és élmények feldolgozásával, értelmezésével fejleszteni a szociabilitást, a testi-lelki harmóniát, a testápolás, egészséges táplálkozás, a ruházat tisztántartásának folyamatait.
- Erősíteni az önismeretet, az önellátást és az önfejlesztést.
- Biztosítani a szociális érzékenység légkörét, a konfliktus kezelésének konkrét megoldását helyzetgyakorlatokon, megélt, átélt élményeken keresztül.
- Tudatosítani az értékek védelmével kapcsolatos felelősséget, keresni a közvetlen környezet humán értékeit.
- Tapasztalatok gyűjtése a serdülőkor testi-lelki változásairól, megvitatni a saját élményeket, véleményeket.
- Lehetőséget adni az önellátás – testápolás – ruházat, felszerelés, a saját környezet rend, tisztaság munkafolyamatainak megtapasztaltatása, megismertetése.
- Kialakítani riportok, filmek, cikkek, tanulmányok értelmezésével, megvitatásával, saját élmény eseti bekapcsolásával, pontos képzetet és viszonyulást az élvezeti szerek veszélyeiről, a deviáns magatartás következményeiről.
- A tanulók felkészítése a pályaválasztásra, a reális életcélok megfogalmazására.
- Tapasztalatok gyűjtése a munka világáról, a szakmáról.
- A vonzódások, lehetőségek mérlegelése – szakmatanulási lehetőségek a képességnek megfelelően – a képességfejlesztés útjainak, módjainak számbavétele az életcélok elérése érdekében.
- Szakértői javaslat alapján speciális tantervű osztályok szervezése.
- Fejlesztő pedagógiai ellátás biztosítása.
- Egyéni rehabilitáció és rehabilitáció szervezése és biztosítása minden érintett tanuló számára.

13.1.5 Iskolánk személyiség fejlesztésének lehetőségei és jellemzői

Az iskolánk széles tevékenységkínálatával, változatos pedagógiai módszereivel, személyiségfejlesztő oktatásával az élményszerzés örömét valósítja meg.

Az oktató-nevelő tevékenységünk során kialakítjuk a konstruktív szokások (olvasás, munka, kulturált szórakozás stb.) rendszerét.

A nevelőtestületünk vállalja pedagógusaink hatékony modellközvetítő szerepét, mint a személyiségformálás egyik legfontosabb eszközét.

Pozitív visszajelzésekre épülő, bizalommal teli légkört alakít ki, ahol minden tanuló hibázhat, ahol mindenkinek lehetősége van a javításra.

Az iskolánk pedagógiai tevékenységével fejleszti a tanulók motivációs bázisát, s törekszik az intellektuális tevékenység megszerettetésére, az önképzés szükségletének kialakítására.

Tanulást támogató környezetet teremtése a tanterem/fejlesztő terem elrendezésével, a taneszközök használatával, a diákok döntéshozatalba való bevonásával.

Az iskolánk nevelői tevékenységében törekszik a családi szocializációban mutatkozó hiányok pótlására: a morális magatartás, a társas viselkedési normák elsajátítására, a viselkedési készség gyarapítására, a segítőkész, karitatív, egymást tisztelő, empátiás magatartás kiépítésére, az illemszabályok betartására.

Az iskolánk lehetőséget és teret enged a kreatív kezdeményezéseknek, sokoldalúan felkészíti tanulóit a teljesítményhelyzetekhez való alkalmazkodásra (tehetséggondozó szakkörök, tanulmányi versenyek, pályázatok).

Az intézményünkben folyó nevelés során hangsúlyt fektetünk az önismeret fejlesztésére (önismereti órák, osztályfőnöki órák, iskolán kívüli lehetőségek formájában).

A különböző szakkörök működtetésével, a színvonalas iskolai ünnepélyekkel a tanórai tevékenységen túl is lehetőséget nyújtunk intellektuális, esztétikai és érzelmi nevelés fejlesztésére.

A nevelőtestületünk minden területen fejleszti a hatékony kommunikációt, a véleményalkotást, a döntéshozatal, a problémamegoldás, a magabiztosság képességeinek gyakorlását (szóbeli feleletek, versenyek, vitakörök, diák-önkormányzati feladatok).

Nevelési programunk hazaszeretetre, a kulturális értékek megbecsülésére, értékővő magatartásra, a természet megvédésére és még sok más értékre nevel (ünnepélyek, versenyek), fejleszti az önkormányzati és a közösségi érzést, a sportszellemet.

Nevelési rendszerünk - a gyermekvédelem lehetőségeivel is élve - pedagógiai módszereivel segíti a személyiségfejlődésben zavart szenvedő tanulókat.

A fentiek teljesülése érdekében az oktatási-nevelési folyamatunk arra irányul, hogy

- széles teret adjon a színes, sokoldalú iskolai életnek, a tanulásnak, a játéknak, a munkának, s ezek összhangjának,
- fejlessze a tanulók önismeretét, együttműködési készségét, erősítse akaratukat,
- segítse őket életmódjuk, szokásaik, az értékekkel történő azonosulásuk fokozatos kialakításában, saját jövőképük megfogalmazásában, tehetségük kibontakozásában,
- nevelje őket hazaszeretetre, az egyetemes emberi jogok tiszteletben tartására, a hazai és egyetemes emberi kultúra kincseinek értékelésére.

13.1.6 A személyiségfejlesztés területei

A személyiség fejlesztésben a figyelmünket a pszichikus jelenségek felismerésére, tudatosítására fordítjuk. A személyiségfejlesztés legjellemzőbb területei az alábbiak:

Önismeret: a személyiségben rejlő lehetőségek és gátak feltárása, a személyiség stabilizálása, az önálló döntéshozatalhoz szükséges képességek kialakítása.

A tanulás tanulása: a személyiségjegyekkel összehangolt egyéni tanulási módszerek, eljárások kialakítása valamennyi tantárgyban.

Társas kapcsolatok: készség, képesség és igény a tartalmas, harmonikus emberi kapcsolatok kialakítására és ápolására.

Konfliktuskezelés: képesség és igény a konfliktusok konstruktív módon történő kezelésére, a megélt konfliktusok hasznosítására az önismeret fejlesztésében, társas kapcsolatok minőségének javításában.

Lelki egészség: a lelki egészség (mentálhigiéné) iránti igény felkeltése, ennek kialakításához és megőrzéséhez szükséges készségek és képességek kialakulása.

Testi egészség: az egészségnek, mint alapértéknek az elfogadása, az egészségmegőrzés igényének felkeltése, az egészségkárosító szokások, szenvedélyek kialakulásának megelőzése, készség és képesség ezek leküzdésére.

Viselkedéskultúra: a mindennapi együttéléshez szükséges civilizációs szokások kialakulása és megszilárdulása.

Pályaorientáció: képesség a munkaerőpiacon történő eligazodásra, az egyéni vágyaknak, törekvéseknek a lehetőségekkel történő összehangolása. Felkészülés az életre szóló tanulásra.

Jelenismeret: eligazodás a jelen társadalmi változásaiban, ellentmondásaiban, saját álláspont kialakítása a történésekkel kapcsolatban.

Felelős állampolgár nevelése: a jogok és kötelességek ismerete az iskolában és a társadalomban, a demokráciának, mint értéknek az elfogadása, közös szabályok, normák alkotásához és működtetéséhez szükséges szemlélet kialakulása, az általánosan érvényes normákhoz, a kodifikált törvényekhez való konstruktív viszonyulás, igény és szándék a saját előítéletekkel való szembesülésre, ezek leküzdésére, illetve a másság elfogadására.

Globális problémák: a világ problémái iránti egyéni felelősség belátása, a kapcsolódó egyéni aktivitás terének megtalálása, a világ dolgai iránti érdeklődés, a folyamatos tájékozódás iránti igény felkeltése.

A tanulók személyiségének fejlesztésében elsősorban a nevelőtestületünk, de az iskola valamennyi dolgozója aktívan közreműködik. Ebben a folyamatban a legfontosabb láncszem a tanuló osztályfőnöke. Feladata, hogy figyelje, kövesse és a lehetőségeihez képest, irányítsa tanítványai személyiségének fejlődését.

13.1.7 A személyiségfejlesztés színterei az iskolában:

- szakóra
- versenyek
- szakkörök
- napközi, tanulószoba
- speciális foglalkozások (úszás, dráma)
- szabadidős tevékenységek iskolán belül és kívül
- kirándulások
- erdei iskola
- nyári táborok
- beszélgetések

13.1.8 A személyiség fejlődésének vizsgálati módszerei:

- adatgyűjtés
- tesztalapos vizsgálatok, elemzések
- kérdőíves vizsgálatok

13.2 KÖZÖSSÉGI NEVELÉS

13.2.1 A közösségi nevelés feladata

Pedagógusaink feladata, hogy tanítási órákon, valamint tanórán kívüli foglalkozásokon olyan feladatokat adjanak, szabadidős programokon olyan pedagógiai helyzeteket teremtsenek, melyeknek során a gyermekek személyisége és közösségi magatartása a kívánt irányban fejlődjön.

Feladatunknak tartjuk a közéletiségre való felkészítést. Megismertetjük tanítványainkkal azokat a fórumokat, ahová problémáikkal fordulhatnak, illetve ahonnan a megfelelő információt beszerezhetik.

Fontosnak tartjuk, hogy diákjaink pontos visszajelzést kapjanak személyiségükről és a közösségben elfoglalt helyükről.

13.2.2 Tanulóink közösségi magatartását a következők jellemzik:

- együttműködés munkában
- együttműködés a szabadidőben
- az iskola, és az osztály közös céljainak ismerete, és elfogadása
- az osztályközösséghez, mint csoporthoz való tartozás öröme
- az iskolai közösséghez, mint csoporthoz való tartozás öröme
- odafigyelés a környezetre
- odafigyelés a társadalmi környezetre

13.2.3 A közösségi nevelés színterei az iskolában:

Fontosnak tartjuk a tanórán kívüli programok megvalósítása során az informális nem formális tanulási módszertanok alkalmazását, a felnövekvő nemzedékek fizikai, érzelmi és társas fejlődésének előmozdítását, az élményalapú tanulás módszertani megalapozását, a tanulás közösségi élménnyé formálását, a tanórán kívüli differenciált, személyiségközpontú, informális és nem formális módszertani kultúra megerősítését, a nyitott tanulási környezet biztosítását, tevékenységközpontú pedagógiai és módszertani eszköztárunk fejlesztését, valamint ezt támogató szakmai környezet kialakítását.

Ezek az alábbi tevékenységek során valósulhatnak meg:

- szaktárgyi óra,
- szabadidős tevékenységek iskolán belül és kívül,
- verseny,
- szakkör,
- napközi, tanulószoba,
- speciális foglalkozás - dráma,
- kulturális intézmény látogatása – színház, könyvtár
- osztálykirándulás, egyéb kirándulás,
- erdei iskola,
- Erzsébet tábor, Erzsébet kirándulás,
- nyári tábor, napközis tábor, bentlakásos tábor,
- beszélgetőkör,
- tematikus nap, tematikus hét,
- családi nap,
- Petőfi-Gála,
- iskolai ünnepség, megemlékezés, világnap.

A nem formális és informális oktatási-nevelési programok felhasználása hozzájárul a tanulók NAT kulcskompetenciáinak fejlesztéséhez; növeli a tanulási motivációt; továbbá fejleszti a tanulók szociális (egyéni és társas) kompetenciáit.

A nem formális és informális programok az alábbi területeken eredményezhetnek pozitív változást:

- a végzettség nélküli iskolaelhagyás csökkenése,
- a köznevelés eredményességének és hatékonyságának növekedése,
- az egész életen át tartó tanuláshoz való hozzáférés elősegítése,
- az alap- és kulcskompetenciák nem formális eszközökkel történő fejlődése.

13.2.4 Az osztályközösségek meghatározó szerepe

Intézményünk legnagyobb közössége az iskolai közösség. Az iskolában a diákok hagyományos osztályokba osztva tanulnak. A közösségfejlesztés talán legfontosabb színtere az osztály. Mivel a tanuló életének tetemes idejét tölti ebben a közösségben, nagyon meghatározó számára annak légköre, szellemisége, hatása, a tanulók egymás között kialakuló kapcsolatrendszere. A sajátos nevelési igényű tanulók eredményes szocializációját, iskolai pályafutását elősegítheti a nem sajátos nevelési igényű tanulókkal együtt történő - integrált - oktatásuk. A nem sajátos nevelési igényű tanulók olyan odafigyelést, empátiát, toleranciát tanulhatnak a sérültekkel való közvetlen együttélés során, mely az ő szocializálódásukat is hatékonyan fejleszti. Az osztály közösségi munkájának szervezésében, irányításában kulcsszerep jut az osztályfőnöknek. Az osztályfőnökök tevékenységét az osztály diákbizottsága segíti.

Fontos az osztály közös céljainak és szilárd közös értékrendjének meghatározása és elfogadtatása. A közös cselekvés színterei a közös célokból és feladatokból részben következnek, részben pedig az osztályok maguk határozzák meg.

Az osztályközösség az alábbi feladatokban játszhat meghatározó szerepet:

- minden egyes tanuló pozitív irányú befolyásolása,
- az egyéni értékek felismerése,
- egymás tiszteletben tartása,
- egymás kölcsönös segítése a tanulásban, az egyéni beilleszkedési problémákban,
- a másik gondjainak felismerése, problémáik megoldásában történő segítése,
- a másság elfogadása, tolerancia.
- a sajátos nevelési igényű tanulók együttnevelési folyamatában az osztályközösség elfogadó hozzáállása

13.2.5 Tevékenységi formák

Játékok:

- szituációs
- szimulációs
- közösségi

Vita, érvelés:

- irodalmi művek élethelyzetei /magyartanár/
- napi életünkből vett példák /osztályfőnök/
- osztályban történt események /osztályfőnök/

Közösségi szabályok megfogalmazása

Közösség környezetének alakítása

Egy cél érdekében végzett közös tevékenység

Versenyegek

Közös szórakozás (kulturális, sport)

A város történetének, nevezetességeinek megismerése

A közösségi nevelés területének vizsgálati módszerei:

- szociometriai mérés
- tesztlapos adatgyűjtés
- interjúkészítés

A közösségi magatartásra nevelés teljesítésének kritériumai:

- konfliktusmentes kapcsolat az iskola környékén lakókkal
- a gyermek kulturált viselkedése, különös tekintettel a kommunikációra
- feladatok vállalása és teljesítése
- tevékeny részvétel közösségi munkában, az iskola közéletében
- képes segítségnyújtásra

13.3 Diákönkormányzatunk szerepe

(1) Az iskola tanulói a nevelés-oktatással összefüggő közös tevékenységük megszervezésére, a demokráciára, közéleti felelősségre nevelés érdekében - a házirendben meghatározottak szerint - diákköröket hozhatnak létre, amelyek létrejöttét és működését a nevelőtestület segíti.

(2) A diákkörök döntési jogkört gyakorolnak - a nevelőtestület véleménye meghallgatásával - saját közösségi életük tervezésében, szervezésében, valamint tisztségviselőik megválasztásában, és jogosultak képviseltetni magukat a diákönkormányzatban.

(3) A tanulók, diákkörök a tanulók érdekeinek képviselőjére diákönkormányzatot hozhatnak létre. A diákönkormányzat munkáját e feladatra kijelölt, felsőfokú végzettségű és pedagógus szakképzettségű személy segíti, akit a diákönkormányzat javaslatára az intézményvezető bíz meg öt éves időtartamra.

(4) A diákönkormányzat véleményét ki kell kérni:

- a) az iskolai SZMSZ jogszabályban meghatározott rendelkezéseinek elfogadása előtt,
- b) a tanulói szociális juttatások elosztási elveinek meghatározása előtt,
- c) a házirend elfogadása előtt.

(5) Az intézményi diákönkormányzat és az általános művelődési központban működő diákönkormányzat megalakulására, működésére, jogállására a diákönkormányzatra vonatkozó rendelkezéseket kell alkalmazni.

14. A PEDAGÓGUSOK, AZ OSZTÁLYFŐNÖK HELYI FELADATAI

14.1 A pedagógusok legfontosabb helyi feladatai

A pedagógusok feladatainak részletes listáját személyre szabott munkaköri leírásuk tartalmazza.

Aktív és kezdeményező részt vállaljanak a szakmai munkaközösség munkájában - együttműködés pedagógustársaival különböző pedagógiai és tanulásszervezési eljárások (pl. Projektoktatás, témanap, ünnepség, kirándulás) megvalósításában.

Vegyenek részt a munkaközösségi értekezleteken, megbeszéléseken, szakmai vitákban, szakmai álláspontjuk rendszeres kifejtése, mások meggyőzése, és saját maguk meggyőzhetősége céljából.

Legyenek nyitottak a szülő, a tanuló, az intézményvezető, a kollégák, a szaktanácsadó visszajelzéseire, használják fel őket szakmai fejlődésük érdekében.

Pedagógusaink feladataikat önállóan, a szervezet működési rendszerének megfelelő módon kezelik, intézik.

Rendszeresen tájékozódnak a szaktárgyukra és a pedagógia tudományára vonatkozó legújabb eredményekről, kihasználják a továbbképzési lehetőségeket.

Különös figyelmet kell fordítani pedagógusainknak az informatikai eszközök oktatásban történő alkalmazására. Tájékozódni kell a digitális anyagokról, intézményünkben való felhasználhatóságukról.

Szakmai fejlődése érdekében, alkalmanként online együttműködések részese lesz.

- a tanítási órákra való felkészülés,
- a tanulók dolgozatainak javítása,
- a tanulók munkájának rendszeres értékelése,
- a megtartott tanítási órák dokumentálása, az elmaradó és a helyettesített órák vezetése,
- osztályozó vizsgák lebonyolítása,
- dolgozatok, tanulmányi versenyek összeállítása és értékelése,
- a tanulmányi versenyek lebonyolítása,
- tehetséggondozás, a tanulók fejlesztésével kapcsolatos feladatok,
- felügyelet a vizsgákon, tanulmányi versenyeken, iskolai méréseken,
- iskolai kulturális, és sportprogramok szervezése,
- osztályfőnöki, munkaközösség-vezetői, diákönkormányzatot segítő feladatok ellátása,
- az ifjúságvédelemmel kapcsolatos feladatok ellátása,
- szülői értekezletek, fogadóórák megtartása,
- részvétel nevelőtestületi értekezleteken, megbeszéléseken,
- részvétel a munkáltató által elrendelt továbbképzéseken,
- a tanulók felügyelete óráközi szünetekben
- tanulmányi kirándulások, iskolai ünnepségek és rendezvények megszervezése,
- iskolai ünnepségeken és iskolai rendezvényeken való részvétel,
- részvétel a munkaközösségi értekezleteken,
- tanítás nélküli munkanapon az igazgató által elrendelt szakmai jellegű munkavégzés,
- iskolai dokumentumok készítésében, felülvizsgálatában való közreműködés,
- szertárrendezés, a szakleltárak és szaktantermek rendben tartása,
- osztálytermek rendben tartása és dekorációjának kialakítása.

Az osztályfőnököt – az érintettekkel és a munkaközösségekkel konzultálva – az igazgató bízta meg minden tanév júniusában, elsősorban a felmenő rendszer elvét figyelembe véve.

14.3 Az osztályfőnök helyi feladatai és hatásköre

- Az iskola pedagógiai programjának szellemében neveli osztályának tanulóit, munkája során maximális tekintettel van a személyiségfejlődés jegyeire.
- Együttműködik az osztály diák önkormányzati képviselőivel, segíti a tanulóközösség kialakulását.
- Segíti és koordinálja az osztályban tanító pedagógusok munkáját. Kapcsolatot tart az osztály szülői közösségével.
- Figyelemmel kíséri a tanulók tanulmányi előmenetelét, az osztály fegyelmi helyzetét.
- Minősíti a tanulók magatartását, szorgalmát, minősítési javaslatát a nevelőtestület elé terjeszti.
- Szülői értekezletet tart.
- Ellátja az osztályával kapcsolatos ügyviteli teendőket: napló vezetése, ellenőrzése, félévi és év végi statisztikai adatok szolgáltatása, bizonyítványok megírása, továbbtanulással kapcsolatos adminisztráció elvégzése, hiányzások igazolása.
- Segíti és nyomon követi osztálya kötelező orvosi vizsgálatát.
- Kiemelt figyelmet fordít az osztályban végzendő ifjúságvédelmi feladatokra, kapcsolatot tart az iskola ifjúságvédelmi feladatait elátó személlyel.
- Tanulóit rendszeresen tájékoztatja az iskola előtt álló feladatokról, azok megoldására mozgósít, közreműködik a tanórán kívüli tevékenységek szervezésében.
- Javaslatot tesz a tanulók jutalmazására, büntetésére.
- Rendkívüli esetekben órát látogat az osztályban.

15. HAGYOMÁNYOK

15.1 A hagyományok szerepe a közösségfejlesztésben

Az iskolánkban számos közösség alakul és működik a diákok különböző érdeklődési köre szerint, önkéntes szerveződés alapján a hagyományos osztályközösségek mellett. Ilyenek például a szakkörök.

Iskolai hagyományaink őrzése, ápolása és továbbfejlesztése szervesen illeszkedik nevelési elgondolásainkba. A hagyományok ápolásának célja, hogy diákjaink ne csak racionálisan, hanem érzelmileg is kötődjenek iskolájukhoz. A hagyományok őrzése egy sajátos arculatot biztosít az iskolánknak, és segít megkülönböztetni intézményünket a többi hasonló képzést nyújtó iskolától. Színesíti a diákéletet, tovább bővíti a tanórán kívüli foglalkozási lehetőségeket, a szabadidő egészséges és kulturált eltöltését, fejleszti az együttműködési készséget és segíti a harmonikus emberi kapcsolatok kialakítását.

Fontos a kulturált szórakozás elsajátítása is. Ezért elengedhetetlen a néptánc és a társas táncok tanítása is. A farsangi ünnepélyeken és más vidám rendezvényeken a kulturált szórakozás, a szabadidő értelmes eltöltése, ennek elsajátítása a célunk. A mai világban a kulturált szórakozás hagyományainak ápolása, illetve új formáinak kialakítása különösen fontos.

A lehetőségektől függően színház, hangverseny és múzeumlátogatásokat szervezünk. Az iskolai ünnepélyeken a gyerekek bemutathatják zenei tudásukat, felléphetnek szavalók, színjátszók és az énekkar. Képzőművészeti kiállításokon legszebb alkotásaikkal ismertethetik meg az érdeklődőket.

15.2 Kulturális és sport hagyományaink

Az intézmény hagyományainak ápolása, ezek fejlesztése és bővítése, valamint az intézmény jó hírvének megőrzése az alkalmazotti és gyermekközösség minden tagjának érdeke.

A nemzeti ünnepélyek és megemlékezések rendezése és megtartása a fiatalok nemzeti identitástudatát fejleszti, hazaszeretetüket mélyíti. Az intézmény egyéb helyi hagyományai közé tartozó rendezvények a közösségi élet formálását szolgálják, a tanulókat az egymás iránti tiszteletre nevelik.

Az állami ünnepeinket, valamint iskolánk hagyományos rendezvényeit az adott tanév munkatervében rögzített módon tesszük emlékezetessé.

Az évente megrendezett ünnepélyeink - aktualitásuk mellett - jó alkalmat teremtenek kulturális céljaink megvalósítására. A március 15-e, október 6-a és október 23-a eseményeiről történő megemlékezés mellett a tanévnyitó, a ballagás, s a tanévzáró is lehetőséget kínál irodalmi és zenei betétek meghallgatására. A nagy ünnepek megünneplésében a műfaji sokszínűsége törekszünk, műsoros megemlékezés helyett időnként közösen filmet nézünk, emlékhelyeket látogatunk, vetélkedőket szervezünk.

Ünnepélyek

Intézményi szintű ünnepély:

- tanévnyitó ünnepély
- Október 23. a Köztársaság kikiáltásának évfordulója
- karácsonyi ünnepély
- Március 15. az 1848-49-es forradalom és szabadságharc évfordulója
- tanévzáró ünnepély

Intézményi szintű megemlékezések:

- október 6. az aradi vértanúk
- február 25. a kommunista és egyéb diktatúrák áldozatai
- április 16. a holokauszt áldozatai
- június 4. A Nemzeti Összetartozás Napja

Az intézmény hagyományos rendezvényei és táborai

Rendezvényeink:

- diákév megnyitója
- takarítási világnap
- egészség-hét / egészség-nap
- fecskeavató / első osztályosok avatása
- kecskeavató / ötödik osztályosok avatása
- farsangi rendezvények
- Petőfi-napok
- iskolai gála
- húsvéti játszóház
- gyermeknapi rendezvények
- diákév zárása
- iskolagyűlés – DÖK
- pályaorientációs nap

Táborok, tanulmányi utak:

- nyelvi tanulmányi út Angliába
- őszi szakmai út a pedagógusok számára
- tavaszi szakmai út a pedagógusok számára

- osztálykirándulás
- Erzsébet-tábor
- Erzsébet-kirándulás
- nem formális / informális tematikus tanulási hét
- pályaorientációs kirándulás
- üzemlátogatás

Az együttműködési megállapodásban részt vevő intézmények SNI tanulói számára szervezett programjaink:

- rajzversenyek
- versmondó versenyek
- sportversenyek
- bemutatkozási lehetőségek, fellépések

15.3 Beiskolázási hagyományaink

Iskolánk minden tanévben nyílt napokat szervez óvodások számára. Az akció alapvető célja az iskola minél szélesebb körben történő bemutatása, népszerűsítése az érdeklődők számára. Ebben az időszakban az iskolánk iránt érdeklődő óvodások, szülei, óvodapedagógusok megismerhetik az iskola szaktermeit, laboratóriumait, és átfogó képet kaphatnak az intézményről.

Intézményünk az óvodáknak szóló - Dunaújváros Megyei Jogú Város Önkormányzata által összeállított – tájékoztató kiadványát minden évben aktualizálja.

Az óvodák számára ismertető plakátokat készítünk, valamint szülői fórumot és szülői értekezletet is tartunk leendő első osztályosaink számára.

15.4 A tanulói jogviszony létesítése

A tanulói jogviszony keletkezésével és megszűnésével kapcsolatban a köznevelési törvény és a 20/2012. EMMI rendelet 11. fejezet rendelkezik.

Iskolánkba felvehető a halmozottan hátrányos, vagy sajátos nevelési igényű tanuló, továbbá az a tanuló, akinek sajátos helyzete indokolja. A sajátos helyzetet Dunaújváros Megyei Jogú Város Közgyűlése az 54/2011.(XII.16.) önkormányzati rendeletében szabályozta.

Belépés az iskolánkban induló első évfolyamra

A belépés feltétele:

- a gyermek az adott év május 31. napjáig töltse be a 6. életévét
- szellemileg, egészségügyi szempontból legyen iskolaérett
- a szülő kötelezettségvállalása:

1/ tudomásul veszi és elfogadja iskolánk pedagógiai programját, vállalja a tanulókra, szülőkre vonatkozó kötelezettségeket.

2/ amennyiben gyermeke emelt szintű angol nyelvi osztályba való felvételét elfogadja, vállalja ennek jellegéből adódóan a fokozott anyagi és szellemi terheket.

A tanulók kiválasztásának elvei és módja:

- iskolánk Dunaújváros Megyei Jogú Város Önkormányzata által kijelölt körzethatáron belül
- ha azt az oktatási törvényben előírt tanulócsoport létszáma lehetővé teszi – köteles felvenni a tanköteles korú gyermekeket.

- emelt szintű angol idegen nyelvű osztályaink városi beiskolázásúak.
- az iskola első évfolyamára jelentkező gyermekek szüleinek a beiratkozáskor meg kell jelenniük a beiratkozáshoz szükséges okmányokkal.
- angol emelt szintű első osztályunkba való felvételhez minden gyermeknek elbeszélgetésen kell részt vennie, melynek tapasztalatairól a tanítók feljegyzéseket készítenek. A beszélgetés célja: kommunikációs készség, alkalmazkodó képesség megfigyelése.

A törvényi felvételi kötelezettség teljesítése után a szabad férőhelyek mértékéig iskolánk a sajátos helyzetű gyermeket sorsolás nélkül felveszi. Ha a sajátos helyzetű gyermekek létszáma a szabad férőhelyek számát meghaladja, a felvételtől a sajátos helyzetű tanulók közül sorsolás útján kell döntenie. A gyermekek sajátos helyzetét iskolánk az alábbi számozás sorrendjében veszi figyelembe.

Sajátos helyzetűnek minősül az a tanuló:

1. aki tagozatválasztás miatt választotta az iskolánkat - az angol nyelvi emelt szintű képzésünket választja.
2. akinek testvére, vagy testvérei – körzettől függetlenül –iskolánkkal tanulói jogviszonyban állnak.
3. aki rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesül.
4. aki védelemben vétel alatt áll, és iskolánkba az Útkeresés Segítő Szolgálat tett javaslatot.

A beiratkozás módja, fellebbezési lehetőségek:

- a tanulók felvételéről valamennyi évfolyamunkon az igazgató dönt
- emelt szintű első osztályunkba való felvételtől a beíratást megelőző felvételi beszélgetés során közreműködő pedagógusok javaslata alapján az igazgató dönt
- az igazgató írásban értesíti a szülőket, hogy melyik induló osztályba nyert felvételt a gyermek, vagy indokolja az elutasítást
- a hatályos törvények szerint a szülőnek jogában áll fellebbezni
- ha a szülő elfogadja gyermeke adott osztályba való felvételét, létrejön a tanulói jogviszony

16. BEILLESZKEDÉSI, TANULÁSI, MAGATARTÁSI NEHÉZSÉGEKKEL ÖSSZEFÜGGŐ PEDAGÓGIAI TEVÉKENYSÉGEK

16.1 A beilleszkedési, magatartási nehézségekkel összefüggő pedagógiai tevékenység

Beilleszkedési, magatartási nehézség, zavar az általános társadalmi normáktól eltérő viselkedés.

16.2 Cél:

- a.) Egyéni bánásmód biztosítása a beilleszkedés eredményessé tétele érdekében.
- b.) Lehetőség szerint alkalmassá tenni ezeket a tanulókat az „együttélésre”, együttműködésre.
- c.) A perifériára szorulásuk, antiszociális helyzetbe való lecsúszásuk megelőzése.

16.3 Feladatok:

- d.) A tanuló mentesítése az egyes tantárgyak, tantárgyrészek értékelése, minősítése alól. Szakértői bizottság javaslata alapján, igazgatói döntés szerint. A szakértői vizsgálatot a szaktanár, illetve az osztályfőnök javaslata alapján az igazgató kéri.
- e.) Az első évfolyamra felvett tanulók esetében szakértői bizottság javaslata alapján a tanuló mentesül a minősítés alól, a tanévet az iskolai beilleszkedésre, való felkészítésre fordítja az osztályfőnök.
- f.) Előkészítő évfolyamnak minősülhet az első évfolyam abban az esetben, ha a tanuló az első évfolyam követelményeinek nem tudott eleget tenni.
- g.) Magántanulói státusz biztosítása:
  - = Szakértői bizottság javaslatára. A fejlesztő felkészítésről gondoskodni kell a szakvéleményben meghatározottak szerint.
  - = Szülői kérésre: igazgatói döntés alapján. A felkészítésről a szülő gondoskodik. A magántanuló osztályozó vizsgán adhat számot a követelmények teljesítéséről.
- h.) Felzárkóztatás szervezése 1-3 tanuló részére az egyéni fejlesztés eredményesebbé tétele érdekében.
- i.) Fejlesztő pedagógus, pszichológus segítségének igénybe vétele a Családsegítő központon keresztül.
- j.) Fejlesztő pedagógiai foglalkoztatás biztosítása 1-3 tanuló részére.

Teljesítés kritériumai:

- a.) Magatartás miatti tanulási kudarc kevesebb fordul elő.
- b.) Csökken a megoldatlan fegyelmi problémák száma.

16.4 Módszerek:

- a.) Biztonságot nyújtó, megértő környezet kialakítása.
- b.) Következetes, megfelelő határokat szabó korrekciós nevelés.
- c.) Együttműködés a tanuló szűkebb és tágabb környezetében fellelhető segítő erőkkel: nevelési tanácsadó, családsegítő, gyermekjóléti szolgálat, gyámhivatal, szociálmunkások, ifjúságvédelmi felelős.
- d.) Szabadidő hasznos eltöltésére való nevelés.
- e.) Közös játék, közös munkavégzés fejlesztő hatásának kihasználása.
- f.) Konfliktus helyzetekben az osztályközösség pozitív erejének alkalmazása.

16.5 A megvalósulás szinterei:

Iskolánk az alábbi megoldásokkal törekszik arra, hogy a problémás tanulóink konstruktív tevékenységek, véleménycserék, beszélgetések formájában vegyenek részt a kortárs interakciós folyamatokban:

- a.) iskola, osztályközösség, tanórák, osztályfőnöki órák,
- b.) napközi, tanulószoba,
- c.) rehabilitációs célú egyéni vagy kiscsoportos foglalkozások egyéni terv szerint,
- d.) felzárkóztató jellegű foglalkozások egyéni terv szerint,
- e.) szakkörök, különösen a készségtantárgyak köréből,
- f.) szabadidős foglalkozások,
- g.) reggeli beszélgető-körök,
- h.) családlátogatás, fogadóórák, szülői értekezletek,
- i.) a nevelési tanácsadóval, valamint a szakszolgálatokkal együttműködve segítséget nyújtunk,
- j.) igénybe vesszük az Ifjúsági Információs és Tanácsadó Iroda szolgáltatásait.

16.6 A fejlesztés hatékonysága, értékelés:

- a.) dokumentumelemzések: fejlesztő foglalkozások, magatartási-tanulmányi produktumok,
- b.) beilleszkedés, kapcsolatok elemzése,
- c.) beszélgetés a gyerekekkel, társakkal, pedagógusokkal, szülőkkel, segítő környezettel,
- d.) felmérések elemzése, amely a tanulóknál a káros szenvedélyek kipróbálását méri (drog prevenció program),
- e.) háromhavonkénti értékelő megbeszélés

16.7 Beilleszkedési, magatartási nehézségekkel összefüggő problémák megelőzése

Beilleszkedési, magatartási nehézségekkel összefüggő problémák megelőzése iskolánk valamennyi pedagógusának a feladata.

Nagy hangsúlyt fektetünk a prevenció tevékenységünk során a gyermeknevelésben érintett felnőttek szoros kapcsolatára:

- A szülők és a pedagógusok kölcsönös bizalmon alapuló együttműködő kapcsolatának kiépítése. Ennek formái: családlátogatás, fogadóórák, közösségi rendezvényekben aktív szülői részvétel.
- A leendő elsősztályosaink óvónője és a majdani tanító konzultációja.

A gyermekközösségen belül a következő tevékenységeket gyakoroltatjuk: figyelmesség, segítőkészség, türelem, megértés, stb.

17. A TEHETSÉGGONDOZÓ, KÉPESSÉGFEJLESZTŐ TEVÉKENYSÉGÜNK

17.1 A tehetséggondozás, képességfejlesztés célja

A tehetséggondozó, képességfejlesztő munkánk célja tanítványaink személyiségének sokoldalú következetes fejlesztése, figyelembe véve az egyes korosztályok életkori sajátosságait, teljesítőképességét.

A tehetség felismeréséhez a következő személyiségjellemzőt vesszük figyelembe:

- átlagon felüli képességek
- kreativitás
- feladat iránti elkötelezettség

Pedagógiai munkánk során szilárd alapokat teremtve nyitottá, fogékonnyá, az értékek befogadására és kreatívvá kívánjuk fejleszteni diákjainkat. A tanórai és tanórán kívüli tevékenységünket a szemléletesség, a cselekedtetés, egyéni bánásmód, az önálló munkáltatás és a differenciáltság jellemzi.

17.2 A tehetséggondozás feltételei

Tehetséggondozó programok, foglalkozások szervezése.

Az iskola számára a fenntartó biztosítson megfelelő pénzügyi keretet a szakkörök, fakultáció, tehetséggondozó foglalkozások működtetéséhez.

A tehetségnevelési programban résztvevő pedagógusaink továbbképzése. Szülőkkal való együttműködés.

17.3 Tehetséggondozó, képességfejlesztő tevékenység területei

Iskolánk a kötelező órakereten kívül tanórán kívüli tevékenységekre is ösztönzi tanulóit. Lehetővé teszi a tehetség, a képesség kibontakoztatását, a szociális hátrányok, a beilleszkedési, magatartási és tanulási nehézségek enyhítését szolgáló programok beindítását. A tanulás megtanítása mellett az iskolai élet színesítése, a szabadidő értékes és érdekes kitöltése a célunk.

Petőfis Tanítványinkért Alapítvány

A tehetség és a képesség kibontakoztatását segítő lehetőségek között az alapítvány különleges szerepű. Az alapítvány célja és feladata kezdetektől fogva az iskolában folyó nevelési-oktatási tevékenység segítése. Az alapítvány forrásai felhasználhatók többek között a nyelvtanulás ösztönzésére, illetve a tanulók kiemelkedő tanulmányi és közösségi munkájának elismerésére. Az alapítvány támogatja a kiemelkedő képességű és szorgalmú tanulókat.

Szakkörök

A tehetség, a képesség kibontakozását, a kedvenc terület elmélyültebb tanulmányozását szolgálják a szakköreink. Az évente értékelt és újra indított szakköri programok tehetségeket hozhatnak a felszínre, s lehetővé teszik a képességek felmérését és fejlesztését. A szakköröket szaktanárok vezetik, s a program alakulására a résztvevők is hatással vannak.

Évek óta jól működő szakköri foglalkozásaink: tánc, kiskukta, média, informatika, rajz, ügyes kezek, természetjáró, angol nyelv, német nyelv, francia nyelv, tömegsport.

A 2011/2012-es tanévtől kezdve lehetőséget biztosítunk 1. évfolyamtól szakköri keretek között a sakk alapjainak elsajátítására. A szakképzett sakkoktató vezetésével zajló foglalkozásokhoz szükséges feltételeket az iskola biztosítja. Félévkor házi versenyt szervezünk, melyen legjobban szereplő három diák képviseli iskolánkat a városi diákolimpián. Tavasszal, már hagyományként bonyolítjuk a Petőfi Kupa Rapid Sakkversenyt, mely a Fejér Megyei Sakkszövetség által szervezett versenysorozat egyik állomása. lett.

Felső tagozatos tanulóinknak lehetőséget adunk második idegen nyelv elsajátítására is szakköri foglalkozásainkon. Tanítványaink a német nyelvet minden felső tagozatos évfolyamon tanulhatják. Iskolánkban a németet tanuló gyerekek a tanév végén szülői kérésre osztályozó vizsgát tehetnek. Az osztályozó vizsgán szerzett érdemjegyet hivatalosan bevezetjük tanügy igazgatási dokumentumainkba.

Tantárgyi versenyek

Kimondottan a tehetségek érvényesülését, a szaktantárgyak népszerűsítését szolgálják az évente megrendezett tantárgyi versenyek. A házi megmérettetéseken kívül városi, illetve országos tanulmányi versenyeken is részt vesznek diákjaink. Az elért jó eredményeket kapcsolódó tantárgyainkban is jutalmazzuk. Az országos döntőbe jutott versenyzőink számára felkészítő foglalkozásokat is szervezünk.

Közös színház- és múzeumlátogatások

A kulturális hagyományok megőrzésére, más kultúrák értékeinek megbecsülésére, a kulturális igények kielégítésére szolgálnak a közös színház- és múzeumlátogatások. A színházlátogatások az egész tanévet behálózzák, a darabokat sokszor a tananyaghoz illesztik, s értékes segítséget nyújtanak az irodalmat tanító szaktanár számára. A múzeumlátogatások részben a

hagyományos iskolai eseményekhez kapcsolódnak, de programba iktatott múzeumi napot is szervezünk.

Könyvtárhasználat

Iskolánk könyvtára gazdag kézikönyvtárral, korszerű ismerethordozókkal a közvetlen ismeretszerzés segítségével a "kitekintéshez" is elvezet. Megtanít az egész világon egyformán alkalmazható könyvtárhasználat technikájára. Közvetett segítséget nyújt az internet adatbázisainak használatához is. Osztályainknak szervezett könyvtári órákon diákjaink tájékozódhatnak az iskolai könyvtárhasználatról.

Osztálykirándulások

Földrajzi adottságaink, hazánk különböző tájainak megismerését szolgálják az évente megszervezett osztálykirándulások. Tanítványaink az ország különböző tájait bejárva komplex programokon vesznek részt (túra, városnézés, sport, múzeumlátogatás). A kirándulások tehát a kellemes és a hasznos időtöltést egyaránt szolgálják. Az osztálykirándulások finanszírozása a szülők önkéntes finanszírozásával lehetséges.

Szabadidősport

Az iskolai szabadidősport helyszíne a tornaterem, az udvar és a tornaszoba. Az iskolában alapvetően labdarúgás, asztali teniszezés, tollaslabdázás és erőfejlesztő gyakorlatok valósíthatók meg.

17.4 Tehetség, képesség kibontakoztatását segítő tevékenységek

Minden gyerek valamiben tehetséges. Pedagógusaink feladata felismerni és támogatni ezt, valamint feltárni a fejlesztés lehetőségeit.

Gyakorlatunkban a frontális munka mellett differenciált, kiscsoportos és egyéni foglalkozások alkalmával lehetőség nyílik az egyéni képességek megismerésére és kibontakoztatására. A szaktárgyi tanulmányok terén ezt külön feladatok: gyűjtőmunka, egy-egy téma önálló feldolgozása, szakkörök, iskolai-, városi-, megyei és országos tantárgyi versenyek biztosítják. Fontos a tanulók felkészítése, ösztönzése, biztatása, előmenetelének figyelemmel kísérése. Segítjük a középiskolai beiskolázásnál a megfelelő iskolatípus megtalálását.

A jó tanulmányi eredmények mellett támogatjuk az eredményesen sportoló, vagy kiváló közösségi munkát végző tanulókat is.

A tanulóifjúság jelentős része gyenge fizikumú, nem természetes számukra az egészséges szellemi fejlődéshez elengedhetetlen rendszeres testmozgás. A testnevelés óra követelményeinek számonkérése nagyban hozzájárulhat a fizikai állapot és ez által a szellemi teljesítmény javulásához. Ugyanezt a célt szolgálja a sportkör és a számtalan iskolai sportverseny is.

Lényeges, hogy a vezető szerepet felvállaló tanuló jól tanuljon, és a többiek megbecsülését és bizalmát élvezze. Folyamatosan keresni és képezni kell az utódaikat, akik a távozó nyolcadikosok helyét majd átveszik az iskola tanulóinak képviselőként. A tanulói képviselőt az iskolában a DÖK látja el.

A szervezett, eredményes munkában nagy szerepe van a DÖK összekötő tanárnak.

Fejlesztendő kompetenciaterületek:

- Kezdeményezőképeség és vállalkozási kompetencia területén:
Egyéni tervkészítés, megmértetés, kockázat felvállalása (versenyek),
- Digitális kompetencia területén:
Önálló információkeresés interneten (előadások készítése, újságszerkesztés)
- Szociális és állampolgári kompetenciák területén:

- Közjő iránti elkötelezettség, csoportmunkában konfliktus megoldási készség
- **Önálló tanulás területén:**
Saját tanulás megtervezésének, megszervezésének képessége

Feladataink, tevékenységeink a kompetenciaterületek fejlesztése érdekében:

- tanulmányi versenyek szervezése minél szélesebb körben
- a versenyek legfontosabb eleme a felkészítés, amely egyéni, építkező jellegű legyen
- hatékony a kiscsoportos munkamódszerek alkalmazása
- a versenyzés etikájának megtanítása
- fontos a versenyre való felkészítő tanárok kísérő, támogató szerepköre
- önálló kiselőadások szakórákon, szakkörökön, elsősorban a tehetséges tanulóknak;
- biztató értékelés;
- differenciált feladatok adása
- csoportfoglalkozások szervezése, amelyek az adott témakörben való jártasság szerint átjárhatók
- a tanterem átalakításának lehetőségei (asztalok összetolása – kötött padosorok – kör, félkör alakban)
- a házi feladatok differenciálása
- órai gyakorlaskor más-más feladatkörök (pl. önálló szövegfeldolgozás közös olvasás, lényegkiemelés)

A könyvtári tevékenység fontos színtere e témának is:

- könyvkölcsönzés szabad érdeklődés alapján délutánonként, kutatómunkák
- könyvtári órák a könyvtárhasználat céljából, illetve egy-egy téma feldolgozása tanári irányítással, kutatási lehetőségekkel
- önálló kezdeményezés támogatása (kezdeményezőkészség és vállalkozási kompetencia)
- a könyvtár egyéb lehetőségeinek kihasználása – zenehallgatás, videózás, társasjátékok, CD-ROM használata, lexikon-szótár használata, bábozás
- „csendes” olvasó órák egy-egy osztály számára – főleg olvasótermi könyvekkel
- kisebb kézműves és dekorációs munkák, kiállítások rendezése
- újságírás, újságszerkesztés, riportkészítés – írott formában, videóval, (digitális kompetencia)
- műsorok összeállítása a források felhasználásával
- egyéni illetve kiscsoportos beszélgetések (anyanyelvi kommunikáció)
- internet-használat kutatómunkához, iskolaújság készítéséhez. (digitális kompetencia)

17.5 Az SNI tanulók tehetséggondozása, felzárkóztatása

Rehabilitációs célú fejlesztő foglalkozások:

A szakértői és rehabilitációs bizottság javaslata alapján:

- a törvény által biztosított heti óraszámban,
- egyéni fejlesztési terv alapján,
- egyéni vagy kiscsoportos szervezeti formában végezzük.

A sajátos nevelési igény típusa szerint szakember bevonása a fejlesztő tevékenységbe.

Iskolán kívüli keretek:

Amennyiben szükséges az SNI tanuló speciális szakemberekhez történő irányítása (Nevelési Tanácsadó, Ifjúsági Ideggondozó, Pályaválasztási Tanácsadó). Egészségügyi rehabilitáció:

gyermek neurológiai-, fül-orr-gégészeti-, szemészeti-, érzékszervi gyógyítás, gyógytestnevelés, gyógy úszás. Folyamatos kapcsolattartás a gyermekorvossal, szülővel.

Tehetséggondozás:

A sajátos nevelési igényű tanuló a sérülésétől függetlenül, attól eltérő területen mutathat kimagasló tehetséget. A tehetséges sajátos nevelési igényű tanuló bármely az iskolában működő, a tehetség kibontakoztatásával foglalkozó programon, rendezvényen önként, vagy javaslatra, azonos joggal vesz részt.

18. GYERMEK- ÉS IFJÚSÁGVÉDELEM

18.1 A gyermek- és ifjúságvédelemmel kapcsolatos feladatok

Iskolánk tanulóifjúságának többsége rendezett családi háttérrel rendelkezik és jellemzően jó az iskola és a szülői ház együttműködése és kapcsolattartása.

A gazdasági és társadalmi változások következtében a családok életében felhalmozódó problémák hatnak az iskolára, a gyermekek nevelésére és gondozására. Egyre több a veszélyeztető tényező: a családok széthullása, elszegényedése, túlzott anyagi szemlélet, munkanélküliség.

A gyermek egészséges fejlődését biológiai-, fiziológiai-, szociális- és pszichés sérülések fenyegethetik, amelyek gyakran összefüggenek egymással.

18.2 Hátrányos helyzet és veszélyeztetettség

Hátrányos helyzetűek

Azokat a tanulókat tekintjük hátrányos helyzetűeknek, akiknek alapvető szükséglet-kielégítési lehetőségei korlátozottak. Családjuk, szűkebb társadalmi környezetük elsősorban szociális, kulturális téren az átlaghoz képest negatív eltérést mutat. A hátrányos helyzet kialakulásához vezető tényezők: alacsony jövedelem, fogyasztási szint, rossz lakáskörülmények, a szülők alacsony iskolázottsági, műveltségi szintje. Ezek a hátrányok esélyegyenlőtlenséghez vezetnek. A csonka családban nevelődő tanulóknál a hátrányok halmozottan jelentkezhetnek. Segítségét jelenthetnek a hosszabb-rövidebb ideig tartó támogatások, az anyagi segítyezés, az ingyenes étkezés biztosítása, a tankönyvtámogatás, stb. A közbelépés halogatása esetén a hátrányos helyzetből kialakulhat a veszélyeztetettség.

Veszélyeztetettség

A törvény szerint a veszélyeztetettség olyan magatartás, mulasztás vagy körülmény következtében kialakult állapot, amely a gyermek testi, értelmi, érzelmi vagy erkölcsi fejlődését gátolja, vagy akadályozza. Az ilyen családban gyakori a devianciák halmozott előfordulása (alkohol, drog, brutalitás, bűncselekmény). Következmény lehet a gyermekeknél is megjelenő deviáns magatartási formák kialakulása, a negatív társadalmi csoportokhoz való csatlakozás, az alkoholizálás, a kábítószer-élvezet. Ilyen esetben segíteni csak tartós, szakember által nyújtott támogatással lehet.

18.3 Az iskolai ifjúságvédelmi tevékenység célja és folyamata

Az ifjúságvédelmi tevékenység célja

Iskolánkban a két intézményvezető-helyettes látja el az ifjúságvédelmi munkát. a tagozatvezetők irányításával ifjúságvédelmi tevékenységünk célja az, hogy megelőzzük, elhárítsuk, vagy enyhítsük azokat, a gyermekekre ható károsodásokat, amelyek a személyiségfejlődést megzavarják, vagy gátolják. Segítsük azoknak a pozitív hatásoknak az érvényesítését, amelyek hozzájárulnak a tanulók egyénileg és társadalmilag is értékes képességeinek kibontakoztatásához és fejlesztéséhez. Az ifjúságvédelmi tevékenységünk áthatja az iskolánk teljes nevelési szellemét.

Az iskolai gyermekvédelem komplex és preventív tevékenységi rendszer, amelyet a gyermeki szükségletek (szeretet, biztonság, esélyegyenlőség, egészségvédelem) és jogok kiteljesítésére való folytonos törekvés jellemez.

Ez a tevékenység nagyfokú érzékenységet, empátiát, tapintatot, szakértelmet igényel.

Csak akkor lehetünk eredményesek, ha a gyermekek érdekének érvényesítését tartjuk elsődlegesnek, és ennek kapcsán szoros együttműködést alakítunk ki valamennyi résztvevő között.

Az ifjúságvédelmi tevékenység folyamata

A folyamat leírása:

Tevékenység	Módszer	Felelős	Határidő
A veszélyeztetett és a hátrányos helyzetű tanulók felderítése.	tájékoztatás, megfigyelés, beszélgetés	iskolavezetés, osztályfőnökök, szaktanárok, pszichológus, fejlesztő pedagógus, logopédus, orvos, védőnő	szeptember végéig átfogó, utána folyamatos
Szociális hátrányok enyhítése: étkezési hozzájárulás, tanulmányi ösztöndíjak - AJTP	felmérés, információk, igazolások	iskolavezetés, osztályfőnökök,	folyamatos
Egészséges életmód Kulturált szabadidő Bűnmegelőzés Drogprevenció	előadások, programok, önismeret és emberismeret óra, beszélgetések viták	iskolavezetés, osztályfőnökök, szaktanárok, külső előadók, szabadidő-felelős, orvos, védőnő	folyamatos
Osztályok év eleji és igény szerinti látogatása, fogadóórák diákoknak és szülőknek, kapcsolat a DÖK-kel	tájékoztatás, beszélgetés	iskolavezetés	folyamatos
Pontos adminisztráció vezetése. Statisztikák készítése, értékelése.	felmérés	iskolavezetés, titkárság	folyamatos
Aktív részvétel iskolai értekezleteken, megbeszéléseken. Az iskola képviselte külső programokon, rendezvényeken.		iskolavezetés, osztályfőnökök	folyamatos

Szükség esetén kapcsolatfelvétel a külső, gyermekeket segítő kerületi intézményekkel.	egyeztetés megbeszélés	iskolavezetés, osztályfőnökök	folyamatos
---	------------------------	-------------------------------	------------

18.4 Az ifjúságvédelmi tevékenység feladatai

Általános gyermekvédelmi feladataink

Legfontosabb gyermek- és ifjúságvédelmi feladatunknak családi nevelésből, a tanulóink környezetéből fakadó ártalmak, zavarok kiküszöbölése, enyhítése. Ennek megvalósítása érdekében különböző tudományokat (pedagógia, pszichológia, jog, szociálpolitika, szociálpszichológia, stb.) szakmai tevékenységeket, intézménytípusokat használ fel és veszünk igénybe.

A gyermekek személyiségfejlődésében jelentkező károsodások az énefejlődésben, az erkölcsi magatartásban, az értékorientációkban és az igény szintben, esetleg az aktivitás vonatkozásában jelentkeznek, mint viselkedési és kedélyéleti zavarok. Ilyen lehet például a csökkent teljesítőképesség, a kriminális vagy neurotikus irányú fejlődésre való hajlam, és az egyén személyiségét negatívan befolyásoló, gyakran a környezetét is bántó jelenség.

Mivel a gyermekvédelem és a pedagógia elválaszthatatlan egységet alkot, iskolánk alapvető célja, hogy pedagógiai munkájának minden területén a prevenció gyakorlata érvényesüljön, s valljuk, hogy a megelőzés szempontjából fontos az olyan pszichés körülmények biztosítása, amelyekben a tanulók jól érzik magukat.

A prevenció munkánk eredménye, ha a tanuló képessé válik a társadalmilag el nem fogadott jelenségekkel szembeni önvédelemre, s a destruktivitás helyett az önfejlesztő, építő magatartásformát választja.

A társadalomban végbemenő folyamatoktól elválaszthatatlanul iskolánkban is nő a szociális, a családi, az egészségügyi vagy egyéb okokból fakadó hátrányos tanulók létszáma. Folyamatos és legfőbb feladat a hátrányokból fakadó veszélyeztetettség megelőzése. Ha az előforduló veszélyeztetettség fennállását nem tudjuk pedagógiai módszerekkel megoldani, akkor jelezzük azt a gyermekjóléti szolgálatnál.

Az iskolánk gyermekvédelmi munkájának egyik legjellemzőbb feladata: az egyéni problémáját nehezen kezelő, érzékeny, elsősorban lelki gondokkal küzdő diákok segítése.

A leggyakrabban előforduló pszichés problémák a következők:

- szorongások, félelmek,
- családi problémák,
- kortárskapcsolati konfliktusok,
- a serdülőkorral járó mentális gondok,
- lelki traumák

Ifjúságvédelmi tevékenységgel kapcsolatos pedagógiai tevékenységünk

Információkat nyújtunk az iskola ifjúságvédelmi tevékenységéről, a lehetőségekről, az iskolán kívüli segítő szervezetekről, az ifjúságvédelmi szakellátó intézményekről a gyermekeknek, a szülőknek, a pedagógusoknak.

Folyamatosan kapcsolatot tartunk az osztályfőnökök, a szaktanárok, az iskolaorvos, a könyvtáros a diákönkormányzat vezetője, szakszolgálatok (nevelési tanácsadó, önkormányzat, családsegítő központ, stb.), valamint a fenntartó munkatársai között.

Kapcsolatot tartunk a családokkal: szülői értekezletek, személyes beszélgetések, fogadóórák, szülőknek szóló tanácsadások formájában.

Feltáró, megszüntető tevékenységünk: a hátrányos és veszélyeztetett helyzetű tanulók problémáinak felismerése, feltárása, a problémák okainak megkeresése, segítségnyújtás, krízishelyzetek kezelése.

Prevenációs tevékenységünk: személyiségfejlesztés, érték közvetítés, közösségfejlesztés, beilleszkedéssel, magatartási nehézségekkel küzdő tanulók segítése, a szociális hátrányok enyhítését szolgáló tevékenységek.

Pedagógiai eljárások: folyamatos mentálhigiénés tanácsadások, egyéni, segítő beszélgetések, megfelelő szakemberek bevonása, szükség esetén családlátogatás, a család bevonása a probléma megoldásába, a veszélyeztetett és a hátrányos helyzetű gyermekek tanulási előmenetelének figyelemmel kísérése, tanulás módszertani ismeretek nyújtása, speciális közösségi foglalkozások (önismereti órák, konfliktuskezelési, szabadidős foglalkozások).

Egészségnevelő tevékenységünk: felvilágosító, megelőző munka: a családi életre nevelés, egészségvédő programok, egészségügyi szűrővizsgálatok, kiemelten kezelt témák: a szenvedélybetegségek megelőzése (dohányzás, alkohol, drog), fontos feladatunk az iskolai drogstratégia gyakorlati alkalmazása.

Az iskolai könyvtárunkban korszerű könyvek, elektronikus információhordozók, CD-ROM-ok, videó filmek segítik a tájékozódást, felvilágosítást.

18.5 Kapcsolattartás, kapcsolatok kiépítése

A veszélyeztetett gyermekek felderítése a gyermek – és ifjúságvédelmi felelős koordinálásával kiemelten az osztályfőnökök feladata. Az osztályfőnök kapcsolatot tart a szülőkkel (személyesen és telefonon), szükség esetén családot látogat. Meghatározó szerepe van a fogadóóráknak és a szülői értekezletnek. Fontos az osztályfőnökök és a szaktanárok kölcsönös folyamatos együttműködése is.

Az iskolavezetés az iskolán belül folyamatos kapcsolatot tart az osztályfőnökkel, a szaktanárokkal, az iskolaorvossal, a védőnővel, az iskolai drogkoordinátorral, a könyvtárossal (szakirodalom folyamatos bővítése), a diákönkormányzatot vezető tanárral.

Szükség esetén iskolánk felveszi és tartja a kapcsolatot az illetékes önkormányzatokkal, a gyámügyi hatósággal, az állami gondozást végző otthonokkal, a gyermekvédelmi szakellátó intézményekkel, a rendőrséggel és a nevelési tanácsadóval.

Az iskolánkban iskolaorvos rendel, a gyerekek évenként egészségügyi szűrésen vesznek részt. Délutáni tanulószoba lehetőséget biztosítunk a rászorulóknak.

18.6 Az iskolavezetés tájékoztatási kötelességei

Az iskolavezetés

1. tájékoztatja a tanulókat
  - az ifjúságvédelmi feladatokat ellátó pedagógus személyéről,
  - az ifjúságvédelmi tevékenységről, s annak lehetőségeiről,
  - az ifjúságvédelmi segítő szervezetekről,
  - az iskolán kívül igénybe vehető ifjúságvédelmi szakellátó intézményekről (Gyermekjóléti Szolgálat, segély telefon).
2. tájékoztatja a szülőket
  - az ifjúságvédelmi feladatokat ellátó pedagógus személyéről, (mikor, hol érhető el)
  - az iskolai és az iskolán kívüli segítő, szakellátó szervezetekről.
3. tájékoztatja a pedagógusokat
  - a szakirodalomról,
  - a pályázati lehetőségekről,
  - a továbbképzési lehetőségekről,
  - az ifjúságvédelmi segítő és szakellátó intézményekről.

18.7 A tanulókat segítő tevékenységeink

Az iskolánk ellátja a hátrányos helyzetű tanulók felzárkóztatásával kapcsolatos tevékenységeket. Felzárkóztatást szervezünk a tanórán (differenciált egyéni és csoportos foglalkoztatással), a nem kötelező tanórai foglalkozás keretében a tanuló érdeklődése, igénye szerint, illetve egyéni - egy-három tanuló részére szervezett - foglalkozások keretében.

A tanulási nehézségek enyhítését, a felzárkóztatást az egyes tantárgyakhoz kapcsolódó délutáni külön foglalkozások, a korrepetálások jelentik. Az évről-évre újra meghatározott, szaktanárok vezetésével szervezett korrepetálási programokat szervezünk lehetővé téve a gyengék, illetve a tanórákat mulasztók számára a szakmai lemaradás megszüntetését. Az egyes foglalkozások gyakorlásból, a felvetődött kérdések megválaszolásából, illetve a tananyag újra magyarázásából állhatnak.

A tanulási, beilleszkedési, és magatartási zavarokkal küzdő tanulók számára a nevelési tanácsadóval együttműködve - szükség esetén - pszichológus segítségét kérjük. Igénybe vesszük az Ifjúsági Információs és Tanácsadó Iroda szolgáltatásait. Segítünk a gyerekeknek megtalálni azokat a szakértő szervezeteket, amelyek segítséget tudnak nyújtani.

Külön figyelmet fordítunk a sajátos nevelési igényű tanulók oktatási-nevelési feladataira, az egyéni problémák kezelésére. Számukra – szükség esetén – egyéni haladási tervet dolgozunk ki.

19. A tanulási kudarcnak kitett tanulók felzárkóztatását segítő program

Tanulási kudarcnak kitett az a tanuló, aki tartós betegség; valamely részképesség hiánya; pszichés fejlődési zavar; évismétlés vagy valamely tantárgyból különleges gondoskodás nélkül a tantárgyi követelményeket nem tudja teljesíteni.

19.1 Cél:

- Csatlakozva az Európa 2020 uniós projekthez az iskolai lemorzsolódás veszélyének megelőzése és / vagy csökkentése
- Helyi - iskolai jelzőrendszerünk folyamatos működtetése (iskolavezetés, osztályfőnök, szülő, szakmai munkaközösség-vezető, gyógypedagógus, pedagógiai asszisztens, védőnő, iskolaorvos)
- Szükség esetén külső szakember bevonása (szakszolgálat, kormányhivatal, rendvédelmi szervek, egészségmegőrzési központ, drogambulancia, gyermekjóléti szolgálat, fenntartó)
- A tanulási nehézségek feltárása és szakszerű ellátása, illetve lehetőség szerinti megszüntetése.
- Egyénhez igazodó, rugalmasabb szellemű tanórai keret alkalmazása.
- Az eredményes tanulási módszerek elsajátíttatása, különböző stratégiák megismertetése.
- Egyénre szabott tanulási módszerek alkalmazása.
- Reális önismeret és énkép kialakítása.

19.2 Feladatok:

- Félévkor és tanév végén a 3,00 tanulmányi átlagot el nem érő tanulók kiszűrése és monitorozása a következő félévben.

- Félévkor és tanév végén a korai iskolaelhagyásban veszélyeztetett 5-8. évfolyamos tanulók számának jelentése az Oktatási Hivatal felé (kötelező adatszolgáltatás)
- Szakértői vizsgálat igénybevétele, a tanulási nehézségek kiszűrése (gyógypedagógus, szaktanár, osztályfőnök, igazgatóhelyettes),
- Egyéni fejlesztő programok alapján egyéni fejlesztés biztosítása fejlesztő pedagógus vezetésével (igazgatóhelyettes),
- Habilitációs és rehabilitációs program szerinti foglalkozások szervezése (gyógypedagógus, igazgatóhelyettes),
- Felzárkóztató foglalkozások szervezése tanórán kívüli foglalkozás keretében.
- Egyéni foglalkozás kínálatának biztosítása az évismétlők, illetve az 1-4. évfolyamra járó tanulók számára (igazgatóhelyettes).
- Széleskörű pályaaorientációs tevékenység biztosítása.
- Alapkompetenciák tanórai fejlesztése – matematika és szövegértés.
- Diagnosztikus mérések - DIFER, OKM, Nyelvi mérés, Helyi képességmérés - eredményeinek évenkénti feldolgozása és beépítése a következő évi pedagógiai gyakorlatba.

19.3 A teljesítés kritériumai:

- A lemorzsolódás megelőzése - prevenció.
- A tanulási kudarc észlelése esetén pedagógiai beavatkozás – intervenció.

19.4 A felzárkóztatási program értékelése

A felzárkóztatási programunk eredményességéről az osztályfőnökök folyamatos visszajelzéseket szereznek, s a félévenként megrendezésre kerülő nevelőtestületi értekezleteken számolnak be. A tanácskozáson az osztályban tanító szaktanárok és az osztályfőnök kölcsönösen informálják egymást, s közösen döntenek a további intézkedésekről.

Az iskolavezetés, az osztályfőnökök és a szülők bevonásával tanulónként értékeli a felzárkóztatást segítő program eredményességét, ahol szükséges.

20. SZOCIÁLIS HÁTRÁNYOK ENYHÍTÉSÉT SEGÍTŐ TEVÉKENYSÉG

20.1 A szociális hátrányok enyhítését segítő tevékenység

A gazdaság szerkezetváltozásával, a piacgazdaságra történt átállással a szülők könnyen munkanélkülivé válhatnak, így mind több gyermek kerül nehéz anyagi helyzetbe, mely az egészséges testi-lelki fejlődését és tanulását hátráltathatja. Ezek a tanulók nagy tapintatot igényelnek, hiszen sok esetben székelylik helyzetüket, melybe önhibájukon kívül kerültek. A segítségre szorulóknak általában munkanélküliek, alacsony jövedelműek, rokkant nyugdíjasok vagy szociális ellátásban részesülő szülők köréből kerülnek ki.

A szociális hátrányok leggyakoribb megnyilvánulási formái: a szegénység, az egykeresős és csonka családok, az ösztönzés hiánya, az életkilátások csökkenése. Az iskola életében fontos

kérdés az esélyek kiegyenlítődése, a hátrányok csökkentése, a társadalmi egyenlőtlenségek hatásainak enyhítése.

20.2 Helyzetfeltárás

HH - Hátrányos helyzetű gyermek, tanuló az, akit családi körülményei, szociális helyzete miatt a jegyző védelembe vett, illetve aki után rendszeres gyermekvédelmi támogatást folyósítanak.

HHH - Halmozottan hátrányos helyzetű tanuló: az, akinek a törvényes felügyeletét ellátó szülője legfeljebb az iskola nyolcadik évfolyamán folytatott tanulmányait fejezte be sikeresen, feltéve, hogy a szülő a gyermek, tanuló után rendszeres gyermekvédelmi támogatásra jogosult, továbbá az a gyermek, az a tanuló, akit tartós nevelésbe vettek.

A szociális hátrányok enyhítését segítő tevékenységünk legfontosabb feladata a szociális nehézségekkel küzdő vagy ideiglenesen nehéz anyagi helyzetbe került gyermekek felderítése. Ez a tevékenység alapvetően az osztályfőnökök feladata. Az év eleji felmérések, a szülői bejelentések és kérelmek segítenek feltérképezni a szociális segítségre szorulókat.

20.3 Hátránykompenzáció

A pedagógus reálisan és szakszerűen elemzi és értékeli saját gyakorlatában az egyéni bánásmód megvalósítását

A szociális hátrányok enyhítését a következő módon valósítjuk meg:

- Felvilágosítás nyújtása a szociális juttatások lehetőségeiről (rendszeres gyermekvédelmi támogatás, rendkívüli gyermekvédelmi támogatás, ingyenes tankönyvtámogatás, étkeztetési támogatás, beiskolázási támogatás).
- A szociokulturális hátrányokat enyhítjük (a szabadidő kulturált eltöltésének biztosítása, jól felszerelt könyvtárral a kulturális hiányok pótlása, tanácsadás, a közösségek életének támogatása, felzárkóztató, illetve tehetséggondozó programok szervezése, pályaaorientációs tevékenység, felvilágosító és drogmegelőzési programok szervezése).
- Felvesszük a kapcsolatot a szakaszolgálati intézményekkel
- Drog- és bűnmegelőzési programokat szervezünk.
- Nyomon követjük a pályázati lehetőségeket, és azokon részt veszünk.
- Személyes beszélgetésekkel a problémamegoldó képességek fejlődését elősegítjük.

Intézményi szinten hátrányos helyzetű tanulóknak tekintjük a segítő tevékenység szempontjából azon diákjainkat is, akiket különböző környezeti tényezők akadályoznak az adottságaikhoz mért fejlődésükben.

Hátrányos lehet a gyermek:

- személyiségéből eredő okok miatt,
- egészségügyi okok miatt,
- szociális okok miatt:
- túl szigorú nevelés,
- túlzottan megengedő nevelés,
- túl elfoglalt szülő,
- ingerszegény környezet,
- a család alacsony igény szintje miatt,
- a szülők iskolázatlansága, ill. alacsony iskolázottsága miatt,
- a szülők munkanélkülisége miatt.

Cél:

Célunk olyan fiatalok nevelése 8. évfolyam végére, akikben erős a motiváció az egészséges életvitelre, akik képessé válnak a társadalom kihívásaihoz való alkalmazkodásra, akik képesek felelősségteljes döntések meghozatalára.

Feladat:

a.) A hátrányos helyzet feltárására irányuló pedagógiai tevékenység:

- információk gyűjtése a tanulóról az előző nevelő részéről,
- a tanuló körülményeinek megismerése: folyamatos kapcsolattartás a szülővel, Nevelési Tanácsadóval, Gyermekjóléti Szolgálattal,
- hátrányos helyzetet feltáró „Felderítő lap” vezetése.

b.) A hátrányos helyzet megszüntetésére irányuló pedagógiai tevékenység feladatai:

- törekedni a hátrányos helyzetet kiváltó okok mérséklésére,
- kezdeményezni a rendszeres és a rendkívüli gyermekvédelmi támogatást,
- folyamatosan együttműködni a gyermekvédelmi intézményekkel,
- megismerni a család gyermeknevelési szokásait s közelíteni azt a társadalmi elvárásokhoz,
- az iskola egészségnevelési programjának elfogadtatása a tanulóval és szülővel, egyaránt,
- olyan környezet kialakítása, amely ösztönző hatással lesz a tisztaságra, annak megőrzésére, és az egészséges életmód kialakítására,
- azon pályázati lehetőségek kihasználása, amelyekkel segíthetjük a rászoruló családokat,
- felhívni a szülők figyelmét az egészséges iskolai étkeztetés lehetőségére.

A halmozottan hátrányos helyzetű tanulók számára - a szociális helyzetből és a képességek fejlettségéből eredő hátrányok ellensúlyozása kidolgozott Integrációs és képesség-kibontakoztató programmal (IPR).

Alkalmazott módszerek:

Csoportos tanítás esetén is figyelünk az egyéni szükségletekre és a tanulók egyéni igényeinek megfelelő stratégiák alkalmazására.

Ennek érdekében a tanulók teljesítményét individuálisan, saját teljesítményéhez viszonyítjuk. A hibák korrigálása mellett törekszünk a pozitív megerősítésre, rövid távú sikereket biztosítására a tanítás-tanulás folyamatában.

- differenciált tanulásszervezés tanítás,
- megértő, elfogadó pedagógus magatartás,
- befogadó környezet,
- tájékoztatás az ifjúság-veszélyeztető tényezőkről és annak káros következményeiről (drog prevenció program, IPR program, felvilágosító előadások),
- tanácsadás szervezése a szülők és tanulók számára.

A hátrányos helyzet kezelésének szinterei:

- tanítási órák,
- napközis foglalkozások,
- felzárkóztató foglalkozások,
- szabadidős programok,
- kirándulások, táborozások.

Sikerkritérium:

A hátrányos helyzetet enyhítő tevékenységünk akkor sikeres, ha:

- minden hátrányos helyzetben lévő tanuló rendszeresen jár iskolába,
- nő az évfolyamvesztés nélkül továbbhaladó hátrányos helyzetű tanulók száma,
- nő az érettségit adó intézményekben továbbtanuló hátrányos helyzetű tanulók száma,
- csökken az iskolai rendszerből a 8. általánost elvégzése előtt kikerülő hátrányos helyzetű tanulók száma,
- szüleik folyamatosan érdeklődnek gyermekük iskolai munkája iránt,
- a tanulók rendszeresen részt vesznek felzárkóztató és fejlesztő foglalkozásokon,
- igénybe veszik az iskolai étkeztetést és a napközis szolgáltatást,
- elhatárolódnak az őket fenyegető káros szenvedélyek kipróbálásától,
- az iskolában szerzett tudásukat továbbhaladáskor alkalmazni tudják.

21. HELYI ESÉLYEGYENLŐSÉGI PROGRAM

21.1. HELYZETELEMZÉS TÉMAKÖREI

1. A nevelési és oktatási intézmények tanulói összetétele, a halmozottan hátrányos helyzetű tanulók arányának vizsgálata
2. Feladat ellátási helyek száma, funkciója és a tanulók létszáma
- 3 a) Tanulók száma évfolyamonként (az összes feladat ellátási hely vonatkozásában)
- 3 b) A tanulók száma az egyes iskolai osztályokban
4. Bejárók, utazási feltételek
5. A lemorzsolódás aránya az intézményben
6. Továbbtanulási mutatók az általános iskolában
7. Országos Kompetenciamérések eredményei
8. Tanórán kívüli foglalkozásokon való részvétel az iskolában
9. Iskolán kívüli segítő programokban való részvétel
- 10 a) A szakember-ellátottság
- 10 b) Humán-erőforrás hiánya az intézményben
11. Módszertani képzettség az intézményben
- 12 a) Infrastruktúra és hozzáférés az intézményben
- 12 b) Infrastruktúra az egyes feladat ellátási helyeken
13. Hány tanuló után igényelték, ill. tervezik igényelni az integrációs és/vagy képesség-kibontakoztató támogatást/BTMN normatívát?
14. Gyógypedagógiai nevelés, oktatás
15. Intézményi és szervezeti együttműködések

21.2 INTÉZKEDÉSI TERV

1. Általános rész

- a) Nevelési/oktatási program jellemzői (PP)
- b) Gyakorlatban megvalósuló tevékenységek:
  - évismétlések csökkentése,
  - egyéni fejlesztési programok,
  - migráció,
  - kisebbségek befogadása.
- c) Erőforrások elosztása:
  - SNI/BTMN normatíva,
  - egyéni, csoportos foglalkozás,

- anyagi támogatás,
- ingyenes részvétel.

2. A konkrét célok meghatározása

- a beiratkozásnál
- tanításban, ismeretközvetítésben
- tanulók egyéni fejlesztésében
- az értékelés gyakorlatában
- tanulói előmenetelben
- a fegyelmezés, büntetés gyakorlatában
- a tananyag kiválasztásában, alkalmazásában és fejlesztésében
- a továbbtanulásban, pályaorientációban
- a humán erőforrás-fejlesztésben, pedagógusok szakmai továbbképzésében
- a partnerség-építésben és kapcsolattartásban a szülőkkel, segítőkkel, a szakmai és társadalmi környezettel

3. Kötelezettség és felelősség

21.3 AKCIÓTERV

Az akcióterv elemei:

- Helyzetelemzés megállapítására (problémára) hivatkozás
- Cél konkrét szöveges megfogalmazása
- Intézkedés leírása
- Az intézkedés felelőse
- Az intézkedés megvalósításának határideje
- Az intézkedés eredményességét mérő indikátor rövidtávon (1 év)
- Az intézkedés eredményességét mérő indikátor középtávon (3 év)
- Az intézkedés eredményességét mérő indikátor hosszútávon (6 év)

Az akciótervünk a helyzetelemzés által feltárt problémákra, hiányosságokra (esélyegyenlőségi kockázatokra) reagál. E célkitűzéseket, és az elérésük érdekében tervezett beavatkozásokat (intézkedéseket) dolgozza ki. Az akciótervünknek átgondoltnak és megvalósíthatónak kell lennie, vagyis **a tervezett beavatkozásokkal (tevékenységekkel) el kell tudnunk érni a kitűzött fejlesztési célokat.**

21.4 MEGVALÓSÍTÁS

Esélyegyenlőségi intézkedési tervében intézményünk:

- biztosítja a Települési Esélyegyenlőségi Intézkedési tervben rá vonatkozó intézkedések megvalósítását.
- Együttműködik a települési szintű intézkedési terv eredményes megvalósításában, a településen élő halmozottan hátrányos helyzetű tanulók esélyegyenlőségének előmozdítása érdekében.
- biztosítja és vizsgálja, hogy a pedagógiai programba beépüljenek és érvényesüljenek az egyenlő bánásmódra és esélyegyenlőségre vonatkozó kötelezettségek és célkitűzések.
- biztosítja a pedagógusok felkészítését az intézkedési tervben végrehajtandó feladatokra, felkészültségük értékelését és folyamatos továbbképzésüket az érintett területeken.

- értékeli, visszacsatolja és beépíti az intézkedési terv ellenőrzése során szerzett információkat.

21.5 ELLENŐRZÉS ÉS MONITORING

Intézményi esélyegyenlőségi intézkedési tervünkben rögzítjük: hogy hogyan történik a megvalósítás nyomon követése, és hogy milyen módon és milyen gyakran tervezett az eredményesség értékelése, ellenőrzése:

- Rendszeresen (évente legalább egyszer) vizsgálatokat végzünk.
- A vizsgálatot a tankerület vezetője vagy az intézményvezető rendelheti el.
- A vizsgálatok eredményeit, valamint a személyes adatok védelmének biztosítására vonatkozó elképzeléseinket iskolánk honlapján nyilvánossá tesszük.
- A monitoringért és önellenőrzésért az intézményvezető-helyettesek, valamint a tagintézmény-vezető a felelős.
- A nyilvánosság biztosításáért az intézményvezető a felelős.

21.6 KONZULTÁCIÓ, VISSZACSATOLÁS, DISSZEMINÁCIÓ

Az intézkedési terv elfogadását megelőzően a konzultáció és véleményformálás lehetőségét biztosítjuk az alábbi közösségeknek:

- Nevelőtestület,
- Dunaújvárosi Tankerület,
- Szülői Szervezet,
- Intézményi Tanács,
- Diákönkormányzat.

Fontos számunkra, hogy partnereink elkötelezettek-e és aktív részvételükkel támogatják-e intézkedési terv végrehajtását. Éppen ezért szükséges minden, az intézmény számára elérhető eszközt és helyi médiumot bevonni (honlap, intézményi tájékoztató kiadványok, faliújság, rendezvények, helyi sajtó stb.) a támogató szakmai és társadalmi környezet kialakítása érdekében. A nyilvánosság folyamatos biztosítására évente legalább egy alkalommal tájékoztatjuk fent megnevezett partnereinket az intézkedési terv megvalósításában elért eredményekről.

21.7 SZANKCIONÁLÁS

Intézményünk esélyegyenlőségi intézkedési terve garanciát vállal arra, hogy az abban foglaltak megvalósíthatóak.

Amennyiben az évenkénti önértékelés során kiderül, hogy a vállalt célokat nem sikerült teljesítenünk, intézményünk további intézkedéseket tesz.

Az intézkedési terv szándékos be nem tartása a megvalósításban résztvevőkre nézve következményekkel járhat a 2003. évi CXXV. törvényben megfogalmazottak alapján.

22. A SZÜLŐ, A TANULÓ ÉS A PEDAGÓGUS EGYÜTTMŰKÖDÉSÉNEK FORMÁI

Elengedhetetlennek tartjuk, hogy az Intézményünk pedagógusai munkájuk során érthetően és a pedagógiai céljaiknak megfelelően kommunikáljanak

Az együttműködés iskolánkban nem más, mint szülők, a tanulók és a pedagógusok közös részvétele a gyermek személyiségének és tudásának fejlesztésében. Az együttműködéshez megfelelő kommunikációs formák működtetését tartjuk fontosnak.

Kommunikáció minden olyan tevékenység, forma, folyamat, amelyben információ továbbítása történik. Célja a partnerek kölcsönös információhoz jutása.

22.1 A szülők – pedagógusok együttműködése a kölcsönösség és a konstruktivitás jegyében

Az együttműködés célja

Iskolánkban az együttműködés célja az, hogy a szülők az iskolai munkába, közösségi életbe betekintessenek. Lehetőségeik, elfoglaltságuk szerint vállaljanak részt az együttműködésben azért, hogy folyamatosan nyomon követhessék gyermekük nevelésének, oktatásának alakulását. Vegyenek részt közös gondjaink, problémáink megoldásában. A pedagógusnak legyen lehetősége a szülőkkel való konzultációra, a fejlesztéshez a családi háttér szükséges megismerésére. Alakuljon ki közöttük partneri kapcsolat. A sajátos nevelési igényű gyermekek esetében különösen fontos a pedagógusok és a szülők együttműködése a beilleszkedés, az elfogadás, az együttnevelés megvalósulása céljából.

„Az együttműködés feladata

Az együttműködés feladata szülők bevonása az iskolai életbe. Azoknak a formáknak az alkalmazása, amelyekkel hatékonyan megoldható a tartalmas, szükséges és elegendő kapcsolat a rendszeres és időben történő információáramláshoz.

Az együttműködés formái

- szülői értekezletek
- fogadóórák
- egyéni kapcsolatfelvétel
- szülők közösségének részvétele az osztály életében
- szülői szervezet megbeszélései
- nyílt tanítási nap
- hivatalos levél
- papír alapú ellenőrzőkönyv, üzenő füzet
- elektronikus ellenőrző
- elektronikus hírlevél
- elektronikus faliújság
- iskolai honlap
- iskolai közösségi csoport
- rendezvények
- hirdetőtábla az aulában
- kérdőíves vizsgálatok”

22.2 A tanulók – pedagógusok együttműködése

A pedagógus kiemelt feladata

- a tanuláshoz megfelelő, hatékony és nyugodt kommunikációs tér és feltételek kialakítása.
- hogy tudatosan támogassa a diákok egyéni és egymás közötti kommunikációjának fejlődését.

Az együttműködés célja: a folyamatos, kiegyensúlyozott, feszültségmentes kapcsolatban az egyéni képességeknek megfelelő eredmények elérése, a személyiség kibontakoztatása az oktató-nevelő munkában.

Az együttműködés feladata

Az együttműködés feladata a diákok bevonása a tanórai munkába, és az iskolai életbe.

Az együttműködés formái

- tanórai munka
- osztályfőnöki órák
- közösségi programok
- egyéni beszélgetések
- diákönkormányzat, diákszéna
- kérdőívek, vizsgálatok
- Igazodva a XXI. század követelményeihez, a felmerülő szülői igény esetén használja az infokommunikációs eszközöket és a különböző online csatornákat.

22.3 Az együttműködésben részt vevő szervezetek formái

Pedagógusaink feladati közé tartozik, hogy lehetőség szerint külső szakmai kapcsolatokat alakítsanak ki és ápolják azokat az intézmény szakmai fejlődése érdekében.

Tanári szervezetek:	tantestület, munkaközösségek.
Szülői szervezet:	szülői munkaközösség – saját szervezeti szabályzata alapján működik, munkatervében kapcsolódik az iskola tanévre bontott feladataihoz.
Diák szervezetek:	osztály diákönkormányzat, iskolai diákönkormányzat. A diákok érdekében önállóan, tudatosan és kezdeményezően együttműködik a kollégákkal, a szülőkkel, a szakmai partnerekkel, szervezetekkel.

22.4 Integráló pedagógusaink

- Az együttnevelést megvalósító pedagógusaink speciális továbbképzéseken felkészültek a sajátos nevelési igényű tanulók fogadására.
- Az együttnevelés megvalósításában, a különböző pedagógiai színtereken, a rehabilitációs, rehabilitációs szemlélet érvényesül, valamint sérülés-specifikus módszertani eljárásokat alkalmazunk. A módszerek, módszerkombinációk megválasztásában a „sérülésspecifikusság” alkalmazkodást jelent a sajátos nevelési igény típusához, az elmaradások súlyosságához, az egyéni fejlődési sajátosságokhoz.
- Nyitott tanítási-tanulási folyamatban dolgozunk, amely lehetővé teszi az egyes gyermek vagy csoport igényeitől függő pedagógiai - esetenként egészségügyi - eljárások, eszközök, módszerek, a tanítás-tanulást segítő speciális eszközök alkalmazását.
- A sajátos nevelési igényű tanulók integrált nevelésében, oktatásában, fejlesztésében részt vevő pedagógusaink magas szintű pedagógiai, pszichológiai képességekkel (elfogadás, tolerancia, empátia, hitelesség) és az együttneveléshez szükséges kompetenciákkal rendelkeznek.

23. A TANULÓK FIZIKAI ÁLLAPOTÁNAK ÉS EDZETTSÉSÉNEK MÉRÉSÉHEZ SZÜKSÉGES MÓDSZEREK

23.1 A tanulók fizikai állapotfelmérésének célja

Iskolánk a tanév rendjéről szóló rendeletben meghatározott mérési időszakban tanévenként – az 5-8. évfolyamon - megszervezi a tanulók fizikai állapotának és edzettségének mérését, vizsgálatát. Az érintett tanuló fizikai állapotának és edzettségének mérését, vizsgálatát a testnevelés tantárgyat tanító pedagógus végzi.

A tanulók fizikai állapotának és edzettségének a vizsgálatát iskolánknak a tanév II. félévében (január – április) kell megszerveznie. A mérés eredményeit június elejéig a testnevelők töltik fel a NETFIT rendszerbe.

23.2 A fizikai állapotfelmérés eszköze

NETFIT - Nemzeti Egységes Tanulói Fittségi Teszt - program alapján kell elvégezni a vizsgálatokat.

A NETFIT program küldetése, hogy népszerűsítse és tudatosítsa az élethosszig tartó fizikai aktivitás jelentőségét és az egészségtudatos életvezetés értékeit az iskoláskorú diákok, családjaik és a köznevelés szereplői körében.

A NETFIT -re azért van szükség, hogy létrejöjjön egy Nemzeti Egységes Tanulói Fittségi Teszt, amely a 21. század követelményeihez igazodó, diagnosztikus és oktatási célú pedagógiai értékelő és visszajelentő eszközt jelent.

23.3 A fizikai állapot mérésére szolgáló tesztek

A NETFIT fittségmérési rendszer négy különböző fittségi profilt különböztet meg, amely profilokhoz különböző fittségi tesztek tartoznak.

Testösszetétel és tápláltsági profil:

- Testtömeg mérése – testtömeg-index (BMI)
- Testmagasság mérése
- Testzsírszázalék-mérése – testzsírszázalék

Aerob fittségi (állóképességi) profil:

- Állóképességi ingafutás teszt (20 méter vagy 15 méter) – aerob kapacitás

Vázizomzat fittségi profil:

- Ütemezett hasizom teszt – hasizomzat ereje és erő-állóképessége
- Törzsemelés teszt – törzsfeszítő izmok ereje és nyújthatósága
- Ütemezett fekvőtámasz teszt – felsőtest izomereje
- Kézi szorítóerő mérése – kéz maximális szorító ereje
- Helyből távolugrás teszt – alsó végtag robbanékony ereje

Hajlékonysági profil:

- Hajlékonysági teszt – térdhajlítói izmok nyújthatósága,

24. TANKÖNYVEK, TANESZKÖZÖK KIVÁLASZTÁSÁNAK ELVEI

24.1 A tankönyvek kiválasztásának elvei

Iskolánkban az egyes tantárgyakhoz felhasznált tankönyveket, segédkönyveket az adott tantárgyat tanító pedagógus a szakmai munkaközösség egyeztetésével választja ki.

A sajátos nevelési igényű tanulók számára hozzáférhetővé kell tenni speciális tankönyveket, tanulási segédleteket, speciális gyógyászati, valamint tanulást, életvitelt segítő technikai eszközöket, esetlegesen más szakmai szervezetektől való kölcsönzéssel.

A sajátos nevelési igényű tanulók számára szükséges speciális eszközök listáját a 2/2005. OM rendelet tartalmazza. A sérülés specifikus eszközöket a tanuló számára biztosítani kell. Az eszközökölcsönzés iskolánk számára a székesfehérvári Arany János Általános Iskola, Speciális Szakiskola és EGYMI, Velencei-tó Környéki Egységes Pedagógiai Módszertani Szolgáltató Intézmény, illetve a dunaújvárosi Móra Ferenc Általános Iskola és Egységes Gyógypedagógiai és Módszertani Intézet együttműködésével valósulhat meg.

Tankönyvként az Oktatási Minisztérium által jóváhagyott, az adott tanévre vonatkozó hivatalos tankönyvjegyzékét alkalmazzuk.

Iskolánkban, az első osztályban elemző-összetevő módszerrel tanítjuk az olvasást, így a tankönyvek és a hozzá tartozó segédkönyvek kiválasztása ennek megfelelően történik. Olyan tankönyveket választunk, amelyben a szótagoló, vagy szótagolást segítő módszert követik.

A munkaközösségek a tankönyveket felmenő rendszerben, azonos tankönyvcsaládból választják.

A természettudományos tantárgyak tankönyvkiválasztásánál fontosnak tartjuk az azonos tankönyvcsalád használatát a tantárgyi integráció figyelembevételével.

Az idegen nyelv oktatásához használt tankönyvek kiválasztásánál figyelembe vesszük, hogy az adott osztály emelt szinten vagy normál óraszámában tanulja az adott nyelvet.

Tankönyvrendeléskor korszerű és olcsó tankönyveket rendelünk.

24.2 A taneszközök kiválasztásának elvei

Köznevelési Törvény 63.§ (1c) értelmében a pedagógus joga a helyi tanterv alapján (a munkaközösség véleményének kikérésével), az alkalmazott tankönyvek, tanulmányi segédletek, taneszközök kiválasztása.

Pedagógusaink iskolánkban csak hivatalosan taneszközzé nyilvánított nyomtatott taneszközöket használnak: tankönyv, munkatankönyv, munkafüzet, térkép.